

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 20 (1319) 1975 GEGUŽE - MAY 15

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. 275 - 4672

Antraeiliai aktoriai

Scenoje, ypač filmų pasaulyje, daug kalbama apie pirmiečius ir antraeilus aktorius. Pirmiečiai aktoriai vaidina pagrindinius vaidmenis, pasiimdami pagrindinę garbę ir pagrindinius honorarus, jeigu jie mokami. Antraeiliai aktoriai gana teisingai anglų vadinami pagalbiniais. Nedideli jie yra scenoje, atitinkamai nedidelė jiems tuoduodama garbė, nedideliais honorarais turi jie pasitenkinti. Nežiūrint viso to, jie spektakliui reikalingi nemažiau, kaip pagrindiniai. Su vienais tik solistais negalima jokios operos pastatyti, ypač jeigu pagalbiniais aktoriais skaityti ir dailininkus, ir orkestrantus, ir grimorius, ir techniškaįjį personalą, ir pagaliau teatro administraciją. Jie visi dirba, kad spektaklis įvyktų. Dėlto filmų pramonė, jau senokai tą supratusi, bando nors garbės honorarą pagalbiniais aktoriams pakelti, duodama jiems Oskaro premijas tokias pat, kaip ir didžiosioms žvaigždėms.

Nereikia toli eiti, kad pamatytum paralelę tarp tų minčių ir kultūrinio gyvenimo eigos ne tik apskritai, bet ir specialiai mūsų gyvenime. Kaip scenoje, taip ir visame kultūriname gyvenime yra didžiųjų ir mažųjų. Kultūrinis gyvenimas, žinoma, pirmoje eilėje reikalingas žvaigždžių — rašytojų, dailininkų, muzikų, šokėjų ir kitokių meninio gyvenimo kūrėjų. Bet vien jie negali sudaryti pilnos šio gyvenimo eigos. Salia jų, reikia ir pagalbinų aktorių: skaitytojų, kurie knyga skaito; dailės mėgėjų, kurie paveiksiais grožisi ir juos perka; koncertų lankytojų ir eilės techniškujų kultūrininkų, kurie savo neapmokamu darbu padaro, kad knyga būtų išleista ir išparduota, kad koncertai bei parodos įvyktų.

Tokioje šviesoje norėtusi pažvelgti į mūsų kultūrinio gyvenimo trūkumus, vis daugiau ir daugiau atsirandančius ypač pastaruju metu. Nežiūrint mūsų akivaizdžiai matomo praturtėjimo, nežiūrint mūsų vyresniųjų kultūrininkų vis didėjančio perėjimo į pensininkų gretas, didelė dalimi atpalaiduojančias juos nuo tiesioginio rūpesčio kasdiene duona ir duodančias daugiau laiko kūrybiniam darbui, — mūsų kultūrinis vežimas silpsta. Tą negalimą matome, jo simptomų įžieškome ir spaudoje, ir anketose, ir suvažiavimuose. Įžieškose jų ir Kanados lietuvių kultūrininkų suvažiavime, kurį KLB krašto valdybos kultūros komisija šaukia šio mėnesio 24 - 25 dienomis Toronte.

Kaip matome iš skelbiamų žinių, šis pirmasis kanadiškių kultūrininkų susitikimas, pagal seną tradiciją, bus pradedamas, taip sakant, nuo galvų — nuo mūsų kultūrinio gyvenimo žvaigždžių. Tenka tačiau labai pagirti suvažiavimo organizatorius, kad dar laiko skiriama apylinkių atstovų ar kultūros vadovų posėdžiui. Iš tikrųjų tai turėtų būti pagrindinis šio suvažiavimo darbotvarkės klausimas. Ir štai kodėl. Lietuviškosios išeivijos kultūros kūrėjų dar nestokojame. Turime ir rašytojų, ir dailininkų, ir muzikų, ir solistų, ir šokėjų. Ne jie yra prasidedančio kultūrinio nuosmukio priežastis. Tos priežastys greičiausiai glūdi antrojo fronto — pagalbinų aktorių gretose. Šis frontas susilubavo. Tai rodo konkretūs pavyzdžiai: premijuotos knygos neišleidžiama nė tūkstančio egzempliorių, nes trūksta pirkejų. Koncertus tenka jungti su vakarienėmis, nes sumažėjo lankytojų skaičius. Daugelyje apylinkių kultūrinis aktyvumas sustoję, nes nebegalima surasti žmogaus, kuris sutiktų ir sugebėtų būti apylinkės kultūros vadovu. Tai yra mūsų kultūrinio gyvenimo nuosmukio pagrindinė priežastis. Ateinantis Kanados lietuvių kultūrininkų suvažiavimas turėtų tą priežastį aiškiai konstatuoti ir, kartu su apylinkių atstovais, bandyti surasti būdų, kaip įlieti naujos jėgos į pagalbinų kultūrininkų darbą. Konkrečiai: kaip padidinti lietuviškos knygos skaitymą, kaip grįžti prie koncertų, neįjungiant jų su pobūviais, išgėrimais ir šokiais, kaip sudaryti visose apylinkėse kultūrinio gyvenimo mėgėjų ratelius ar klubus?

A. Rinkūnas

KANADOS
ĮVYKIAI

Infliacija ir kontrolė

Kanados finansų ministeris J. Turner pasiūlė 12% atlyginimų didinimo savanorišką kontrolę vienerių metų laikotarpiui kaip priemonę kovai su infliacija. Pagal jo planus atlyginimų metiniam didinimui turėjo būti įvesta 12% riba arba \$2.400 suma įvairiems profesiniam, negaunantiems pastovios algos. Gamykloms ir prekybos įmonėms būtų buvę leista gaminius pabranginti tik tiek, kad jų kainos padengtų dėl atlyginimų padidinimo paaukusius išlaidas. Kanados Darbo Kongresas, jungiantis pagrindines unionas, ši pasiūlymą atmetė, teisdama, kad tokios savanoriškos kontrolės nepakankamumu. Darbo unionų vadai nori, kad tokiu atveju Kanados federacinė vyriausybė įvestų: valstybinį papildą mažiausiai uždirbantiems kanadiečiams, buto nuomos kontrolę, sumažintų gyvenamųjų namų kainas, sustabdytų spekuliaciją žeme, visiškai pašalintų nedarbą, suvaržytų profesionalų pajamas, padidintų senatvės pensijas, sustabdytų pajamų mokesčio lengvatą didžiųjų bendrovių pelnui tais atvejais, kai jis nėra skiriamas bendrovėms plėsti bei naujos darbovietės parūpinti. Tokia Kanados Darbo Kongreso sąlyga daug kam primena diplomatinį išsiskyrimą. Unionos nuogąstauja, kad jų nariai nesutiks su 12% atlyginimų padidinimo riba, nes dabartinių pakėlimų vidurkis

yra 16-17%. Federacinio parlamento nariai, duodami labai nevykusį pavyzdį, atlyginimus pasididino net 33,33% ir užsitikrino pasakiškas pensijas. "Toronto Hydro" elektros bendrovės tarnautojai išsikovojo 36% algų padidinimą sekantiems dvejiems metams. Kanados paštininkų unijos vadas J. Davidson vis dar gina fantastinį algų pakėlimo reikalavimą 70% vieneriems metams. Pasak jo, tas reikalavimas esąs visiškai normalus dėl labai menko paštininkų uždarbio, nors iš tikrųjų jų valandinis atlyginimas jau siekia apie \$5.

Atlyginimų kontrolės įvedimą diktuoja ne tik infliacijos siautėjimas, bet ir kasdien didėjantis pavojus Kanados eksportui. Pernai kanadiškių gaminių eksportas turėjo \$1,88 milijono deficitą, kurį sumažino tik žaliavų išvežimas užsienin. Tiesa, eksportą palietė ekonominis sulėtėjimas JAV ir Europos kraštuose, bet nemažos įtakos turėjo ir kanadiškių gaminių pabrangimas. Nuo 1965 m. JAV darbininkų atlyginimai buvo padidinti 67%, kanadiečių — 82%. Pernai kanadiečiai pirmą kartą pralenkė amerikiečius — jų vidutinis valandinis atlyginimas buvo didesnis už amerikiečių 9 centais. Kanadiškių gaminių pabrangimą atneš 1974 m. amerikiečių išsikovoatas atlyginimų padidinimas 7%, o kanadiečių — (Nukelta į 8-tą psl.)

Pražyduosius Kanados sostinės Otavos tulpės dvelkia vešliu pavasariu. Pro jas matyti parlamento rūmai. Kasmė Otavoje rengiamas tulpių festivalis antroje gegužės mėnesio pusėje

Nuotr. Travel Bureau

Šnipai keičia taktiką

Amerikiečiai savo žvalgybą silpnina, o sovietai stiprina ir plečia

Kai amerikiečių kongresas užsimojo tikrinti savo žvalgybinių organizacijų veiklą, ypač CIA (Central Intelligence Agency) ir tuo silpninti jų veiksmingumą, sovietai pasuko priešinga linkme, būtent, savo žvalgybinio tinklo stiprinimo bei didesnio maskavimo. Tuo būdu sovietinė persvara šnipinėjimo srityje dar labiau padidės. Britų žiniomis, jau ir dabar slaptoji sovietų tarnyba žinių rinkimo srityje yra penkis kartus didesnė už JAV-biu ir visos V. Europos. Jei sovietai ir toliau eis savo šnipinėjimo stiprinimo linkme, vakariečiai dar labiau atsiliks. O kad jie ta linkme eina, matyti iš Vakaruose gautų žinių.

Diplomatai ir šnipai

Visų pirma sovietų KGB nusprendė mažiau naudotis diplomatų paslaugomis, nes tai per daug rizikingas kelias. Dažnai jis kompromituoja diplomatinis santykius su svetimomis valstybėmis ir pastato į pavojų patį Kremlių tais atvejais, kai kuris nors diplomatas perbėga į priešų pusę su visomis paslaptimis. Ligi šiol KGB rėmėsi daugiausia diplomatų paslaugomis. Londono "Institute for the Study of Conflict" žiniomis, iš keturių sovietinių diplomatų V. Europoje trys yra KGB šnipai. Iš tokio didelio skaičiaus atsiranda ir perbėgėlių. Dėl šio ir dėl kitų motyvų KGB vadovybė nusprendė angažuoti daugiau asmenų, nepriklausančių diplomatiniam korpusui.

Telkimo būdai

Kaip telkiami tokie asmenys? Tam tikslui sovietai naudoja du būdus: paruošia agentus savo krašte ir siunčia į svetimas valstybes; telkia juos atitinkamose kraštuose iš komunizmui palankių sluoksnių. Pirmasis būdas, pasirodo, gana lengvas, nes pergabenti savo agentus sovietai gali įvairiomis priedangom. Bene lengviausia juos nugabenti į Britaniją. Sovietiniai laivai nuveža tokius agentus į uostus, kur nėra jokios kontrolės — nei muitinių, nei imigracijos pareigūnų. Ten sovietiniai agentai išlipa iš laivų (daugiausia prekybinių) ir laisvai apsigyvena miestuose. Tie laivai būna nedideli, talpiną 10-30 asmenų. Jie dažnai lankosi tokiuose britų uostuose ir laisvai palieka savo "krovinius". Sovietiniai agentai paprastai apsigyvena darbininkų kvartaluose, kur randa nemažai simpatikų komunistų tarpe.

Gana sėkmingas yra antrasis šnipų telkimo būdas, panaudojantis vietinio krašto gyventojus komunistus ir jų simpatikus.

Kai tinklas "plyšta"

Sovietinis šnipų tinklas yra nuolat atnaujinamas, ypač tais atvejais, kai vienur ar kitur "praplyšta". Vienas stambiausių tokių atvejų buvo Britanijos vyriausybės nutarimas 1971 m. išvartyti 105 sovietų pareigūnus, kurie dirbo prekybiniaje ambasados skyriuje. Tuo metu 75% sovietinių diplomatų buvo šnipai. Jie buvo prisiėmę įvairiomis netikromis pavardėmis, kurias britų žvalgyba sužinojo. Dėlto Maskvai sunku buvo juos panaudoti kituose kraštuose kaip diplomatus. Reikėjo žymiai šnipų tinklo dalį atnaujinti.

Panašiai įvyko ir kituose V. Europos kraštuose. Pasak S. Atlanto Sąjungos pareigūnų Briuselyje, per pastaruosius penkerius metus minėtos sąjungos

kraštuose buvo išvartyta 250 sovietinių diplomatų.

Svarbiausias taikiny

Pagrindinis sovietinio špionazo taikiny yra JAV-ės. Sovietų agentai ypač stengiasi patekti į krašto apsaugos ministeriją, valstybės sekretoriatą, valstybinę saugumo tarnybą, CIA ir FBI. Jiems taip pat rūpi amerikiečių veikla Europoje ir kituose kraštuose. Dėlto jie stengiasi patekti į juos įvairiais būdais. Pvz. kai 1967 m. S. Atlanto Sąjunga perkėlė savo centrą iš Paryžiaus į Briuselį, sovietai pasistengė ten pastatyti "Volgos" automobilų įmonę, ir tai netoli minėto centro patalpų. Belgai siūlė sovietams geresnes bei erdvesnes vietas kitur, bet sovietai būtinai norėjo išskirti arti S. Atlanto Sąjungos centro. Tuo būdu sovietai galėjo ten apgyvendinti daug savo agentų.

Daugiausia sovietinių šnipų yra V. Vokietijoje. Atsakingi

(Nukelta į 9-tą psl.)

Palaidotas kardinolas

Š.m. gegužės 6 d. Austrijos sostinėje Vienoje užgeso ilgametis Vengrijos kardinolas Jozefas Mindszenty, sulaukęs 83 metų amžiaus. Visą laiką jautėsi gana gerai, daug keliavo lankydamas vengrų kolonijas laisvajame pasaulyje. Pastaruju metu betgi pradėjo negaluti pusle (prostate glande) ir turėjo būti operuojamas. Deja, operacijos neatlaikė — mirė po 4 valandų, nes sustoję širdis.

Rašant šias eilutes dar nebuvo žinoma apie Velionies laidojimą, išskyrus tai, kad kapavietę parinkta Austrijos provincinėje vietovėje, kur lankosi daug maldininkų iš R. Europos. Galima spėti, kad buvo bandyta palaidoti Velionį pačioje Vengrijoje. Tai matyti iš to, kad laidojimo diena buvo gerokai nuleista. Jei tai buvo bandyta, tai atsakymas gautas neigiamas.

Kardinolas Mindszenty ir po mirties švytės kaip atkaklaus laisvės kovotojo simbolis visame pasaulyje. Jis pasirodė nepalaužiamos valios vyras, kuris ir didžiausioje kančioje laikėsi tvirtai, kiek iš viso žmogiškumo pajėgum įmanoma. Jis kietai gynė laisvės principą net ir tuo atveju, kai Vatikanas buvo priverstas eiti į kompromisus su komunistine Vengrijos vyriausybe. Jo nuomone, tokie kompromisai kompromituoja bei silp-

nina Katalikų Bendriją.

Vienas skaudžiausių momentų Velioniu buvo sprendimas palikti Vengriją. Nors tos Vengrijos jis tematė mažą lopinėlį pro JAV ambasados kambarys langą, tačiau buvo pasiryžęs ir toliau ten gyventi, nežiūrint 15-kos metų izoliuoto gyvenimo. Jo apsisprendimą palikti Vengriją paveikė ne tik Vatikanas, bet ir JAV prezidento R. Niksono spaudimas. Kai pastarasis atsiuntė laišką, sakantį, kad toli mesnis jo pasilikimas ambasadoje nepageidaujamas JAV vyriausybės, kardinolas 1971 m. galutinai apsisprendė išvykti užsienin.

Gyvendamas Vienoje, kardinolas Mindszenty dirbo, kiek jėgos leido: paruošė atsiminimus, dalyvavo žurnalo "Kontinentas" redakcijos kolektyve, lankė Vengrų kolonijas, sakė pamokslus, prakalbas ir aplamai stipriai laisvojo pasaulio ryžtą kovoję su tykojančiu komunizmu.

Su lietuviiais Velionis buvo užmezgęs šiltus ryšius, domėjosi jų gyvenimu ir jiems paskyrė net specialų laišką (žiūr. "TZ" 19 nr.).

Laisvės kovotojas mirė, bet laisvės kova vyksta ir toliau. Velionies pavyzdys bus vienas tų švyturių, kurie drąsina kovotojus ir teikia vilties pavergtiesiems.

Pasaulio įvykiai

MASINĖS ŽUDYNĖS KAMBODIJOJE PASKELBĖ AMERIKIEČIŲ ŽURNALAS "NEWSWEEK", remdamasis JAV žvalgybos duomenimis. Jas patvirtino ir prez. G. Fordas, nors konkrečių įrodymų vis dar neturima. Vienintelis įrodymas — Kambodijos radijo duoti įsakymai, kuriuos sekė amerikiečių žvalgybos agentai. Tie įsakymai lietė visų buvusio prez. L. Nolo kariuomenės karininkų ir net jų žmonių likvidavimą. Apie 550 užsieniečių iš Prancūzijos ambasados Phnom Penhe dviem sunkvežimiu vilkstinėm atvyko į Tailandiją. Pirmojoje grupėje buvusieji žurnalistai atsisakė pateikti pareiškimus, kol iš Phnom Penho nebus išleista antroji grupė. Jų pareiškimai atskleidė sunkiai beįtikėtiną dviejų milijonų sostinės Phnom Penho gyventojų išvargimą darbams žemės ūkyje. Išimtis nebuvo padaryta nei vaikams,

nei seneliams, nei ligoninėse gulintiems sužeistiesiems. Panašaus likimo susilaukė Kompong Cango, Pursato, Battambang miestų gyventojai. Ištuštinti ir pakelėse buvusieji miesteliai, kurių gyventojai daugiausia rėmė prez. L. Nolo režimą. Miestiečių priverstinį darbą žemės ūkyje Kambodijos kompartija žada panaudoti ideologiniam perauklėjimui. Praktiškai tai betgi reiškia baudžiavos laikų grąžinimą nuo viso pasaulio atskirtoje Kambodijoje. Krašto gaires aptarė Phnom Penhe sušaukta konferencija, kurioje dalyvavo kompartijos, kariuomenės ir budistų atstovai. Jai vadovavo Ch. Samfanas, naujosios Kambodijos krašto apsaugos ministeris ir premjero P. Noutho pavaduotojas. Jam, atrodo, yra tekusios Kambodijos kompartijos vado pareigos. Konferencija titulinio vyriausybės vadovu patvirtino vis dar Pekinge tebesėdintį princą N. Sihanouką. Užsienio politikoje buvo pabrėžtas pilnas Kambodijos neutralumas, kova su betkokia užsienio įtaka, griežtas išpareigojimas neduoti bazių užsienio kraštams Kambodijos teritorijoje. Neutralumo paskelbimu, matyt, siekiama atskratyti S. Vietnamo globos, kuri kaip tik ir rėmėsi savo bazėmis Kambodijoje.

HANOJAUS CENZŪRA

Komunistinė P. Vietnamo vyriausybė užtikrino užsieniečių saugumą Saigone, bet pareikalavo jų registracijos, kuri turi būti atlikta per 15 dienų. Užsiregistruotiems užsieniečiams bus leidžiama tęsti jų darbus, tačiau išvykti iš Saigono, lankytis aerodrome ir uoste reikės specialių leidimų. Užsieniečiams laikraštiniame leidžiama siųsti pranešimus, bet tik per Hanojų. Tiesioginis ryšys tarp Saigono ir Niujorko, nutrauktas balandžio 30 d., tebėra neatstatytas. Saigono ir apylinkių valdymą perėmė vienuolikos karininkų komitetas, vadovaujamas gen. Tran Van Tra, kuris 1968 m. vadovavo ofensyvai prieš šį miestą ir, 1973 m. pasirašius karo paliaubų sutartį Paryžiuje, buvo paskirtas komunistų partizanų atstovu jungtinėn karinėn komisijon. Komunistinė P. Vietnamo užsienio reikalų ministerija apkaltino JAV priverstinį pabėgėlių išvežimą ir pareikalavo juos grąžinti. Šį absurdišką kaltinimą pakartojo ir S. Vietnamo užsienio reikalų ministerija kaip "brutalių veiksmų", kuriam netgi buvo panaudoti svaiginamieji vaistai. Iš tikrųjų dešimtys tūkstančių P. Vietnamo gyventojų, dažnai rizikuodami net savo gyvybėmis, patys mažuose laiveliuose, baržose plaukė jūron, įsiekdami amerikiečių laivų, kentę karštį ir troškulį pakeliui į Guamo salą. Masinio apie 130.000 vietnamiečių pasitraukimo komunistų propagandai nepavyks pridengti melaginga amerikietiško brutalumo skraiste. Tų bėglių būty būvę dar daugiau, jeigu prez. G. Fordas nebūtų įsakęs amerikiečių laivams pasitraukti iš P. Vietnamo teritorinių vandenų.

ATEJO LAOSO EILE?

Su Kambodijos ir P. Vietnamo kritimu, atrodo, atėjo eilė ir Laosui. Bėgliai iš sostinės

Vientiane per Mekongo upę jau veržiasi Tailandijon. Karo veiksmus, sustabdytus 1973 m. Paryžiaus karo paliaubų sutarties, vėl atnaujino komunistai, kuriuos nuo sostinės skiria tik 90 mylių. Iš premjero S. Phoumso koalicionio komunistų ir dešiniųjų kabineto pasitraukė penki nekomunistai ministrai, matyt, nujausdami artėjantį Laos kritimą. Vientiane gatvėse vis dažnėja komunistų kurstomos demonstracijos, reiškančios nepasitenkinimą dabartine ekonomine būkle, opoziciją amerikiečiams.

NEZADA PASITRAUKTI

Valstybės sekr. H. Kissingeris NBC televizijos tinklo programoje "Today" įgausėjančių savo kritikų balsus atsiliepė pažadu nepasitraukti iš pareigų, nes toks žingsnis šiuo metu būtų žalingas JAV politikai. Diplomatinis JAV pralaimėjimas H. Kissingeris teisingai JAV vidaus problemomis. Jis taipgi yra linkęs manyti, kad jo pasiekti laimėjimai yra didesni už pralaimėjimus. Amerikos valstybių užsienio reikalų ministerių konferencijoje Vašingtone H. Kissingeris pakartojo jau prez. G. Fordo padarytą pareiškimą, kad įvykiai P. Vietname bei Kambodijoje nereiškia tarptautinių išpareigojimų atšaukimo. JAV ir toliau rems draugiškas valstybes. Didesnė iniciatyva JAV užsienio politikoje planuoja išvystyti pats prez. G. Fordas. Gegužės 29-30 d.d. jis dalyvaus S. Atlanto Sąjungos vadų konferencijoje Briuselyje. Po konferencijos susitiks Austrijos Salzburge su Egipto prez. A. Sadatu, o birželio 11-12 d.d. — su Vašingtonan atvykusiu Izraelio premjeru Y. Rabinu. Valstybės pasakretoriaus J. Sisco dabar peržiūri JAV politiką arabų kraštų ir Izraelio ginče. Izraelis yra pareikalavęs naujų ginklų už \$2,5 milijono. Tai tvirta korta prez. G. Fordo rankose paveikti Izraelį didesnių nuolaidų kryptimi.

BADO STREIKAS

A. Sacharovas su žmona Maskvoje buvo paskelbęs trijų dienų bado streiką, protestuodamas prieš kompartijos nutarimą neišleisti baigiančios apakti žmonos Italijon, kur Sienos mieste jai galėtų būti padaryta sėkminga operacija. Tokią kompartijos vadovybės poziciją A. Sacharovas laiko prieš jį patį nukreiptu keršto veiksmu už jo veiklą, ginančią žmogaus pagrindines teises.

RINKIMAI V. VOKIETIJOJE

Kancelerio H. Schmidto socialdemokratų ir liberalų koalicija apgynė savo pozicijas Reino-Vesfalijos provinciniuose rinkimuose. Saarlande krikščionys demokratai prarado dėl parlamento atstovus. Naujajame parlamente ir krikščionys demokratai, ir socialdemokratų-liberalų koalicija turės po 25 atstovus. Saarlando rinkimai federacinės Vokietijos parlamento augštuosiuose rūmuose, vadinauose Bundesratu, panaikino krikščionių demokratų turėtą nežymią 21:20 persvarą. Provinciniai rinkimai taipgi teikia vilčių kanclerui H. Schmidtui laimėti federacinius rinkimus sekančiais metais.

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata \$10.00, pusmetinė—\$6.00. Rėmėjo prenumerata \$15.
Skelbimai ruošiamam numeriui primami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuostūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$10.00 per year, \$6.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

RELIGINIAME GYVENIME

★ **KATALIKISKU KNYGU CEN-
ZŪROS** ISTATYMAI šiomis dienomis buvo pakeisti naujais. Juos išleido Vatikano doktrinos kongregacija. Pagal juos, vyskupas arba jo deleguotas asmuo turi patikrinti ar nėra tikėjimo ir doros mokymo klaidų šiose knygu kategorijose: 1. Sv. Rašto laidos, bet ne egzegzetinėsios Sv. Rašto veikaluose; 2. liturginiuose tekstuose ir knygos, skirtose privatiems pamaldumams; 3. katekizmuose ir kitokiuose katechetiniuose veikaluose, kaip pradžios mokyklų, gimnazijų ir universitetų tekstuose, liečiančiuose dogminę bei moralinę teologiją, Sv. Raštą, K. Bendrijos įstatymus ir K. Bendrijos istoriją. Anksčiau kunigai negalėdavo išleisti jokios, net profaninės, knygos negavę vyskupo leidimo. Pasauliečiai negalėjo be vyskupo leidimo išleisti jokios knygos, liečiančios katalikiškąją doktriną bei moralę. Anksčiau knygos išleisti leidimus (imprimatur) galėdavo duoti autoriaus arba leidėjo teritorijos vyskupas, arba vyskupas, kurio teritorijoje yra knyga spausdinanti spaustuve. Dabar knygos leidimo duoti negalės vyskupas, kurio teritorijoje yra spaustuve. Šventovių bei oratorių prieangiuose nebebus galima parduoti tikrų bei kitokių raštų, liečiančių tikėjimo tiesas bei moralę, jei nebus "imprimatur". Pasauliečiams nebereikės specialaus vyskupo leidimo rašyti straipsniams ir leidinius, pasisakančius prieš katalikiškąją doktriną ir moralę, jei tam rašymui bus rimtų priežasčių.

★ **K. BENDRIJA** NEGALI IR NEGALES moteris šventinti kunigais, nes Kristaus pašaukimas moterims yra būti pagalbininkėmis ir bendradarbiomis, o ne kunigais. Tas pašaukimas negali būti K. Bendrijos pakelstas. Tai pareiškė Paulius VI, kalbėdamas studijų grupei, sprendžiančiai moters santykius su K. Bendrija. Nors Kristaus laikysena moterų atžvilgiu negalinti būti pakeista, vis dėlto reikia moterų vaidmenį Evangelijos skleidime ir K. Bendrijos gyvenime pabrėžti, atmetant moterų "laisvinimosi" programas, vedančias prie nesamonių. Moterys turinčios lygybės su vyrais siekti ne vienodume, bet vienas kito papildyme ir harmoningume.

★ **PIETŲ VIETNAME** Ban Me Thout vyskupijoje, kuria komunistai užėmė dar prieš Saigono pasidavimą, balandžio mėn. pradžioje buvo nužudyti vysk. Nguyen Huy Mai su dviem kunigais ir 450 mokytojų. Phan Thiet apylinkėje apie balandžio 5 d. buvo nužudyti naujai vyskupui paskirtas Nguyen van Hoa su kitais septyniais kunigais. Šias žinias pranešė su Vietnamu ryšius palaikęs Mindszenty draugijos narys kun. Raymond de Jaeger.

★ **VYSK. LEO T. MAHER** San Diego vyskupijoje, JAV-se, paskelbė ganytojišką laišką, uždraudamas asmenims, kurie viešai pasisako už abortus arba priklauso organizacijoms, skatinančioms abortus, eiti sakramentų. Jis vardu suminėjo National Organization of Women (NOW) kaip vieną iš tokių už abortus pasisakančių grupių, kurioje yra visa eilė ir katalikų moterų.

★ **AMERIKOS ŽYDU KONGRE-
SO** moterų skyrius prisiekė visur skleisti moterų laisvę ir abortų darymą. Savo atstovų suvažiavime Filadelfijoje žydės pasidėjo visokiems būdais priešintis grupėms, kovojančioms prieš abortus. Vieną jų priimtą rezoliuciją pasisako už pasiuntimą teismui laiško, užtariantį daktarą Kenneth C. Edelin, kuris Bostone buvo nuteistas už kūdikio nužudymą aborto metu.

★ **KARDINOLAS CHARLES JOUR-
NET**, 84 m., žymus šveicarų teologas, mirė balandžio 15 d. Friburgo ligoninėje, Šveicarijoje. Jis buvo gimęs Zenevoje ir 40 savo gyvenimo metų skyrė mokslui bei raštams. Paulius VI jį labai gerbė ir naudojo savo kalboms bei raštams šiomis teologijos sferomis: "Išsikinkijusio Žodžio Bendrija", "Malonė", "Įvadas teologijon".

★ **UGANDOS KANKINIŲ ŠVENTŲS** konsekravimui, kuris įvykis birželio 3 d. Manungongo mieste, Vatikanas siūnčia kard. Sergio Pignedoli, Vatikano nekrikščionių reikalams sekretoriato pirmininką. Pats popiežius, 1969 m. lankydamsis Ugandoje, konsekravo tos dar nepastatytos šventovės altorių. Šventovė pastatyta atminimui ir garbei 22 kankinių, kurie buvo 1964 m. kanonizuoti.

★ **KAIKURIUOSE** VAKARŲ PASAULIO kraštuose yra atsiradęs didelis susidomėjimas vėlinio klausimu. V. Vokietijos spaudos agentūra tvirtina, kad vėlinio klausimo "Teufelwelle" — "vėlinio banga". Kaip yra žinoma, nepaprasto atgarsio susilaukė amerikiečių filmas "Exorcistas". Paskutiniu laiku danų televizijos stočių vėlinio klausimui nagrinėti buvo paskyrusi išties programą. Tarp kitų, kalbėjo danų vėlinio garbintojų vadovė Gitton Jaederberg. Katalikų papūdra apie vėlinio egzistenciją ir vėlinę išdėstė Kopenhagos generallinis vikaras mons. Lars Messerschmidt, Z.I.

★ **ZAIRŲ** (seniau — Kongo) valstybės žinių agentūra "Azap" paskelbė valstybės politinių reikalų komisaro Engulu pranešimą apie religinius klausimus. Engulu apkaltino "importuotas religijas", kad jos naikina tradicines afrikietiškas vertybes. Esą dabartinė Zairo valstybės valdžia, neatmesdama gerųjų religijos dalykų, priešinsis "importuotoms Bendrijos" sudarytai hierarchijai. Engulu įsakė pašalinti iš visų viešųjų įstaigų religinius simbolius ir visur išskabinti dabartinio diktatoriaus Mobutu portretus. "Mobutu yra mūsų mesijas, o revoliucinė liaudies partija — mūsų religija", pareiškė Engulu. Jaunimas turįs būti auklėjamas "mobutuizmu" dvasioje, kuri esanti autentiška afrikietiška religija. 1974 m. birželio mėn. Mobutu Sese Seko panaikino Kalėdų šventes. Gruodžio 24 d. jis paskelbė konstitucijos, savo valios ir žuvininkystės šventę! 1973 m., vadinamosios kultūrinės revoliucijos metu, buvo uždrausta vartoti krikščioniškus vardus. Tenka apgailestauti, kad Mobutu yra atkrisęs nuo katalikybės. Jis yra mokesis Sv. Dvasios kongregacijos misionierių mokykloje. Z.I.

★ **KARDINOLAS LORENZ JAEGER** mirė Paderborn mieste V. Vokietijoje, sulaukęs 83 metų amžiaus. Jis buvo ekumeninio sąjūdžio pradininkas, tas mintis pradėjęs skleisti 1942 m. Po II D. karo jis pirmą kartą rengė katalikų ir protestantų teologų pokalbius bei steigė ekumeninių mokslų institutą. 1960 m. jis parašė laišką popiežiumi Jonui XXIII, skatindamas jį, kaip apaštališkojo sosto paveldėtoją, savo autoritetu paremti ekumeninį sąjūdį ir imtis iniciatyvos jam vadovauti.

★ **ANGLIKONŲ CANTERBURY ARKIV. DONALD COGGAN** turėjo privačią audienciją pas Paulių VI kartu su nuolatiniu Anglikonų Bendrijos atstovu Vatikane kun. Harry Reynolds Smythe. Kun. Smythe šiuo metu ruošiasi aplankyti anglikonų centrą Kanadoje, JAV, Polinezijoje ir Australijoje. Popiežius ta proga paprašė visur anglikonus pasveikinti ir jo vargū.

KUN. J. STS.

Naktiniai tardymai išvargindavo tardytojus. Todėl jie dažnai būdavo keičiami. Nesikeitė tikslai, majoras su kuoka. Jis buvo kas naktį su manimi. Mano fizinės jėgos pastebimai seko. Pradėjau rūpintis savo sveikata ir gyvybe. Mane užpuolėdavo bauginantys vaizdai. Kartais atrodydavo visos sienos pilnos ryškių spalvių ratų, kurie sukosi ir lėkė į mane. Mano gūžys (goiteris), kurio augimas prieš dešimtį metų operacijos būdu buvo apstabdintas, vėl pradėjo atsinaujinti. Nuotaika krito. Ją slopinio jausmas, kad esu visiškai apleistas ir beginklis. Dažnai išties dienas praleisdavau galvodamas: "Argi iš tikro nėra jokios išeities, jokios apsaugos?" Veltui prašiau advokato ir tardymo metu klausdavau, kodėl neatina teisininkų sąjungos pirmininkas. Decsi pradžioje gana nuolaidžiai paaiškinau, kad dar nepavyko su juo susisiekti, bet vėliau aiškiai pasakė, kad tokiai bylai advokato neduos. O aš nieko negalėjau padaryti. Išsisėmęs, pavargęs ginčijausi ir kovojau vienas. Diena iš dienos drąsiai atsisakėdavau pasirašyti jų paruoštąjį savo prisipažinimą. Tada majoras, nutempęs mane į celę, nuplėsdavo drabužius ir parmetė ant grindų mušdavo. Sargybiniai tą kančią paskui dar padidindavo neleiddami man užmigt.

Tomis skausmo valandomis dažnai galvodavau apie šventąjį mūsų vyskupą Ottokar Prohaszką, vieną didžiausių Vengrijos K. Bendrijos vadų, kuris kentėjo nuo natūralios nemigos ir buvo išsireiškęs, kad toms nemigos naktimis pajėgęs pilnai suprasti savijudybės impulsą. Taipgi galvodavau apie senoviosios Kinijos kankinimo metodus, kur mirčiai pasmerktiesiems kaliniams būdavo priedo dar neleidžiama miegoti. Tuo būdavo norima kalinius priversti be pertraukos pergyventi artėjantį mirtį.

Mano pasipriešinimas palapsniui blėso. Išviešpatavo apatija ir indiferentiškumas. Daugiau ir daugiau tiesa su melu, tikrovė su netikrove pradėjo maišytis. Pasijutau nebetikras savo sprendimuose. Dieną ir naktį mano "nuodėmės" buvo man kalamos galvon ir jau pats pradėdavau manyti, kad gal ko kiu nors būdu esu kaltas! Nuolat buvo kartojama ta pati tema nesuskaičiuojamomis variacijomis ir kreipijama ta pačia linkme. Buvau tikras tik vienu dalyku — nėra kelio iš šios padėties. Mano sutrikdyta nervų sistema silpnino protinį pasipriešinimą, atsparumą. Trumapai tariant, griovė visa tai, kas žmonišką žmoguje.

Gulėdamas tokiam letargijos stovyje, girdėdavau iš kitų vienučių šauksmus. Kartais būdavo toks apatiškas, kad jų nebesiklausydavau. Beveik nieko nevalgiau bijodamas, kad valgin gali būti idėti protavimą ar da vaistai. Įprastine tvarka trys kalėjimo gydytojai aplankydavo mane po kiekvieno valgio. Nors jie negalėjo nepastebėti blogėjančios mano būklės, bet per trisdešimt devyntis dienas, kurias ten praleidau, nė vieną kartą nerekomendavo bent trumpam mane išvesti į gryną orą.

Mane pradėjo slėgti rūpesčiai, kurių nebuvau jautęs anksčiau. Pradėjau nuogstauti dėl K. Bendrijos būklės ir drebėti dėl visų tų, kurie bus įvelti painiavon dėl mano "nūsikaltimų". Šis patologinis rūpesčio jausmas tikriausiai buvo vaistų pasekmė. Medicininėmis priemonėmis policijai pavyko manyje sužadinti nepaprastą siaubą, kuris pradėjo daugiau ir daugiau dominuoti mano veiksmus ir sprendimus.

Vieną niūrių sausio mėnesio vakarą tardytojai mane nusivedė atgal į rūšį. Buvau įvestas silpnai apšvieston salėn. Mangs laukdami teatriskosiose pozose sėdėjo leit. gen. Gabor Peter ir Gyula Decsi. Viename patalpos šone nuvargę, nesikute, sužlugdyti, nusizėmusiniai nusidėjėlių pozose stovėjo mano kūrijos pareigūnai, kurie buvo pirm manęs sulimti — archyvo direktorius, mano sekretorius ir mano buhalteris. Nesunku buvo įžiūrėti, ką šie trys kunigai buvo pergyvenę. Savaimė suprantama, kad jie buvo susilaukę panašaus, o gal net žymiai žiauresnio traktavimo, negu aš.

Gabor Peter, sėdėdamas savotiškame soste ant pakylės, mostelėjo jiems, ir mano sekretorius, stovėdamas keistoje pozoje, kuri jam visai nebuvo įprasta, recitavo dešimtį minučių atmintinai išmoktą tekstą.

Nesi kardinolas - tiktai kalinys*Ištrauka iš kardinolo Mindszenty atsiminimų, kuriuose aprašomas tardymo vyksmas*

Jo balsas vis nutrūkdavo, o jo kūną krėtė nerviškas drebulys. Recitacijos mintis buvo ta, kad betkoks pasipriešinimas yra beprasmiškas, kad tardytojai viską žino, kad jie turi visišką galią ir ją negailestingai panaudos. Baigdamas mano sekretorius prašė mane liudyti taip, kaip valdžia nori ir atsakinėti į kiekvieną klausimą.

Mintyse galvojau: "Vargšeli, mano sekretoriau, kokias kančias turėjo jie tau išgalvoti, kol tu pagaliau sutikai šį vaidmenį atlikti!" Man buvo visiškai aišku, kad jis kalbėjo ne iš sąvės, bet kartojto žodžius, įkaltus jam lazda, o gal net ir žiauresniais būdais. Bet aš nerodžiau jokio ženklų, kad tai suprantu, o tik tiki žvelgiau į savo nelaimingąjį sekretorių su gilia užuojauta, nepratarėdamas nė žodžio. Tada jie nuvedė mane atgal į vienutę. Skardinis dubenėlis su vakarine buvo padėtas ant stalo. Gydytojai pasirodė, kaip ir visuomet. Tada kuriam laikui aš buvau paliktas vienas ir mažiau apie tai, ką buvau matęs, kokius žiaurumus mano kunigai turėjo iškentėti.

Paskui vėl buvau nuvestas tardymui. Decsi ėmė grasinti: "Jeigu elgsies kaip vakar, kuoka priversime tave kalbėti". Vis dėlto aš ir toliau tylėjau. Todėl iki aušros tą naktį buvau mušamas net du kartus.

Sekandias naktis jie manęs nebetardė, tiktai budelis darbovos su manimi. Buvau nuvestas į didžiulį tuščią kambarį. Ten buvome vieni du, o mus supo vieniška tyla. Gal kas nors ir klausėsi už durų, bet niekas kitas nepasirodė. Kai majoras nuplėšė nuo manęs drabužius, atsištojęs priešais mane paklausė: "Kas parengė tavo ideologinius ir politinius programas punktus?"

Sis naujas klausimas mane nustebino. Man pasirodė, kad jis bando sužinoti ką nors apie rektorių Pal Bozsik. Nenorėdamas jam pakenkti, nieko nesaikiau. Ką jis buvo padaręs, buvo leistina kiekvienoje demokratinėje valstybėje ir buvo net laikoma pareiga K. Bendrijai, valstybei ir tautai. Kankintojas niršo, šaukė ir iš apmaudo dėl mano tylos griebėsi kankinimo įrankių. Šį kartą vienoje rankoje jis laikė kuoką, o kitoje — didelį aštrų peilį. Ir pradėjo jis mane varinėti po visą kambarį kaip dresiruotą arkli, priversdamas tai ristele bėgti, tai šuoliais. Kurį laiką jis mane taip be sustojimo vaikė ir daužė. Paskui sustojome, ir jis man pagrasino: "Užmušiu tave. Iki ryto sudraskysiu tave į gabaliukus, o tavo lavono likučius numesiu šunims arba į kanalą. Mes dabar čia valdovai". Paskui jis mane vėl priverė panašiai bėgti. Nors aš jau gaudžiau kvapą ir medinių grindų atplaišos skausmingai badė mano basas kojas, bet aš bėgau kiek galėdamas greičiau, kad išvengčiau jo smūgių.

Jau buvo arti antros valandos ryto, kai mano budelis pamatė, kad šiuo būdu, nors ir labai manė iškankins, o gal net ir visiškai mane fiziškai sunaikins, tačiau negaus norimo rezultato — prisipažinimo ir kitų išdavimų. Suėmimo metu jis buvo pastebėjęs mano motinos skausmą atsiskiriant. Dabar jis tą momentą prisiminė, nes šaukė: "Jeigu neprisipažinsi, aš rytą rytą pristatysiu čia tavo motiną. Tu stovėsi šitaip apnuoginamas prieš ją. Ji tikriausiai gaus priepuolį. Ir gerai, nes ji tave davė pasauliui. O tu būsi kaltas dėl jos mirties!"

Ir vėl pasipylė kuokos smūgiai. O aš bėgau aplink kambarį ir tylėjau. Skausmo ir baimės apimtas, vienu momentu jau buvau bepradėdęs įsitikinti, kad šis grasinimas bus įvykdytas. Tiesiog negalėjau pakelti minties, kad mama bus atgabėta šion vieton. Bet palaipsniui ėmiau susigaudyti, kad visiškai neįmanoma iki ryto ją čia atgabenti. Mindszent kaimelis yra už 125 mylių. Su ta mintimi aš šiek tiek apričiau, nors buvau visiškai jo brutalumų nuvargintas. Nė vienas, kuris buvo manęs mane prieš mėnesį, nebūtų galėjęs manęs atpažinti po šių pakartotinių fizinės agonijos pergyvenimų. Sekandią dieną buvau taip psichologiškai palaužtas, kad nutariau pasiduoti kaikiuriams jų reikalavimams. Taigi, sekandios nakties tardymo metu aš suminėju tris "savo sąmokslų bendrininkų" pavardes. Žinojau, kad du iš jų

jau yra negyvi, o trečias — iš krašto pabėgęs. Neva spirdamas, aš leidau jiems tas tris pavardes iš sąvės išsėsti, manydamas, kad bent savaitę užtruks, kol jie susigaudys, kad nė vieno iš jų tardyti negali. Bet apsirikau. Majoras pradžioje apsidžiaugė, bet mano apgavystė buvo greitai susekta ir sekančią naktį vėl buvau taip pat kankinamas. Vėliau, kai tekdauo ant vienos ar medžio atplaišos kalėjime užlipti, tų naktų žiaurumai tuojau užplūdavo mano.

Kaip vėliau pasirodė, mano

nepaprastai ištikimą savo įsitikinimams asmenį.

Pagaliau budeliai savo tikslą pasiekė ir priverė mane prisidėti prie žiaurių netiesos. Nežiūrint savo palaužtos būsenos, pradžioje dar spyriau, bet negalėjau kovoti. Vien pagalvojęs apie gumingą kuoką imdavau drebėti ir galų gale pasirašiau, panaudodamas paskutinę gudrybę, kurią vengrai belaisviai Turkijoje kaidais buvo panaudoję. O ji buvo tokia: gale savo parašo aš pridėjau raides C.F., reiškiančias "coactus feci" — prievarta padariau. Pulkininkas

Kardinolą Mindszenty (kairėje) pasitinka St. Louis aerodrome JAV-se kardinolas J. Carberry ir E. Schlaffy, Kardinolo Mindszenty Fondo valdybos atstovė. Vengrijos kardinolas, aplankęs visą eilę kraštų, mirė Vienoje, Austrijoje, š.m. gegužės 6 d.

pastangos apsaugoti rektorių Pal Bozsik buvo visiškai be-reikšmės. Vėliau ligoninėje, skaitydamas knygą apie Kalocs arkivyskupo teismą, sužinojau, kad Bizsik buvo įtrauktas į Grösz bylą ir nubaustas labai sunkia bausme. Po išlaisvinimo sužinojau, kad jis mirė kalėjime nežinomomis aplinkybėmis. Aš visada jį labai gerbiau kaip

įtarinėjančią paklausė: "Ką reiškia Jozsef Mindszenty, C.F.?" Atsakiu, kad tai sutrumpinimas išsireiškimui "cardinalis foreaneus", kuris naudojamas provinciniam — ne kūrijos — kardinolui pažymėti. Jis tą paaiškinimą priėmė. Džiaugdamasis, kad išgavo iš manęs parašą, jis liepė mane grąžinti vienuetėn. Pilnai supratau jo džiaugs-

Amerikos politika ir Lietuva**VYT. ŠIRVYDAS**

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Metus prieš tai, 1942 m. kovo 7 d., Churchillis rašė laiške Rooseveltui: "Karo padėties rūstumas mane verčia manyti, kad Atlanto chartos principai neprievaiži klydurių pripažinti Sov. Sąjungai sienas, kurias ji turėjo Vokietijai pradedant puolimą". Jo žodžius cituoja prof. Herbertas Feis knygoje "Churchill, Roosevelt, Stalin". Knygoje "The Hinge of Fate" Churchillis vėliau teisinio: "Žūtbutinėje kovoje niekas nepateisintų apskrovimo sunkesne našta nei už savo gyvybę kovojąs gali pakelti" (psl. 327).

Amerikos valstybės sekretorius Dulles kongreso Kersteno komisijai, kuri tyrė sovietų agresiją Baltijos valstybėse. pareiškė: "Amerika tešia diplomatinę Baltijos valstybių pripažinimą, kurį pradėjo 1922 m. Todėl, kaip ir anksčiau, palaikome santykius su tų valstybių diplomatais, kurie buvo paskirti joms atstovauti nepriklausomybės metu. Šitos paverptos tautos privaletų žinoti, kad jų nepamiršome, kad jų dabartiniam likimui nepritarime, o ypač kad nesiruošiame siekti apgaulingų saugumo derybomis su pavergejais pavergimui pateisinti" (1953 m. lapkričio 10 d.).

Patyręs prezidento Rooseveltto kieta ryžta nepripažinti Baltijos valstybių įjungimo Sov. Sąjungon, Stalinas 1942 m. nuleido ragus šiuo klausimu ir per Molotovą jau neberekalavo mitnuto pripažinimo. Prof. Feis savo knygoje pasakoja, kad JAV valstybės sekretorius Hull, Rooseveltui pritaranti, tam tikru memorandumu pareiškė: jei Anglija šiuo klausimu Maskvai nusilenktų, Amerika būtų priversta viešai pareikšti savo nepritarimą. Esą tegul pasaulis patiria, kad "didingoji koalicija" viduje braskia.

Lietuvių Enciklopedijoje Vytautas Vaitiekūnas apie Jaltos konferenciją rašo: "Jungtinių Tautų organizacijos klausimas oficialių priešingumų nesukėlė. Sovietai priėmė Rooseveltto pasiūlymą dėl veto teisės Saugumo Taryboje ir atsisakė anksčiau reikalauj 16-kos balsų, tekin-damiesi trimis ar dviem. Tarp jų buvo minima ir Lietuva. Tiek

Lietuva konferencijoje ir telies-ta". Šaltiniais Vaitiekūnas nurodo: Amerikos valstybės departamento dokumentų rinkinį "The Conference of Jalta" 1945, admirolo Leahy 1950 m. knyga "I Was There", Churchillio "Triumph and Tragedy", Amerikos valstybės sekretoriaus E. R. Stetiniūso "Roosevelt and the Russians" (1949) ir valstybės sekretoriaus J. F. Byrnes "Speaking Frankly" (1947 m.).

Harvardo un-to profesorius Adam B. Ulam 1967 m. knygoje "Expansion and Coexistence: History of Soviet Foreign Policy 1917-1967" pasakoja: "Jaltos Sov. Sąjunga neberekalavo savo 16-kai respublikų po balsą Jungtinių Tautų organizacijoje — pasitenkino tik trijų: Ukrainos, Gudijos ir Lietuvos balsais, žinoma, ir pačios Sov. Sąjungos. Idomu, kad neįjungė pačios didžiausios respublikos, būtent, Rusijos. Lietuva vėliau buvo išbraukta. Nors konferencijoje nutylėta, bet jos atveju Sov. Sąjungai juk būtų atsiradę daug nemalonomų, nes Amerika niekad nepripažino Lietuvos įjungimo į Sov. Sąjungą. Ji nepripažįsta iki šios dienos" (psl. 374).

Šių šaltinių akivaizdoje keistai skamba Gedimino Galvos nedokumentuotas priekaištas ("T. Z." 1975. III. 20): "Antroji sovietų įvykdyta okupacija Lietuvoje palaiminta ne vokiečių, bet anuoemetinio JAV prezidento F. D. Roosevelto. Pastarasis, dar karui riedant, Teherane pareiškė Staliniui: 'Kai užimsite Lietuvą, nė vienas amerikietis karąs neateis jos ginti'. Tai buvo ne tik pritarimas, bet ir paskatinimas užimti Lietuvą".

Amerikietišku paskatinimu Staliniui nereikėjo. Pirmąjį tomą išgarsėjusio anglo E. Carro "A History of Soviet Russia" recenzuodamas, amerikie-

mą. Be abejonės, jo viršininkai dėl nesėkmių jam buvo prikašioję. Galbūt Rakosi, o gal net ir Stalinas buvo išreiškęs savo nepasitenkinimą. Tačiau ši mano gudrybė turėjo man nemalonus pasekmes vėliau. Sekandią naktį pulkininkas su penkiais vyrais išiveržė į mano vienutę. Jie daužė mane ir svaidė dokumentų pluoštais. "Bjaurybė", šaukė pulkininkas, "tu palaikė mus žioplais. Tau negalima nieko prie savo parašo pridėti: nei po juo, nei prieš jį, nei jo gale. Tu nesi daugiau nei kardinolas, nei arkivyskupas, o tiktai kalinys!"

Tai paskutinis to laikotarpio įvykis, kuris aiškiai pasiliko mano atmintyje. Kas vyko vėliau, po mano antros kalnimo savaitės, 1949 m. sausio 10-24 dienomis, atmintyje išliko tik kaikiuros nuotrupos. Gerą dalį viso to prisiminiau perskaitęs "Geltonąją knygą" bei "Juodąją knygą". Galimas daiktas, kad vėliau aš buvau mažiau mušamas, o daugiau stulbinamas visokiais vaistais. Gydytojai lankydavosi įprastu reguliarumu ir tikrindavo mano sveikatą. Jutau, kad mano pasipriešinimas senka. Jau nebepajėgiau tinkamai argumentuoti, nebeatmesdavau aiškių melagysčių bei faktų iškraipymų. Tai vienu, tai kitu momentu rezignuotai išsireiškėdavau: "Nėra reikalo daugiau apie tai kalbėti. Galbūt tai atsitiko taip, kaip kiti tvirtina".

Paprastai tokius atsakymus duodavau, kai man būdavo skaitoma iš mano "sąmokslų bendrininkų" ir "liudininkų" ("tardymo bylų"). Paprašydavau, kad kaikiurie dalykai dokumentuose būtų pakeisti prieš pasirašymą, bet nebesusigaudžiau, kad sesijų protokolai būdavo parašomi įvairiomis versijomis ir kad dokumentai, kuriuos pasirašydavau, dažnai turėdavo visai kitokias datas bei faktus, negu mano balsiai būdavo perskaitoma. Be to, negalėdavau perskaityti tekstu, po kuriais pasirašydavau. Būdavau taip išvargintas, kad nebekreipiau dėmesio, ar surašytas dokumentas atitinka mano žodinį pareiškimą. Nežinojau kas su manimi pasidarė, bet tapau visiškai kitokia asmeniu.

Vertė K. J. Sts.

MOHAWK**FURNITURE LTD.****PILNAS NAMŲ APSTATYMAS**

ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIZIJOS APARATAI

SKALBIMO MAŠINOS • VAIKŲ BALDAI

ĮVAIRŲS KILIMAI • ŠALDYTUVAI

VALGOMŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.

SIUVAMOS MAŠINOS • RAŠOMOS MAŠINELĖS

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442

Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. OX 9-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Viešėdami Čikagoje,

neužmirškite aplankyti

N. ir J. VAZNELIŲ

GIFTS INTERNATIONAL INC.2501 W 71st STREET,
CHICAGO, ILL. 60629

Telefonas 471-1424

Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių.

Ypač didelis ginto ro išdirbinių pasirinkimas.

TURITE ĮTIKINTI PASAULĮ, KAD ESATE VERTI LAISVĖS

Tai pasakė federacinio parlamento narys Gilbert Parent pasikalbėjime su "TZ" korespondentu. Pasikalbėjimas įvyko jo įstaigoje St. Catharines, 43 Church St., š.m. balandžio 5 d.

Kor. Niagaros pusiasalyje yra apie 800 lietuvių. Jūs turėjote progos porą kartų dalyvauti jų renginiuose, matyti juos kelis kartus etninėje miesto veikloje, dalyvauti jų pamaldose. Kokį įspūdį susidarėte apie lietuvių?

Parent. Labai gerą. Laikymasis savo bendruomenėje, turėjimas savo maldos namų yra didelis dalykas tautinio charakterio išlaikyme. Tai pilnai atitinka daugiakultūrės Kanados tikslus.

Kor. Lietuviai yra gana aktyvūs kovoje už savo pavergtos tėvynės išlaisvinimą iš sovietinės Rusijos okupacijos. Ar Jūs priartiate tai veiklai? Ar manote, kad tai turi kokios nors naudos politiniam Kanados stiprumui?

Parent. Be abejonės turi. Mums reikia piliečių, kurie turi tvirtą savo nuomonę. Tai svarbu visai Kanadai.

Kor. Jeigu Jūs būtumėte lietuvis, ką darytumėte Lietuvos laisvinimo srityje?

Parent. Aš nuolat kelčiau Lietuvos laisvės reikalą viso pasaulio akyse, primindamas, kas atsitiko Lietuvai, ir pabrėžiant, kaip esame laimingi, turėdami visišką laisvę Kanadoje.

Kor. Koks yra pagrindinis skirtumas užsienio politikos plotmėje tarp Kanados liberalų ir konservatorių partijų?

Parent. Iš esmės jokio skirtumo nėra.

Kor. Sovietų Rusija užpila laisvą pasaulį propaganda apie ekonominę pažangą sovietinėje Lietuvoje, tvirtina, kad ten yra visiškai laisvė. Kokia yra Jūsų nuomonė apie tuos dalykus?

Parent. Žinau Rusijos propagandą, bet pats nesu buvęs Lietuvoje.

Kor. Ar manote ten apsilankyti?

Parent. Būtinai. Ateinančių kelerių metų laikotarpyje.

Kor. Prieš vykdamas turėsite informacijų?

Parent. Turėsiu, gausiu iš užsienio reikalų ministerijos.

Kor. Mes čia visi žinome ir įvertiname stiprią Jūsų paramą Lietuvos laisvės klausimu. Kokią nusistatymo yra kiti Kanados parlamento nariai?

Parent. Kiek žinau, visi jie mano, kad Lietuva turi pilną teisę turėti laisvuose rinkimuose išrinktą valdžią.

S. Setkus

Kor. Mes jau žinome, kad, spaudžiant Rusijai, Australija bei N. Zelandija atšaukė Baltijos valstybių nepriklausomybės pripažinimą. Dabar jau girdėti, kad ir Jungtinės Amerikos Valstybės kažką planuoja ta pačia linkme. Jei Amerika atšauktų pripažinimą, ar Kanada privatų sektį jos pavyzdžiu?

Parent. Jokiu būdu. Kanada yra suverenų kraštą, ir pats nustatys savo politiką.

Kor. Ką manote apie sovietinio komunizmo veržimąsi į laisvąjį pasaulį ir ar sutinkate su A. Solženicino tvirtinimu, kad tai veda prie trečio pasaulinio karo?

Parent. Žinau, kad veržiasi ir laimi, bet nežinau prie ko tas privės pasaulį.

Kor. Kanados premjeras P. E. Trudeau gauna įvairiom progom rezoliucijas, bet į jas išsamiai neatsako. Kokia gali būti to priežastis?

Parent. Turėtumėte paklausti jį patį. Bendra politika visais rezoliucijų keliamais klausimais yra gerai žinoma per Kanados užsienio reikalų ministerį.

Kor. Amerikoje Lietuvos reikalus visad gynė tai vienas, tai kitas kongreso atstovas. Šiuo gana kritišku metu didesnę pastangą rodo kongresininkas E. Derwinski, bet Kanadoje tokio užsimojimo žmonių neturime.

Parent. O kaip su dr. Haidasz?

Kor. Haidasz, Yaremko buvo ir yra aktyvūs politikai. Aš kalbu apie kanadietį, tokį kaip Jūs, kuris labai stipriai pasiskaito už pavergtos Lietuvos teisę būti laisva.

Parent. Esu palyginti jaunas žmogus parlamente. Tam reikėtų žymiai stipresnio žmogaus.

Kor. Aš tikiu, kad Jūs daug pasieksite.

Parent. Tada ir pakalbėsime. Tuo tarpu jūsų pateiktas problema galėčiau iškelti parlamento svarstymuose.

Kor. Kokie būtų Jūsų linkėjimai pavergtai lietuvių tautai ir Kanados lietuviams?

Parent. Lietuvių tautai linkiu sulaukti tokios pat laisvės, kokią turi Kanados žmonės. Turite energingai kelti Lietuvos laisvės idėją viso pasaulio akyse. Turite įtikinti pasaulį, kad jūsų byla yra teisinga ir pagrįsta.

Kor. Nuoširdžiai dėkoju už šį pasikalbėjimą visų lietuvių ir šio laikraščio vardu.

Tautiečių būrys prie Miami lietuvių klubo, kur buvo suruoštas priėmimas Simui Kudirkai ir jo šeimai. Priekyje ant kėdės — iš jūros kriauklių padaryta vaza, kurią Simui dovanojo Juno Beach lietuvių klubas. Jam pirmininkauja J. Daugėla (septintas iš kairės). Dauguma šio būrio tautiečių — Juno Beach lietuviai. Nuotr. J. Garlos

Leonardas Šimutis -- išsivijijos atrama

Atmink, atmink laukų keleivi,
Kad žemė auga duona, rožės
ir dagiai,

Kad mes ateiname pabūti,
Palieka darbo pradą, klaidą
FAUSTAS KIRSA

VL. MINGELA

1975 m. balandžio 17 d. mirė Leonardas Šimutis. Jį palydėjo keli šimtai čikagiečių lietuvių. Sv. Kazimiero kapinėse, prisilaikant tradicinį laidojimo papročį, po giesmių buvo sugiedotas Tautos himnas.

Velionis gimė 1892 m. lapkričio 6 d. Serikų kaime, Šilalės valsč., Tauragės apskr. Mokėsi Šilalėje, Kaune ir Maskvoje, kur baigė gimnaziją. Amerikon atvyko 1913 m. Studijavo Valparaiso universitete, kaip ir daugelis kitų atvykstančių iš Europos lietuvių, teisę, socialinius mokslus ir žurnalistiką.

Nuo 1915 m. tęsė studijas Sv. Bedos kolegijoje Peru, Ill., 1917 m. — De Paul ir Lojolos universitetuose. Studijavo ne tik teisę, bet ir anglų kalbą bei literatūrą. Vėliau sociologiją studijavo Fordhamo universitete, Niujorko. 1916 ir 1917 m. Sv. Bedos kolegijoje dėstė lietuvių kalbą ir istoriją.

Velionis paliko savo darbų ir veiklos žymių įvairiuose veiklos baruose, ypač organizacijose. Kodėl jam taip sekėsi veikti organizacijose? Todėl, kad buvo ryžtingas, sąžiningas, teisingas, iškalbus, taktiškas. Jei kurioj organizacijoje padoriai tvarka, sumažėdavo drausmingumas, buvo siunčiamas L. Šimutis. Savo didžiausią iškalbą, protingumą jis sujaudindavo visus dalyvius, įkvėpdavo naują dvasią.

Velionis steigė vyčių kuopas, švietimo kursus jaunimui, chorų, dramų ratelių, pats režisavo. Visos veiklos sritys jį domino, jeigu jos tarnavo lietuvių, lietuvių švietimui bei jų kultūrinimui.

1914 m. įsijungė į Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos darbus. Nuo 1932 m. jis buvo jos generalinio sekretoriaus, o nuo 1953 m. jai pirmininkavo. 1918 m. buvo išrinktas Amerikos Lietuvių Tautos Tarybos. 1918-1919 m. buvo Tautos Fondo sekretoriumi ir vėliau vadovu. Jam vadovaujant buvo surinkta \$350.000 aukų. Buvo kviečiamas ir įvairias kolonijas su prakalbomis, kurios labai patarnavo ir aukų telkimui. Nuo 1918 m. pradžios L. Šimutis įsijungė į Lietuvių Romos Katalikų Susivienijimą ir ėjo įvairias atsakingas pareigas. Nuo 1932 m. buvo šio Susivienijimo pirmininku. Šiose pareigose jį matėme dar ir 1967 m.

Lietuvą atstatant

Kai I D. karas artėjo prie galio, Lietuva buvo labai sunaikinta. Amerikos lietuvių nesėdėjo rankas sudėję, bet gyvai domėjosi Lietuvos likimu ir stengėsi kuo galėdami jai padėti. Leonardas Šimutis buvo vienas iš pirmųjų gelbėtojų, daug padėjęs Lietuvos valstybės ir lietuvių tautos prisikėlimui. Didelių nuopelnų L. Š. turi nuo karo nukentėjusių lietuvių šalpoje. Jis buvo lyg koks garsialbalbis, šaukiantis visus lietuvius remti nukentėjusią tėvynę. Jo skatinami jauni vyrai vyko Lietuvos gelbėti — plaukė per Atlantą, padėjo tautai apsiginti nuo gausių priešų. Tos paskatos dėka į tėvynę buvo grįžęs ir mūsų did-

vyris Darius — tarnavo Lietuvos kariuomenėje karininku laukūnu.

Jau po karo, kai Lietuvos valstybė ėmė stiprėti, L. Šimutis, Amerikoje išgyvenęs 13 metų, 1926 m. sugrįžo Lietuvai. Tuomet ten truko tokių iškilų patriotų, krikščioniškosios demokratijos politikų. Tais pačiais metais buvo išrinktas į III Lietuvos Respublikos seimą. Tačiau Amerikos lietuvių veikloje liko neužpildoma spraga. Jis buvo katalikiškųjų organizacijų vadovų prašyte prašomas sugrįžti. Po vienerių metų sugrįžo.

A.a. Leonardas Šimutis

Spaudos darbe

Rašė nuo 1910 m., bet rimčiau įsijungė į spaudą 1911 m., pradėjęs rašyti "Vienybę". Nuo 1914 m. redagavo "Kataliką" Čikagoje. Jo iniciatyva ir pastangomis buvo įsteigtas patriotinės jaunimo organizacijos laikraštis "Vytis". Velionis jam padėjo augti bei stiprėti. 1916 m. teikė visokeriopą pagalbą kun. P. Lapelio leidžiamam Lietuvių Katalikų Spaudos Dr-jos metraščiui. Padėjo jį suredaguoti, surinkti būtinas lėšas.

Nuo 1918 m. iki 1926 m. redagavo Lietuvių Romos Katalikų Susivienijimo savaitraštį "Garsas". Šio laikraščio tiražas patgėjo iki 10.000. Dienraštį "Drauga" redagavo 1927-1952 m. Mokėjo sugyventi su bendradarbiais. Laikėsi krikščionių demokratų ideologijos. Jo redaguojamas "Draugas" buvo idomus ir plačiai skaitomas laikraštis. Prenumeratorių skaičius kilte kilo.

Man nekartą teko klausytis jo auksaburniško žodžio. Jis niekada nesinaudojo raštu. Retas kalbėtojas galėjo susilaukti tokio publikos pritarimo, kaip kad L. Šimutis. Salės tiesiog lū-

Los Angeles tautiečiai, susitikę vienos išsilmės proga. Iš kairės: prel. J. Kuciūgis, gen. St. Raštikis, plk. Sereika, p. Sereikienė, p. Raštikienė, p. Kupronienė, J. Kupronis. Nuotr. L. Briedžio

PADĖKA

A.a. Jonas Beržinskas

po sunkios ir ilgos ligos mirė 1975 m. balandžio 5 dieną. Šio skausmo ir liūdesio dienomis patyrėme daug meilės bei paguodos iš artimųjų, draugų ir pažįstamų. Giliausia mūsų padėka visiems, kurie lankė ligonį, stiprino jį moraliai, guodė asmeniškai, telefonais, gėlėmis ir dovanomis. Ypačinga mūsų padėka dr. J. Yčui, kuris, nesigailėdamas laiko, padėjo sunkioje ligoje. Nuoširdžiai dėkojame gerb. kunigams už dvasinį patarnavimą: klebonui kun. P. Ažubaliui ir kun. J. Staškevičiui už Rožinį Turner ir Porter laidotuvių namuose; klebonui kun. P. Ažubaliui ir kun. Eugenijui Jurgučiui, OFM, už atlaikytas gedulingas pamaldas. Prisikėlimo šventovėje ir palydėjimą į amžino poilsio vietą. Dėkojame visiems, gausiai dalyvavusiems laidotuvėse, už prašiusiems šv. Mišias, įteikusiems gausias gėles, užuojautos korteles, pareiškusiems užuojautas per laikraščius Kanadoje ir Jungtinės Amerikos Valstybėse, per lietuvių radijo valandėlę. Taip pat dėkojame visiems dalyvavusiems ir prisidėjusiems prie pietų. Visiems nuoširdžiausias ačiū.

Nuliūdę: žmona Stasė,
broliai — Juozas ir Pranas,
seserys — Stasė ir Marytė

Mirties angelui amžinybėn pašaukus

A+A

PETRONELE SIMONAITIENĖ -
MAKUZIENĖ,

jos vyrą VLADĄ, dukterį EUGENIJĄ UNDERIENĘ
ir jos šeimą didelio skausmo valandoje nuoširdžiai
užjaučiame —

O. S. Dačkaitė
E. R. Draudvilaitė
A. S. Gaidelaitė
J. K. Kaknevičiūtė

B. J. Maziliauskaitė
S. A. Petraičiūtė
J. A. Pliopliaitė
Z. K. Simonaitienė

PETRONELEI MAKUZIENEI

mirus, jos vyrui, dukrai EUGENIJAI UNDERIENEI,
žentui AUGUSTINUI, anūkėms RAMUNEI ir
SNAIGEI reiškiame giliausią užuojautą —

J. ir O. Gustainiai
R. ir L. Underiai

A+A

ONAI ASMENA VICIENEI

Lietuvoje mirus, sūnui JUOZUI, jo žmonai ANTOSEI
bei kitoms giminėms reiškiame užuojautą —

Gediminas ir G. V. Lumbiai
A. P. Kraujaliai

St. Petersburg, Fla.

Mylimam TĖVELIUI

Čikagoje mirus, ELENA GUDINSKIENĖ, jos vyrą,
sūnus bei kitus artimuosius nuoširdžiai
užjaučiame —

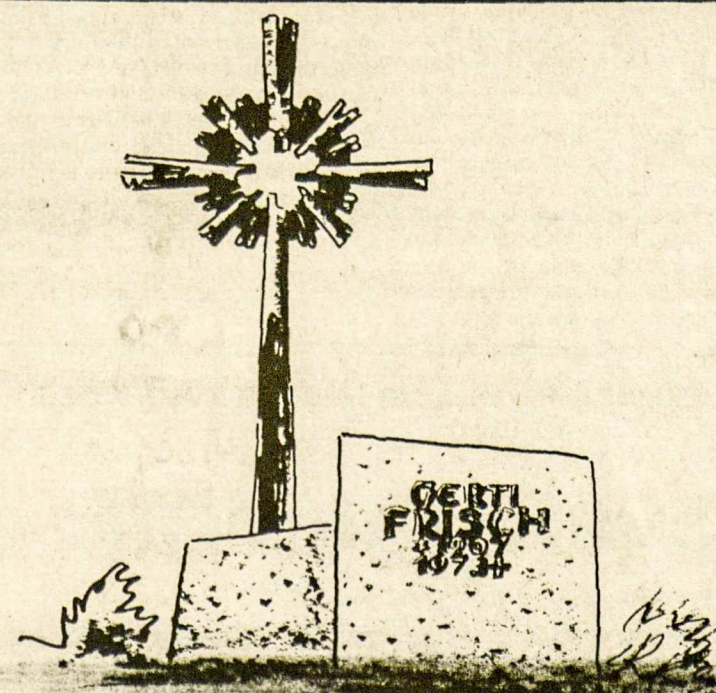
E. P. Lukavičiai ir šeima
A. Birgelienė ir Ramutė
S. J. Andriuliai ir šeima

A+A

LIUDUI BILKŠČIUI,

tėvui ir uošviui mirus, šauliams — REGINAI ir
GEDIMINUI DAUGĖLOMS nuoširdžią užuojautą
reiškia —

VI. Pūtvio šaulių kuopa
Toronte

YONGE MEMORIALS LTD.

2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955

Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVE

Gausėja ištuokos

AL. GIMANTAS

Pasidarius gyvenamosios vietos aplinkoje, vis dažniau dėmesį atkreipia pasitaikantieji, gal net gausėjantieji ištuokų reiškiniai. Atseit, kažkas įvyko mūsų gyvenime, galvosenoje ar net papročiuose, kad gyvenamojo krašto bendrieji ir dažnieji reiškiniai vis giliau įsipiilietina išsivijios lietuvių galvosenoje.

Kalbant apie ištuokas, tenka konstatuoti, kad jų esama vyresniųjų ir ypač jaunųjų eilėse. Rodosi, buvo gili ir plati meilė, supratimas ir abipusis skubėjimas prie altoriaus, o, žiūrėk, kaip staigios pasakos galas, viskas baigiasi ištuoka ar, bent pradžioje, skrybomis. Priežastys? Kas jas žino, bet dažniausiai viena pusė kaltina kitą. Pagal tai rikiuojasi ir tėvų, giminių, artimųjų nuomonės.

Jei paviršutiniškai stebėjimais būtų patikimi statistikos sudarymai, lyg ir atrodytų, kad išsiskiriančių nuomonių, jei lyginti grynai lietuviškas ir mišrias santuokas, būtų mažesnis pastarųjų tarpe. Susidaro lyg ir savotiška ironija. Džiaugiamės kiekviena nauja lietuviška šeima, negailime vietos savo spaudoje gana smulkiam vestuvių ir puotos aprašymui, dedame nuotraukas ir... Ir tylyme, jei toliau pora gana greit dingsta iš lietuviško horizonto. Tik vėliau, jau iš kitų, sužinome, kad sutuoktiniai jau kartu nebeįvenia.

Sie žodžiai nėra moralizavimas, bet tik paprastų faktų, tegu ir nevisai malonių, priminimas, galvojant, kad visa tai nebūtų bloga dirva mūsų sociologams ir psichologams turti savo nuomonę ar net padaryti tyrinėjimą.

Gal tai ir ne paguoda išsivijai, bet panašūs reiškiniai dažnėja ir sovietinėje Lietuvoje. Apie tai skaitome tenykštės periodikos puslapiuose (kai ka-

da), apie tai kalba atvykėliai iš anapus ir mūsų keliautojai tėvynėn. Galimas dalykas, kad pačios priežastys, vedančios į ištuokas, išsivijios ir tėvynėje nebūtina yra tos pačios. Kaip ten bebūtų, bet tai neatsako į pagrindinį klausimą — kodėl ištuokos dažnėja?

Pats ištuokos faktas, aišku, neteikia jokio malonumo sutuoktiniams. Bet dar didesniu skausmu ir nesmagumais tenka dalintis abiejų pusių tėvams bei artimiesiems. Vargu ar būtų tikslu kaltinti sutuoktinių tėvus. Beveik visais atvejais jie nieku dėti ir tikrai nekalti dėl jaunuosius ištikusios tragedijos. Čia jau grynai kaltė ar nekaltė pačios poros. Pagaliau, kai jau faktas įvykęs, koks skirtumas?

Kaikas bando tvirtinti, kad net Katalikų Bendrijos pozicija "minkštėjanti" ištuokų atžvilgiu. Bet tai nėra tiesa. Patys principai nėra pajudinti — jie galioja ir toliau. Pasikeitė tik paties proceso eiga — su prastėjo ir sutrumpėjo tais atvejais, kai esama įrodymų, jog įvykusi santuoka nebuvo tikra (tam turi būti eilė tam tikrų priežasčių ar įrodymų). Tai ir viskas. K. Bendrija, kaip visi gerai žinom, santuoką laiko sakramento, kurio panaikinti neturinti galios.

Visdėlto žmogiškoji prigimtis, silpnumas, ir pačius geriausius norus turint, kartais sunkiai įtelpa į taisykles, įstatus, nurodymus. Atsiranda ir katalikų teologų tarpe tokių, kurie bando Sv. Rašto tekstuose, Bendrijos aiškinimuose rasti spragą ar net pateisinimų santuokos anulavimui, nepaprastoms priežastims verčiant. Tačiau tokie aiškinimai neranda pritarimo K. Bendrijos tradicinio mokymo šalininkų tarpe.

Kova už laisvą Lietuvą neįmanoma be laisvos spaudos.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

PIRMAUJA LIETUVIAI

Panevėžyje kiekvieną pavasarį rengiamas tradicinis pramoginių šokių konkursas, kuriame šiemet dalyvavo 44 poros, jų tarpe ir svečiai iš Leningrado, Rygos, Minsko, Vitebsko. Vertintojai laimėtojais pripažino: tarptautinių šokių klasėje — vilniečius V. Ilgūnaitę ir A. Preiskelį, vietinių pramoginių šokių klasėje — panevėžiečius L. Marcinkevičiūtę ir R. Vaišvilą, C klasėje — kauniečius G. Daudzavičiūtę ir R. Bacvinką.

MELKINA MISKUS

Miskų ūkio ir misko pramonės ministerijos valdybos viršininko S. Mykaločia pranešimu, šį pavasarį Lietuvoje numatyta pasodinti apie 9,000 ha miško. Pirmenybė teikiama žemės ūkiui netinkamiems plotams, skardžiams, upių pakrantėms, nuo vėjojovų nukentėjusiems eglynams. Daugiausia bus pasodinta pušaičių bei eglaičių, o ateičiai stengiamasi užvesti dygmuotųjų šaltalankių, paprastųjų šermukšnių, nes jų uogos turi daug vitaminų.

GIESKŲ TĖVYNĖS?

J. Biržietys "Komjaunimo Tiesos" 69 nr. skaitytuos supažindina su Kauno politechnikos instituto komjaunimo kartu su Savanoriška Draugija Armijai Aviacijai ir Lalvynei Remti surengtu autožygiu "Mano Tėvynė — Sovietų Sąjunga". Studentai dešimtimi automobilių pirmiausia nuvyko Vilniui papuošti gėlimis sovietų žuvusio gen. I. Černiauskio paminklo, o iš ten lankė Gudijos Lydą, Brestą, Chatynę bei kitas "Istorines Didžiojo Tėvynės karo vietas". Tame kare skaudžiai nukentėjusių vietų netruksta ir pačioje Lietuvoje, bet jos jie, matyt, nenori pripažinti savo tėvynė.

GAMTOS APSAUGA

Nors gamtos apsaugai skiriamas didelis dėmesys, žmonių neapdairumas jai vis dar padaro daug žalos, ypač Lietuvos upių bei ežerų vandenims. Gamtos apsaugos komiteto vyr. inspektoriaus Jono Ciplo pranešimu "Komjaunimo Tiesos" 56 nr., pernai už gamtos teršimą buvo surašyti 177 protokolai. J. Ciplys pa-teikia keletą būdingų pavyzdžių. Tauragės rajono "Raudonosios žvaigždės" kolchozo traktorininkas V. Trochovas, veždamas amoniakinį vandenį į kitapus Jūros upės esančius laukus, vietoj naujo tilto pasirinko arčiau esantį senąjį. Tiltas įlūžo, nudaždamas cisternos čiupia, ir amoniakinis vanduo padarė 1,868 rb. nuostolio žuvų atsargoms. Panaši istorija įvyko ir su Šilutės rajono A. Pūso sovechozo traktorininku Pr. Apšiu, kuris net be tilto pagalbos bandė pervaziuoti Švėkšnelės upelį. Traukiant įklampusią cisterną, lūžo jos čiupas. Rezultatus galime įsivaizduoti. Merkių upės 8 km ruože žuvis išnuodijo šalčininkų rajono Tabariškų sovechozo traktorininkas V. Savelis, nuvažiavęs į Merkių parvežti vandens cisterna, kurioje prieš tai buvo gabenamas amoniakinis vanduo. Kai upės vandenin buvo nu-

leista šlanga, iš cisternos išbėgo amoniakinio vandens liekanos. Žuvis padaryti nuostoliai siekė apie 7,000 rb. Rokiškių susivienijimo skyriaus amoniakinio vandens saugykloje nebuvo paisoma saugumo taisyklių — amoniakinis vanduo sunkėsi į Ruopiškio ežerą. Čia nuostolių susilaukta net už 40,000 rb. Vien tik baudmos problemos negalima išspręsti. Pasak J. Ciplo, žemės ūkio ministerija, rajonų valdybomis komitetai bei žemės ūkio valdybos turi imtis priemonių tinkamam amoniako vandens pervežimui ir jo apsaugai užtikrinti. Visi kolchozai ir sovchozai yra reikalingi autotransporto plovikly su nutekamojo vandens valymo įrengimais.

"MINISTERIŲ" PAKAITIMAI

"T2" 17 nr. šiame skyriuje jau buvo rašyta apie ruso Georgijaus Kuskovo atleidimą iš vietinės pramonės "ministerio" pareigų, vilniešė spaudoje paskelbtą balandžio 3 d. Atleidimo priežastis, kuria dažniausiai būna perėjimas į kitą darbą, nebuvo pažymėta. Nulytėlis ir jo įpėdinis. Naujojo vietinės pramonės "ministerio" paskyrimą "Tiesos" pranešė tik balandžio 23 d. Šias pareigas iš ruso Georgijaus Kuskovo perėmė kitas rusas Grigorijus Siemenka. Balandžio 24 d. "Tiesos" skaitytuos paimformavo ir apie ministerijų tarybos pirmininko pavaduotojo Povilo Kulviečio pakeitimą Jurijum Rusenką, šį kartą neužmiršdama pabrėžti, kad P. Kulvietis yra atleistas "ryšium su perėjimu į kitą darbą". J. Rusenka lig šiol buvo centrinės statistikos valdybos viršininku. Iš pirmo žvilgsnio susidaro įspūdis, jog lietuvis buvo pakeistas rusu. Šią išvadą betgi sugriauna "Valstiečių Laikraščio" pranešimas tos pačios dienos laidoje. Ten tas Povilas Kulvietis jau minimas kaip Pavelas Kulviecas. Iš enciklopedijos sužinojome, kad jis gimęs Tillysėje, o Vilniuje atsiradęs tik 1951 m. ir dar Vilniuje atsiradęs 1951 m. ir darba pradėjęs "Žalgirio" staklių gamyklėje vyr. inžinierium. Ministerijų tarybos pirmininko pavaduotojo pareigas ėjo nuo 1965 m. Tai, visi šie pakeitimai kažkodėl palietė rusus, nors vadovaujančiom pareigom ministerijoje, be abejonės, pakankamai yra lietuvių.

ATGIMĖS PASTATAS

Vilniuje, netoli Medininkų vartų, buvo restauruotas triaušgėlis pastatas, priklausantis XV šimtmečiui. Jame iškūrė įstaigos, "Medininkų" restoranas ir kavinė, turintys 80 vietų. Restauravimo projekto autorius — architektas Evaldas Purlys. Šiame pastate buvo aptikti renesanso pėdsakai — sgrafito technika fasado papuošime, vienintelis ano laikotarpio sgrafito pavyzdys Lietuvoje. Architektai taipgi nustatė, kad šis pastatas jau keliolika kartų buvo pertvarkytas. Restauruojant stengtasi atkurti įvairių laikotarpių architektūros elementus. "Medininkų" viadus įrengimo projekta paruošė architektai K. Gibavičius ir V. Vitkauskas. V. Kst.

Providence, R.I.

KUN. VACL. MARTINKAUS 40 metų kunigystės sukakties minėjimas praėjo su nelaukta dideliu pasekimu: šventovėje, assistuojant vietos vyskupui Louis Gelineau, koncertavęs Mišias laikė 3 kunigai, giedodjo parapijos choras ir solistas Ben. Povilavičius. Šventovė buvo pilna žmonių.

Pilnoj parapijos salėj vaizių metu solo dainavo sol. Daiva Mongirdaitė-Richardson. Ben. Povilavičius, akompanuojant Vyteniu Vasilūnui.

Be daugelio kitų sveikinimų gautas prez. Gerald R. Fordo ir Rhode Island senato sveikinimas. Balandžio 24 d. lietuviai kunigai su sukaktuvininku koncelebravo Mišias, dalyvavo pastoračiniame susirinkime ir vaišėse. Tokie lietuvių kunigų susirinkimai klebonijoje vyksta bent sykį į metus. Dalyvavo per 20 kunigų.

PREZIDENTO TELEGRAMA. Kun. V. Martinkus, kaip buvęs BAL Fo pirmininkas, yra žinomas visoje Amerikoje ir už jos ribų. Dėlto su-kaktuvinių iškilmių rengėjai vyčiai su savo pirmininke B. R. Stoškavičienę į tai atkreipė dėmesį ir Baltųjų Rūmų Vašingtone. Pirmininkės adresu buvo gauta kun. V. Martinkui skirta prezidento G. R. Fordo šio turinio telegrama: "Nuosirdžiausi mano linkėjimai Jums, švenčiantiems keturiasdešimtą religinio gyvenimo sukaktį. Dvasinė Jūsų vadovybė pasaulyje ir pasiaukojimas Dievui yra įkvėpimas visiems, kurie Jus pažįsta. Jūsų pajėgumas bei atsidavimas sa-

vo žmonių tarnybai neabejotinai užsitarnavo pagarbos tvy, kurie šiuo atveju Jus dėkingai prisimena. Tikiuosi, kad šių iškilmių proga iškeltas gėris sužadins Jums pastenkinimo bei išsipildymo įsąmą, kurį sukaupu užsitarnavote". Kor.

Saulė Ste. Marie,

MOTINOS DIENOS minėjimas šiemet buvo neeilinis. Visą meninę programą atliko svečiai iš Toronto — šaunūs "Atžalynas". Apylinkės vardu Zuzana Vanagaitė atidarė minėjimą, pristatė "Atžalyną" dalyviams ir pakvietė vadovė Silviją Martinkutę atlikti programą. Silvija savo žodyje pareiškė, kad visa programa skiriama lietuvių motinos garbei. Tai buvo įvairi, sumaniai supinta programa. Pirmiausia — vaidinimas "Sekminių vainikas". Jis buvo suvaidintas gerai, įtikinančiai. Po to — čia dainos šokis, čia skambi daina, čia eilėraštis, vėl šokis, vėl daina. Atžalniečiai savo tautiniais šokiais, dainininkai Danguolė Remeikytė ir Erika Rotkis savo skambia daina mus sužavėjo. Visas vakaras praėjo lietuviškai šventiškoje nuotaikoje. Ne nuostabu, kad susirinko beveik visi tautiečiai ir gražus būrys kitataučių. Salė buvo pilna. Didelė pagarbą nuosirdžiausia padėka "Atžalynui" už atvykimą pas mus, ypač už tai, kad pusę kelionės išlaidų užsimokėjo pats "Atžalynas". Tokio pasiaukojimo, tokio patriotinio šandienų mūsų tarpe retai pasitaiko. Dar kartą ačiū "Atžalynui", ačiū Silvijai!

A. V.

Toronto Vlado Pūtvo kuopos šauliai ir šaulės su garbės svečiu Simu Kudrūka 1975 m. vasario 16 d.

UŽBAIGTI MOKSLO METAI

HAMILTON, ONT. Tik pernai atšventusi savo 25 metų darbo sukaktį, Hamiltono Vysk. M. Valančiaus lituanistinė mokykla gegužės 4 d. užbaigė dar vienus mokslo metus. Užbaigimo iškilmės prasidėjo AV šventovėje šv. Mišiomis, kurias atnašavo ir pamokslą pasakė pat mokyklos globėjas prel. dr. J. Tadauskas. Mišioms duoną ir vyną atnešė du darba mokyklą baigusieji. Vienas iš mokinių perskaitė Mišių lekciją. Savo pamokslė klebonas prisiminė darba pasaulyje vykstančius neramumus, visokių vertybių sunaikinimą, pabrėžė tas vertybes, kurių žmogui niekas negali atimti, pvz. įsigytas žinias, mokslą. Baigusius ragino džiūtiotis gavus dar vienos mokyklos baigimo diplomą, išmokus dar vieną kalbą ir įsigijus žinių apie kraštą, kuris yra ir mūsų brangioji tėvynė.

Jaunimo Centro salėje įvyko iškilmingas mokslo metų užbaigimo aktas ir pažymėjimų įteikimas mokyklą baigusiesiems. Siemet Vysk. M. Valančiaus lit. mokyklos X skyrių baigė visas dešimtukas: Arūnas Antanaitis, Petras Bilda, Brenda Berzinaitė (antrąja mokykla), Diana Gėdminaitė (trečiąja mokykla), Teresė Kochankaitė, Ramona Kybartaitė, Raimundas Kybartas, Angelė Krivinskaitė (pirmąja mokykla), Aldona Stabingytė ir Rita Stabingytė. Mokyklos istorijai tai jau XI dešimtųjų laida, 13 baigusieji iš viso. Mokykla tuo didžiuliuoju, nes mato savo darbo konkrečius vaisius.

Abiturientams diplomus įteikė mokyklos pradininkas ir visą laiką ja besirūpinęs prel. dr. J. Tadauskas. Jie taip pat gavo ir po dovanėlę —

V. Daugirdaitės - Srugienės "Lietuvos istoriją", kurias įteikė liet. bankelio "Talka" pirm. Alf. Vainauskas. Buvo dar premijos bei atžymėjimai mokyklos dienų nepraleidusiems. Jas įteikė mokyklos tėvų komiteto pirm. D. Vaitiekūnienė. Išleisdama savo skyrių, su klase atsivėikino mokykl. Ant. Mikšienė, primindama savo buvusius mokinius naudotis įsigytais žiniomis, ypatingai išmoka lietuvių kalbą, kurią nesinaudojant, gali prarasti tą per 10 metų susikrautą turtą.

Baigusiujų studentų vardų kalbėjo Angelė Krivinskaitė, kuri padėkojo mokyklos vadovybei ir savo skyriaus mokytojai už pasiaukojimą ir suteiktas žinias. Ant. ir J. Mikšiams vaikai turėjo paruošę ir mažą dovanėlę. Po iškilmių buvo pasivažiavę, padarytos nuotraukos ir, kaip po visokių užbaigtųjų, išsiskirstyta pakilioji nuotaika. Ta proga mokiniai platinė savo išleista mokyklos laikraštėlį "Naujos Mintys", kurį redagavo jauna mokytoja Kristina Gedrimaitė. Gaila, kad ji kitais metais kada palikti Hamiltoną, ir mes jos nebeturėsime lituanistinę mokyklą. Mūsų mokyklai ir kitiems temams yra pažadėtos tos pačios patalpos Sv. Juzapo mokykloje (Herklimer - Lock gatvės kampas). Jos egzistencijai daug yra padėję savo pinigine parama: liet. bankelis "Talka" — \$3,000, AV parapija — \$387-30, KLB švietimo komisija — \$300, KLB vietos Šalpos Fondo skyrius — \$150 ir mažesniais aukomis — pavieniai asmenys. Pasigendama rėmėjų tarpe KLB vietos apylinkės ir anksčiau visą laiką buvusio mokyklos rėmėjo mūsų Tautos Fondo atstovybės.

K. Milleris

SUKAKTUVINIS LEIDINYS

KLB Hamiltono apylinkė šiais metais mini 25 metų veiklos sukaktį, kuri bus atžymėta Kanados lietuvių dainų ir šokių šventėje spalio 11-12 dienomis. Tokios apimties renginys Kanadoje yra pirmas ir, Hamiltono lietuvių džiaugsmui, susilaukė entuziastingo pritarimo: sutiko dalyvauti 8 chorai ir 8 tautinių šokių grupės su daugiau kaip 500 programos atlikėjų. Galima tikėtis, kad šventė bus didžiausia iki šiol tautinio ir kultūrinio lietuvių gyvastingumo Kanadoje manifestacija.

Įvykiai atžymėti aplinkės valdyba rengia anglų ir lietuvių kalbom apie 120 puslapių gausiai iliustruotą leidinį, kurio pirmoje dalyje atspindės pirmųjų ateivių Hamiltono gyvenimą.

Leidinių redaguoti yra sudaryta kolegija ne tik darbo našiai palengvinti, bet ir tikint, kad sutelktinės jėgos duos brandžiausių vaisių. Darbas didelis, laiko nebedaug. Tokios rūšies tautinį kraitį propaguojantis leidinys bus pirmas Kanadoje. Laukiame visuomenės ir organizacijų pritarimo.

Redakcinė kolegija
(Vytautas P. Zubas)

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

830 Main Street East, telefonas 544-7125

Darbo valandos: pirmadienis - ketvirtadienis nuo 10 iki 5 val., penktadienis nuo 10 iki 7 val., šeštadienis nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadienis uždarytas. Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Kapitalas — virš \$5.000.000.

MOKAME UŽ:
depozitų (P.C.A.) ... 6%
santapų ... 7%
term. depozitų 1 m. 7½%
IMAME UŽ:
asmenines paskolas ... 12%
nekiln. turto pask. 10½%

Mesos ir puikūs dešros gaminiai

Skanešiai

kiekvieno skoniui

R. Denninger Ltd.

284 KING STREET E.,
HAMILTON — 528-8468
740 UPPER JAMES ST.,
HAMILTON — 389-4113

• GUELPH LINE prie PROSPECT,
BURLINGTON — 639-0510
• LLOYD D. JACKSON SQUARE,
HAMILTON — 525-9641

Rosario Lietuvių Bendruomenės vadovybė 1975-1977 m. laikotarpiui. Iš kairės: E. Gužienė, P. Daugis — vicepirm., I. Plepienė, O. Jaščiūnienė, V. Senūnas — sekr., J. Papeckys — pirm., T. Plepys — ižd., O. Papeckienė, A. Kalainienė, J. Guzas, T. Routabout — Klimatei; stovai: K. Kiskis, N. Kabalčiukas, A. Matulis — rev. k. pirm., A. Latėnas — įnašų rinkėjas, A. Svarlys

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. Valstybės

ROMO KALANTOS SAVAITE gegužės 11-17 d.d. paskelbė VLIKas. Gegužės 14 d. yra trečiosios šio jau nuolio susidėginimo Kaune metinės. R. Kalantos protestu prieš sovietinę Lietuvos okupaciją pasakė ir kiti pasiryžėliai. VLIKas kviečia visus lietuvius prisiminti ir atitinkamai pagerbti ne tik R. Kalantą, bet ir kitus pastarojo laikotarpio kovotojus, mirusius už Lietuvos laisvę.

LIETUVIŲ PILIEČIŲ DRAUGIJOS salėje 70 metų sukaktį paminėjo savaistrašis "Keleivis". Minėjimą rengėjų komiteto vardu pradėjo pirm. St. Santvaras, apibūdindamas dabartinę "Keleivio" liniją bei jo reikšmę lietuviškajai visuomenei. Pusvalandį trukusį pranešimą padarė prof. dr. Pr. Sveikauskas, atskleidęs lietuvių tautos sukilimų bei laisvės kovų istorinį foną, kilusias emigracijos bangas. "Keleivis" nuo 1905 m. yra tapęs tų išeivių bei jų rūpesčių balsu, susietu su mūsų tautos istoriniais sunkmečiais. Sukaktuvininką "Keleivį" sveikino: VLIKo vicepirm. J. Valaitis, Bostono ALTos skyriaus pirm. St. Lūsys, LB Bostono apygardos pirm. A. Skudžinskas, žurnalas "Aldai" red. dr. J. Girnius. Daug sveikinimų gauta raštu. Jų ištraukas skaitė J. Vaičūrgytė, o pilnas jų tekstas bus paskelbtas "Keleivio" puslapiuose. Padėkos žodį minėjimo iniciatoriams, savo bendradarbiams, visiems senoji "Keleivio" rėmėjams tarė red. Jackus Sonda. Koncertinę programą dalį atliko kompoz. Julius Gaidelis vadovaujamas Bostono vyrų sekstetas, solistai Birutė Aleksaitė ir Norbertas Lingertaitis su pianisto Vytenio Vasyliūno palyda. Minėjime buvo svečių ir iš kitų JAV vietovių. Rengėjų komiteto pirm. St. Santvarui "Keleiviu" skirtą sveikinimą atsiuntė ir Massachusetts valstijos gubernatorius Michael S. Dukakis.

PLB VALDYBA, telkdamas lėšas atjėrančiam jaunimo kongresui, gegužės mėnesį paskelbė III PLJK finansų vajuas mėnesių. Vajų vykdą JAV LB ir Kanados LB kraštų valdybos savo apylinkėse. Jaunimas yra parodęs didelį entuziazmą, atlieka daug parengiamųjų darbų, tačiau kongresui yra būtina visų lietuvių parama. PLB valdybos atsišaukimas baigiamas prasmingais žodžiais: "Mielas lietuvi, Tavo rankose yra mūsų jaunimas ir lietuvių išeivių ateitis. Paremk III PLJ Kongresą!"

PASAULIO IR JAV LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SAJUNGU X suvažiavimas įvyks Čikagoje gegužės 23-25 d.d. Jis bus pradėtas dailininkų D. Alekniešis, M. Ambrozaitienės, V. Balukienės ir A. Sutkavičienės parodos atidarymu M. K. Čiurlionio Galerijoje, Jaunimo Centre. Šią gydytojų seimoms priklausančių dailininkų parodą rengia ir globoja Illinois Lietuvių Gydytojų Draugijos pagalbino moterų vieneto stipendijų fondas, vadovaujamas pirm. dr. Alinos Lipskienės. Gegužės 24 d. Čikagos Sheraton viesbutyje, 505 N. Michigan Ave., eile paskaitų bus paminėtas Lietuvos medicinos darbuotojų ir visuomenininko prof. dr. P. Aviznio šimtas gimtadienis, atidaryta jo darbų paroda. Dienos programa užbaigiama pokyliu, kuriame dalyvaus A. T. Antanaičio vadovaujamas "Antras kaimas". Gegužės 25, sekmadienis, bus pradėta pamaldomis: katalikams — Čikagos lietuvių žuizitų koplyčioje, evangelikams liuteronams — "Tėviškės" parapijos šventovėje. Po pietų bus skaitomos paskaitos ir moksliniai pranešimai Sheraton viesbutyje.

SPECIALUS KOMITETAS ruošiasi pradėti lietuviško kambario įrengimą Detroito Wayne universitete. Jo vadovybė jau yra patvirtinusi architektų Mulokų paruoštą projektą. Lėšų lig šiol sutelktą beveik \$16,000, bet jų neužteks dėl medžiagos ir darbo pabrangimo. Komitetas įtieso šimtininkų lietuviško kambario projektui įgyvendinti, organizuoja loteriją, kuriai savo paveikslą jau padovanojo dail. St. Smalinskienė.

LB SANTA MONICA IR V. LOS ANGELES apylinkės metiniame susirinkime valdybą perrinkti du buvusieji nariai — G. Mazulienė ir dr. P. G. Pamataitis, naujai išrinktas S. Kvečas. Valdyboje liko A. Gričius, M. Lemberienė, A. Daukantas ir L. Kojelės, kurių kadencija baigsis sekančiais metais. LB Vakarų apygardos suvažiavimam atstovais išrinkti: dr. A. Milaknis, A. Devenienė, E. Jarašiūnas, A. Markevičius.

Venecuela

VENECUELOS LIETUVIUS apilankė čia viešėjęs vengrų kardinolas Jozsef Mindszenty. Susitikimas su svečiu iš Vienos įvyko JAV ambasados Karako mieste patarėjo dr. Vytauto Dambrovos privacioje rezidencijoje. Dalyvių buvo apie 120, daugiausia jaunimo, pasipuošusio tautiniais drabužiais. Kardinolas J. Mindszenty suteikė apaštališkąjį palaiminimą ne tik dalyviams, bet ir visiems Venecuelos lietuviams. Jų vardu kardinolą sveikino VLB centro valdybos vicepirm. Henrikas Gavorskas. Kardinolui J. Mindszenty įteikta Lietuvos trispalvė juosta perrista pliktė su įrašu: "Sibiro Kankinių Motina, globok Marijos žemę Lietuvą ir Vengrijos kankinį kardinolą Jozsef Mindszenty." Svečias, dėkodamas už lietuvių dovaną, pabrėžė, kad jam ji bus gražiausiu prisiminimu perlu.

Urugvajus

VYTAUTAS DORELIS Montevidėjaus mieste yra suorganizavęs kanklių orkestrėlį, kurį sudaro du berniukai ir septynios mergaitės. Orkestrėlis skambina ne tik lietuviškas dainas, bet ir giesmes. V. Dorelis taipgi vadovauja ir 40 narių turinčiam vaikų ansamblui "Rintukai". Tautinių šokių mokytoja yra M. Dorelytė "Rintuko" nariai, apsiėrengę tautiniais drabužiais, dalyvavo velykinėje procesijoje: mergaitės barstė gėles, berniukai skambino varpeliais. Vėlykų šventės iškilmėje, surengtoje Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijos salėje, gražią programą atliko kanklių orkestrėlis. Prieš Vėlykas "Rintukai" turėjo išvyką į lietuvių vasarvietę, pajavirintą skautiškais ir liaudiškais žaidimais.

Argentina

LIETUVIŲ SENELIŲ ŽIDINĮ Buenos Aires mieste papildė nauji butai — IX ir X. Iškilmė buvo pradėta kun. J. Petraičio, MIC, atliktomis Mišiomis už mirusius narius bei dabartinius židinio darbuotojus. LS Židinio sekr. J. Miciūnui tarus trumpa žodį, naujuosius butus pašventino kun. J. Petraitis, MIC. Kūmiais buvo Jurgis ir Kazė Mazeikis iš Berisso, A. Mukštas ir V. Krivickienė. Jiems padėkos raštus įteikė LS Židinio pirm. V. Grigaitis. Iškilmė baigta pietumis ir loterija. Visas šio renginio pelnas buvo skirtas LS Židiniui. Seniau Lietuvių Senelių Židinys buvo Argentinos Lietuvių Centro padalinis, bet nuo š.m. vasario jau yra gaves atskiro vieneto teises Argentinos valdžios įstaigose. Židinui dabar rūpinasi jo valdyba: pirm. V. Grigaitis, sekr. J. Miciūnas, ižd. J. Siušis.

Australija

METINIS CARITAS BALIUS balandžio 12 d. įvyko Sidnėjėje, Lietuvių Namuose. Įvadinio žodžių jį pradėjo kun. P. Butkus. Programa atliko dainininkų duetas (E. Belkine ir A. Storprištienė) su muz. Br. Kiverio fortepijonine palyda ir pastarojo vadovaujamais mūsru "Dainos" choras. Tradicinė šio ballaus daina jau yra tapęs kompoz. Konrado Kavecko ir poeto Eugenijaus Matuzevičiaus kūrinys "Vilnių žydi liepos". Vakaras užbaigtas smagiais šokiais, turtinga loterija.

MELBURNO lituanistinės sekmadienio mokyklos tėvų komitetas išrinkti: pirm. D. Čižauskienė, sekr. M. Kaulėnas, ižd. Z. Sadauskienė, narės H. Baškienė ir A. Steponavičienė. Buvo svarstytas mokslo metų pabaigos, bet paliktas tas pats \$10 mokeskis kiekvienai šeimai. Balansas tikimasi suvesti organizacijų bei parokių asmenų aukomis. Mokykla šiais mokslo metais turi apie 80 mokinių, suskirstytų į šešis skyrius ir du jaunimo kursus. Kiekvieną sekmadienį bus trys pamokos, kurių paskutinioji skiriama dainoms, tautiniams šokiais. Mokykloje dirba mokytojai: D. Sadauskaitė, V. Sidabraitė, A. Liubinas, D. Jokubaitienė, A. Siurna, A. Sadauskienė, A. Stasytis, J. Žitkevičienė, kun. Pr. Vaseris, J. Juška ir M. Spokevičienė.

HIDROLOGAS JURGIS JANAVIČIUS, pakviestas N. Gvinijos vyriausybės, tris mėnesius tyrinėš šios salos upes, atliks įvairius matavimus. J. Janavičius taip pat yra žinomas ir kaip rašytojas, savo kūryba skelbiantis lietuviškai bei angliškai.

Britanija

KRITISKŲ PASTABŲ ELTOS BIULETENIUI "Europos Lietuvių" 16 nr. pažėrė J. Vikis savo straipsniu "Silpna informacija". Informacijos stoka ypač kenčia lietuviški laikraščiai Europoje, Australijoje ir P. Amerikoje, esantys toli nuo didžiųjų JAV lietuvių centrų. Apie ELTĄ J. Vikis rašo: "Tie keli per metus prisikūrusi biuletiniai dažniausiai pateikia jau senstėjusią ir ne visada aktualią medžiagą. Ypatinai užkcentuojami įvairūs posėdžiai ir juose daryti pranešimai, kurie, kaip į vandenį meste akmenis raitali: kuo toliau keliauja, tuo mažiau besimato. Žinoma, čia nekalbama apie vietinio pobūdžio žinias — korespondencijas, bet apie visuotinės reikšmės įvykius. Sakysime, Baltų delegacijos įvykiai Helsinkyje per ELTos biuletinį pasiekė Europą bent po dviejų savaitių. Be to, jie nebuvo pakankamai tikslūs, išsamūs ir turėjo būti papildomi. Neseniai pasirodžius "Chicago Tribune" aliarumojančiam dėl Baltijos pripažinimo straipsniui, pirmiausia Europos spaudoje painformavo "Margutis", kiek vėliau PLB, o iš ELTOS vis dar tebelaukime žinių..." Šis straipsnis yra paskelbtas "EL" balandžio 15 d. laidoje. J. Vikis norėtų veiksmingio ELTos biuletinio, kuris būtų siuntinėjamas oro paštu, nes JAV lietuvių laikraščiai paprastu paštu Europą tepasiekia per 4-6 savaites.

Šveicarija

"NEUE ZUERCHER ZEITUNG" dienraštis, rašydamas apie politines transliacijas trumpomis radijo bangomis, suminėjo ir lietuviškąsias laidas, kurias duoda "Amerikos Balsas", Vatikano radijas, valstybinis Ispanijos radijas ir pasaulinė evangeliku radijo tarnyba. Informaciją apie pabrėžiamą, kad lietuviškų laidų lig šiol vis dar neturi Britanijos BBC radijas.

TREČIAJAM PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESUI REMTI

šokių vakaras

gegužės 17, šeštadienį, 8.30 v.v. — 1 v.r.
London, Ont., University Community Centre, Room 251

- Gros jaunimo orkestras "Atspindžiai"
- Bus meninė programa ir užkandžiai
- Kviečiame visus tautiečius dalyvauti

Įėjimas
studentams — \$2.00,
kitiems — \$3.00

KLJS Londono apylinkės atstovai

Dirbtiniai dantys
BLOOR VILLAGE

Denture Clinic

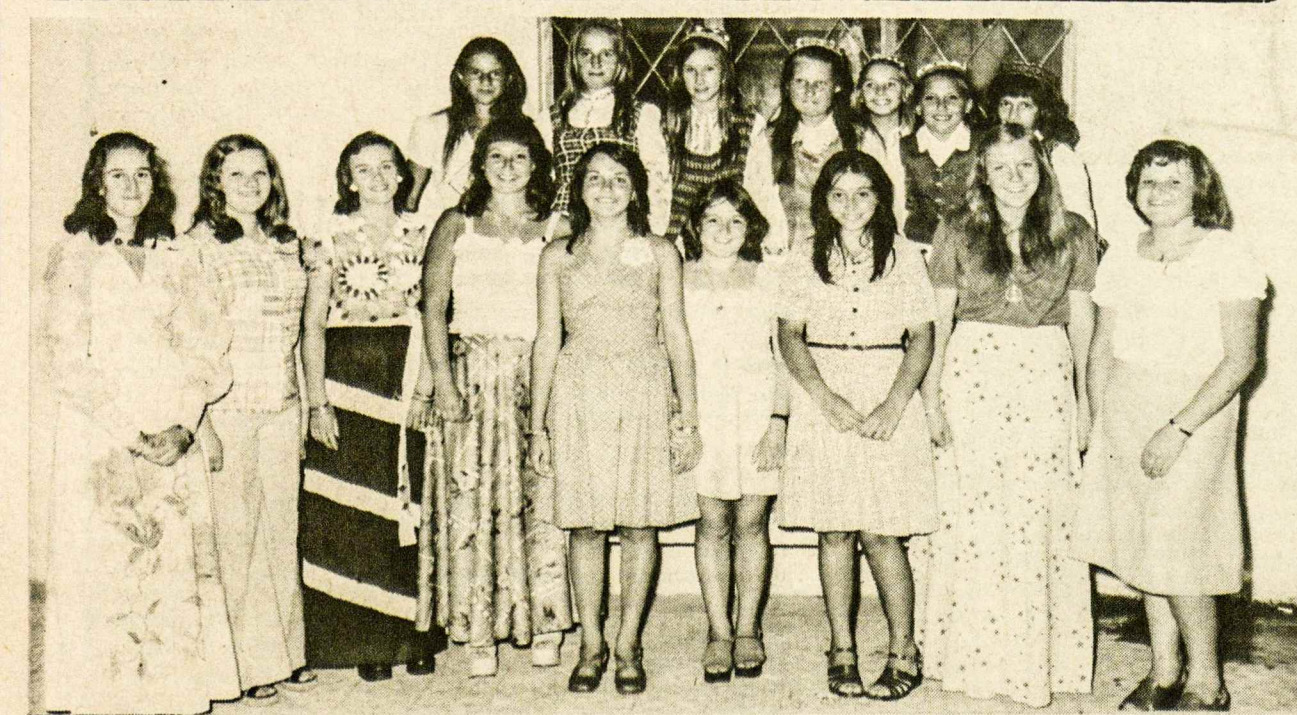
R. Hejnowicz, R.D.T.

2223A Bloor Street West,

Toronto, Ont. Tel. 762-2602

Atidaryta nuo 9 v.r. - 5 v. p.p.,
šeštadieniais nuo 9 v.r. - 12 v.

Redaguoja Gabija Juozapavičiūtė ir Ramutė Birgelytė, talkinamos kolektyvo

Dalis Urugvajaus lietuvių jaunimo, atlikusio meninę programą Vasario 16 minėjime Montevidejaus mieste Lietuvių Kultūros Draugijos salėje

Mišrios vedybos-tautinės sąmonės stoka

Tema, gildenta studentų ateitininkų susirinkime Toronte • Mūsų vyrai per daug pasyvūs • Inicijatyvą paima smarkesnės merginos • Romantikai reikia distancijos

Sociologiniu bei psichologiniu požiūriu mišrių vedybų klausimą referavo dr. Algis Norvilas iš Čikagos, atvykęs Toronto universitetą rengti psichologinių studijų, kuriai panaudojo ir nemažą skaičių lietuvių studentų. Čia pateikiamas tame susirinkime iškeltų minčių aprašymas.

Aplinkos įtaka

Esame mažuma. Užtat neišvengiamai esame masyvios, lietuviškai kultūrai svetimos aplinkos veikiami. Pasižiūrėjus į abiejų lietuviškų katalikų parapijų statistikas Toronte, matyti, kaip metai iš metų kyla mišrių vedybų su kitataučiais skaičius. Jau 1972 m. buvo 51% mišrių vedybų. Svarstant jų priežastis, tenka pastebėti, kad laikui bėgant mes pradedame panašėti į kanadiečius, amerikiečius. Mažiau ir mažiau belieka barjerų, kurie skirti mus kaip lietuvius nuo aplinkos. Mišri šeima Kanadoje ir Amerikoje darosi natūralus dalykas. Mūsų tarpe nėra aiškaus sąmoningumo, liečiančio mišrias vedybas, kaip kad pastaruoju metu jis išaugo Lietuvoje. Tenai matyti aiškų nusistatymą prieš vedybas su rusais. Taip pat pabrėžiamas reikšmingas turėti gausias šeimas, kad lietuvių neišnyktų. Išeivijoje tokio aiškaus sąmoningumo nėra.

Tautinė problema

Negalima teigti, kad mišrios vedybos greičiau veda į skrybas. Tai priklauso nuo asmenų. Tiesa, kad tai įneša daugiau erzėlių, bet negalima sakyti, kad mišrios vedybos sudaro tiek problemų, jog nesantaika ir skrybos neišvengiamos. Mišrių vedybų problema yra grynai tautinė.

A. Bendruomenė. Yra faktas, kad mišrios vedybos lietuvių bendruomenės silpnina. Tik retu atveju sukūręs mišrią šeimą bendruomenėi priklauso ir dar rečiau joje aktyviai dalyvauja. Dr. A. Norvilas citavo pavyzdį vienos lietuvių kolonijos vidury Amerikos, kurioje savaime išnyko bendruomeninis lietuvių gyvenimas, nes taip pasitaikė, kad visos vedybos buvo mišrios. Niekas tenai bendruomenės aktyviai neardė, žmonės ten pat gyveno, tik lietuviškasis sąmoningumas ir kartu bendruomenė pamažu išnyko.

B. Šeima. Susidaro problema tėvams, kurių vaikai kuria mišrias šeimas. Tėvai jaučiasi ne atlikę savo pareigos tautai — jų vaikai nebeprateis lietuviškos kilmės. Vaikų lietuviškos šeimos sukūrimas yra lietuviškumo įprasminimas tėvams. Užtat i mišrias vedybas jie žiūri kaip į tragediją — pergyvena didelį skausmą. Jiems tas kitatautis žmogus svetimas ir gana.

C. Asmuo. Mišrios vedybos yra problema tik tam, kuris yra tautiškai sąmoningai nusiteikęs. Toks asmuo, jei nepavyksta sukurti lietuviškos šeimos, labai išgyvena.

Priežastys

Į šį klausimą nelengva atsakyti. Galima teigti, kad šiuo metu tai yra didelė dalimi vyriškių problema. Mūsų vyrai yra per daug pasyvūs. Trūksta veržlu-

mo. Jie nesugeba padaryti galutinio žingsnio vedybų link. Užtat mūsų vyrai neveda merginų. Smarkesnės merginos, dažniausiai smarkesnės kanadiečių ar amerikėnės, juos veda. Nors vyriškių gimsta daugiau, jie daug mažiau reiškiasi, kažkaip dingsta. Užtat ypatingai JAV-ėse pasirodo lietuvių tarpe vyriškių stoka. Iš kitos pusės, dauguma mūsų lietuvių nėra tokios smarkios kaip vietinės. Jos yra mažiau drąsios, kuklesnės, moralesnės ir daugiau išsimokslinios.

Brolio - sesers kompleksas

Brolio - sesers kompleksas yra ypač mažųjų kolonijų problema. Toje pačioje kolonijoje užaugę jaunuoliai jaučiasi kaip brolis ir sesuo. Romantikai reikia tam tikros distancijos. Be tos distancijos nėra susižavėjimo, iš kurio kiltų noras artimiau pažinti kaip asmenį, o ne kaip pažįstamą "brolį" ar "seserį", kuriam artimiau pažinti nebereikia susižavėjimo. Užtat kartais būna ir taip, kad grįžęs po ketverių metų studijų kitame mieste jaunuolis "naujomis akimis" pamato anksčiau pažintą merginą ir kuria nors susižavi. Jis pamato ją iš kitos perspektyvos. Dėl tų pačių priežasčių įvyksta daug vedybų tarp miestų. (Susirinkime iš 20 dalyvių sėdėjo trys jaunavedžiai poros, visos — Toronto ir Čikagos apylinkių).

Tautinio sąmoningumo stoka

Dr. A. Norvilas pareiškė, jeigu vyriškis yra tikrai, o ne paviršutiniškai tautiškai susipratus, nemato kodėl jis negali sukurti lietuviškos šeimos. Merginos, jo nuomone, yra daug daugiau tautiškai susipratusios, ir jis užtat skatino vyriškį daryti sprendimus ta linkme.

Kaip atsverti tendenciją ta linkme?

Reikia turėti sąmoningę organizacinę veiklą. Pavyzdžiui, Lietuvių Studentų Sąjunga yra atitrikusi nuo savo paskirties. Yra mitas, kad į LSS suvažiavimus suvažiuoja pasiklausyti pasakaitų. Studentai suvažiuoja tik ta pažiūri. Tokiame masiniame suvažiavime miestai laiko si tarpusavy. Nesudaromos progos miestams vieni su kitais susipa-

ŠALSS STUDIJŲ DIENOS

S. Amerikos Lietuvių Studentų Sąjungos metiniam suvažiavimui Toronte 1974 m. lapkričio mėn. pabaigoje buvo iškeltas sumanymas, kad ši organizacija aktyviau domėtųsi liuanistinėmis studijomis. Tuo tikslu dabar yra organizuojamos studijų dienos Kent State universitete liepos 11-13 d.d. Studijų dienas organizuoja komitetas, kurį sudaro: Vytautas Zagarskas, Marytė Idzelytė, Ramūnas Svarcas (visi iš Klevelando).

Pasiūlymas organizuoti studijų dienas Kent universitete buvo gautas iš dr. John Cadzow, liuanistinųjų studijų direktoriaus. Kent State universitetas tuo žymus lietuvių tarpe, kad jam yra didžiausia liuanistinė biblioteka Šiaurės Amerikoje.

Numatytos tokios temos:

1. S. Amerikos universitetų

žinti. Tarp organizacijų taip pat trūksta bendrų sueigų. Mūsų dvi didžiausios jaunimo organizacijos — skautai ir ateitininkai visai nesueina, jos izoliuojasi. Anksčiau būdavo puikių vedybų tarp tų dviejų organizacijų narių, nes kaip tik buvo ta romantikai reikalinga distancija. Tendencija užsidaryti sumažina ryšius savos jauniosios kartos tarpe.

Mišrių vedybų likimas

Aplamai, mišrių vedybų šeimoms nuo lietuvių bendruomenės atitrūksta, lieka tik išimtys. Jaučiamas kaltė tėvų atžvilgiu skatinant rinktis, žinoma, lengviausia išeiti — visai pasitraukti. Kaltės jausmas matyti stebint, kaip jaunuolis reaguoją į tautiškumą, t. y. ar jis įsijaučia visokių pateisinimų. Taip pat atsiranda kultūriniai skirtumai nuo grynai lietuviškos šeimos. Išimčių būna, bet jos tokios retos, kad geriau jų nesitikėti.

Diskusijos

Reikia taip pat iškelti klausimą: kiek lietuviškų vedybų lieka lietuviškoje bendruomenėje? Tai nėra tik mišrių vedybų problema.

Būsimų vaikų atžvilgiu: kai abu tėvai lietuvių, tai dar šiek tiek stengiasi savo vaikus mokyti lietuviškai ir šiek tiek apie Lietuvą, jos istoriją, kultūrą papasakoti.

Iškelta taip pat įdomi pastaba, kad mūsų vyriškiai vengia veikloje aktyvių lietuvių. Ji derinosis su paskaitininko mintimi apie mūsų pasyvų vyriškių problemą. Atsakydamas dr. A. Norvilas pabrėžė, kad jo patirtis, kur vienas yra aktyvus lietuviškoje veikloje, o kitas ne, dažniausiai tos šeimos su laiku pasidaro visiškai neveiklios, išnyksta. Aktyvūs visie veiklia, net ir be saiko, tiek, kad neveiklusis arba šeima labai nukencia, kol galų gale jie visiškai pasišalina iš veiklos. Geriausias derinys — tai dviejų aktyvių asmenų, kurie moka suderinti aktyvumą visuomenėje su šeimyninio gyvenimo pareigomis ir atsakomybe. Abu veiklę vienas kitą supranta, skatina, stiprina, jungia įgėgas ir veda įsiva savo šeimą aktyvaus lietuviško gyvenimo linkme.

Gabija

Pasikalbėjimas su kun. Hermanu Sulcu

Neperseniausai per Kanadą ir JAV pralėkė kaip vėjas iš Brazilijos atvykęs kunigas Hermanas Sulcas. Daugelis mūsų jaunimo jį pažįsta iš stovyklų, kuriose jis jau ne kartą yra kapelionavęs. Šį kartą į Šiaurės Ameriką jį atsiuntė ne vasaros pramogos, bet rimtas darbas. Pasinaudodami jo buvimu čia, turėjome su juo pasikalbėjimą.

— Papasakokit truputį apie save patį. Sakoma, kad kalme esate pusiau vokiečių, pusiau lietuvių. Kodėl pasirinkote veikti lietuvių tarpe?

— Gimiau Klaipėdos mieste. Mama — žemaitė, o tėvelis — klaipėdietis. Aš — tik krikščionis... Ar žmogus gali būti pusiau vienas ar kitas? Man atrodo sunku: juk esi vis tas, kas esi. Be to, manau žmogų tik praturtina priklausymas daugiau negu vienai tautai. Todėl aš didžiuojuosi, kad priklausau ir lietuvių tautai.

— Dirbate Vasario 16 gimnazijoje. Kokias pareigas ejo?

— Dvejus metus teko būti bendrabučio vedėju, kūno kultūros mokytoju ir paskutiniu laiku — kapelionu. Buvo tikrai sunku suderinti visas tas pareigas. Bet labai patiko padirbėti tenai, kur aš pats, dar vaikas būdamas, galėjau mokyti ir kur išmokau lietuvių kalbos.

— Kaip atsiradote Brazilijoje? Kokį darbą dirbate tenai — lietuvių ar vietinių braziliečių tarpe?

— Kai man saleziečių vienuolijos viršininkai pasiūlė tenai dirbti, mielai sutikau. Lietuvių tarpe daugiausia dirbau su jaunimu: Jaunimo Namai São Paulo mieste, lietuviška mokyklėlė, organizacijos (ateitininkų ir skautų), stovyklos. Braziliečių tarpe dėciau religiją gimnazijoje ir teologiją universitete.

— Kokie yra didžiausi lietuvių gyvenančių Brazilijoje, pageidavimai?

— Pragyvenimo sąlygos yra sunkesnės, dėlto žmonės labai mažai laiko telkia rūpintis kultūriniais reikalais. Taigi, reikėtų sudaryti galimybes, visiems dalyvauti kultūrinuose lietuviškuose parengimuose, kad pamatytų kokie yra lietuvių kultūros laimėjimai. Konkrečiai: PLB valdyba tai jau iš dalies vykdo, siūsdama įvairius meninius bei ansamblius. Tikiuosi, kad

tai nesiribos vien proginiu metu ir muzika, kad atsirastų ir patvarių kultūros skleidimo bei palaikymo darbuotojų.

— Su kokiais įspūdziais apie Šiaurės Ameriką grįžo antrajame pasaulio lietuvių jaunimo kongrese dalyvavusieji iš Brazilijos?

— Kad lietuviai puikiai sugeba kurti meno, muzikos, tautodailės srityje ir sumaniai reikštis organizacinėje veikloje, suorganizuoti, išjudinti viso pasaulio lietuvišką jaunimą. Ir tikrai, po II kongreso jaunimo veikla Brazilijoje žymiai pagyvėjo. Atsirado 2 tautinių šokių grupės, 2 liuanistinės mokyklėlės ir pan. Dabar visas tas jaunimas pareigingai dirba, rengdamas ateinančią III pasaulio lietuvių jaunimo kongresą.

— Keliaujate po pasaulį. Kokių tikslų?

— Pagrindinis mano ilgų kelionių tikslas yra sutelkti lėšas ir sudaryti stipendijas studijuojančiam lietuvių jaunimui Pietų Amerikoje, ypač tam jaunimui, kuris priverstas dienomis sunkiai dirbti, kad vakarais galėtų lankyti mokslo įstaigas. Iš viso Pietų Amerikos jaunimui buvo surinktos 25 stipendijos, kurių 15 paskirta Brazilijos jaunimui ir 10 Argentinos bei Urugvajaus jaunimui. Kas norėtų prisidėti Kanadoje, gali tai padaryti lietuviškuose bankeliuose, kur yra atidarytos eiliosios saskaitos vardu "Pietų Amerikos Lietuvių Studentų Fondas".

— Kokie tolimesni Jūsų planai? Ar grįšitė Brazilijon? Kokį darbą tenai esate pasiruošę dirbti?

— Balandžio mėnesį jau būsiu grįžęs Brazilijon. Svarbiausias darbas ten — prižiūrėti, kad stipendijų komisijos gyvai veiktų Brazilijoje, Argentinoje ir Urugvajėje. Be to, dabar vyksta visu įkarščiui pasirušimo darbai kongresui. Būtinai visiems reikia talkinti, nes tokiu momentu visos rankos, širdys ir galvos yra reikalingos. Po kongreso planai dar nežinomi: priklausys nuo galimybių, kurias duos vienuolijos viršininkai toliau dirbti su tautiečiais tarpe.

— Dėkoju už pokalbį ir informacijas. Linkiu daug sėkmės lietuviškoje veikloje.

Gabija

RAŠINIŲ TEMOS KANDIDATAMS

Kandidatai į pasaulio lietuvių jaunimo atstovus turi parašyti po rašinį. Jie komisijai turi būti pristatyti iki 1975 m. gegužės 22 d. Referatas turi būti 3-5 mašinėlė rašytų puslapių su dvigubais tarpais tarp eilučių. Referatai, apygardos komisijai juos patvirtinus, siunčiami vyriausiai rinkimui komisijai ir pasidaro jos nuosavybė (manoma panaudoti spaudoje). Štai siūlomos temos:

1. **Svietimas išeivijoje:** įsiejimas naujų būdų - metodų liuanistiniame auklėjime. Kokie yra švietimo trūkumai? Kas darytina? Kokios yra galimybės liuanistikoje, baigus šeštadieninę mokyklą?

2. **Sutikęs klasės draugą,** kuris visai nesirodo lietuvių veikloje, bandai jį įjungti į lietuvišką gyvenimą. Koks tavo atsakymas į jo klausimą: "Ką aš iš to gau siu"?

3. **Lietuvos Katalikų Bažnyčios "Kronika"** yra Lietuvos tikinčiųjų rezistencijos įrodymas. Ar ji yra ateities veiklos rodyklė? Kokie paseikiečiai vyksta Sovietų Sąjungoje? Kaip rezistentų veikla galima lyginti su partizanine veikla? Kaip mes galime prisidėti prie jų likimnės kovos?

4. **Lituanistika augs tojo mokslo srityje:** kokios yra galimybės tavo srityje gilintis liuanistikoje? Paaškindink plačiau.

5. **Kultūrinė veikla.** Kaip ji pasitarnauja lietuvių identiteto ugdyme? Kokie vienetai, tavo manymu, labiausiai reikalingi

valdyba kreipėsi į VLIKą, ALTą ir kitas lietuvių centras organizacijas, siūlydama sudaryti nuolatinį kontaktą.

Šiais dviem motais SALSS siekia vėl tapti tvirta ir pastovia studentų organizacija, kurios nariai, baigę augsuosius mokslus, galėtų ateityje tapti aktyviais lietuvių bendrinio organizacijų nariais.

A. Senkus, SALSS vicepirmininkas

Kun. H. Sulcas laiko Mišias lietuvių vaikų stovykloje netoli Sao Paulo miesto Brazilijoje. Jis telkia lėšas jaunimo stipendijoms

Žinių žiupsneliai

• **LITUANISTIKOS KURSAI** šiuo metu yra organizuojami Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos Ryšių Centro Čikagoje, kuriam vadovauja Mindaugas Pleškys. Tokia liuanistinė savaitė buvo suorganizuota praėjusią vasarą Ohio valstijoje. Buvo dėstoma lietuvių kalba, literatūra, istorija. Šią vasarą Ryšių Centras numatęs programą praplėsti. Kursai numatomi rugpjūčio viduryje. Kreiptis: LWYA Communications Centre, 2422 West Marquette Rd., Chicago, III. 60629, USA.

• **S. AMERIKOS JAUNIMO TREČIASIS SUVAŽIAVIMAS** įvyks Londone, Ont., 1975 m. gegužės 17-19 d. d. Registracijos paštą pas Liną Kalrį, 460 St. George St., London, Ont. N6A 3B5. Telefoans: 439-4937. Registracija taip pat vyks vietoje: University of Western Ontario, University Community Centre, kambarys 251, šeštadieni. Penktadienio vakara registracija — King's College, Epworth Ave. Apstojoant privaciai — \$7, bendrabučiuose: vienam asmeniui 1 naktis — \$12, dvi naktys — \$20, trys naktys — \$25. Visos kainos apima: suvažiavimo registracijos mokestį, įėjimą į šokus — balių šeštadienio vakarą Community Centre patalpose, šeštadienio vakariene, sekmdienio pietus ir vakarinę programą. Sekmdieniu gautas leidimas naudotis maudymosi baseinu ir kitomis sporto patalpomis. Reikia turėti savo rankšluosčius bei maudymosi aprangą. Kvietimas dalyvauti VISAS Kanados ir Amerikos jaunimas, norintis prisidėti prie pasirušimo trečiajam pasaulio lietuvių jaunimo kongresui bei gauti daugiau informacijos. Jaunimo tarybos nariams dalyvavimas būtinas.

• **JAUNIMO SUVAŽIAVIMO LONDONE PROGRAMA:** šeštadieni, gegužės 17 d., PLB vicepir. jaunimo reikalams pranešimas apie tai, kas vyksta kitose kraštuose kongreso ruošoje. PLB pageidavimai, informacijos apie ekskursiją į P. Ameriką. Pranešimai padarys ir skaidres rodyd Romas Kasparas, PLB vicepir. Paskaita sesės Ignės Marijošūtės, kuri rudenį žada vykti į Buenos Aires, Argentina, talkinti kongreso stovyklos ruošoje; tema: "Lietuvių kalba — raktas ir klūtis". Bus nagrinėjama lietuvių kalbos mokėjimo ir nemokėjimo pasekmės visuomeninėje veikloje bei jos svarbumas lietuvių kultūros išlaikyme. Toliau — atskiri JAV ir Kanados liet. jaunimo posėdžiai. Konkrečius siūlymus apie ruošimąsi kongresui JAV ir Kanadoje padarys Rasa Lukoševičiūtė iš Kanados ir Marytė Dambriūnaitė iš JAV.

Sekmdienį, gegužės 18, diskusijos tema: "Reikšmingiausi ugdymo lietuvišką elitą, negu rūpintis visa lietuvių visuomene". Šią poziciją gins Viktoras Nakas iš JAV. Simpoziumas tema: "Jaunimo įnašas tautinėje rezistencijos kovoje — Lietuvoje ir išeivijoje". Kongreso studijų dienų vedamoji mintis — "Tautinės savitalkos priemonių įsiejimas". Tautinės savitalkos sąvoka aiškina Romas Sakadolskis iš JAV. Dienos pabaigoje JAV ir Kanados jaunimas vėl atskirai svarstys Jaunimo Sąjungos veik-

laidumą.

• **III PLJK KANADOS ATSTOVŲ RINKIMAI** įvyks 1975 m. birželio 1, sekmdienį, kiekvienoje apylinkėje. Norintys kandidatuoti į atstovus (tarp 18-30 m. amžiaus rinkimų dieną) turi raštu įteikti pareiškimą kandidatuoti savo apylinkės atstovų rinkimų komisijai per LB apylinkės valdybos pirmininką arba KLJS tarybos nari. Kandidatų kvalifikacijos bei rinkimų taisyklės buvo paskelbtos "Tėviškės Ziburiose" 15 nr., 1975. IV. 10 "Jaunimo Ziburijų" skyriu. Jas taip pat turi visos LB apylinkių valdybos bei rinkimų komisijos.

• **ATSTOVŲ RINKIMŲ KOMISIJOS JAV SUBARYTOS:** Londone, Ont., Montrealyje, Que., Sudbury, Ont., Edmontone, Alta., Hamiltone, Ont., ir Toronte, Ont. Į jas kreiptis per LB apylinkės pirmininkus.

• **KANADAI TENKA IŠ VISO 26 ASMENYS,** Kanadai paskirta 17 atstovų į III PLJK. Taip pat galima siūsti ir antrininkus, atsiradus dideliu skaičiumi norinčių vykti į dalyvauti studijų dienose Brazilijoje. Kanadai tenka 9 antrininkai. Antrininkais tapti kiekvienoje apygardoje, išrinkus atstovus, sekantis iš eilės gaus daugiausia balsų. Jis balsavimo teisių neturėtų, nebent pavaduotų atstovą studijų dienose. Taip pat vyktų su ekskursija, bet finansinės paramos, kaip atstovas, negautų. Jam tenka proga dalyvauti uždarose studijų dienose.

• **DALYVIAI EKSKURSIJOJE PIETŲ AMERIKON** pagal "charter flights" bendrovių taisykles privalo turėti įrodymus, kad priklauso Lietuvių Bendruomenėi ir yra užsimoję nario mokesį. Turi būti LB narys, susimokėjęs solidarumo įnašą bent 6 mėnesius prieš išvyką. Taigi, reikia gauti nario kortelę jau nuo 1975 m. liepos 1 d.

• **VASAROS KURSAI KASSEL, VOKIETIJOJE, STUDENTAMS.** G. Procuta, Otavos universiteto profesorius, praneša, kad šią vasarą liepos 1-31 d.d. bus vasaros kursai jaunimui bakalaurų laipsnį (arba su specialia rekomendacija be laipsnio) studentams Kasselėje, Vokietijoje. Bus dėstomi du kursai: EDU 5220 lyginamoji pedagogika (Comparative Education) Prancūzijoje, Vokietijoje, Anglijoje, Svedijoje ir EDU 5225 seminaras: šandinė pedagogika Sovietų Sąjungoje ir Rytų Vokietijoje. Kiekvienas kursas duoda po 4 kreditus. Dėstytojais paskirti profesoriai iš Otavos universiteto Kanadoje ir Europos universitetų. Bus ekskursijos į įvairias švietimo įstaigas Vokietijoje. Kursų kaina — \$865, įskaitant mokesį už abu kursus, kelionę iš Montrelio į Kasselį ir atgal, kambarį, maistą bei pragyvenimą, ekskursijas autobusais bei traukiniais. Registracijos iki 1975 m. birželio 1 d. Informacija teikiama bei registracijos priima prof. G. Procuta (lietuvis), Faculty of Education, University of Ottawa, Ont., Canada K1N 6N5. Telefonas: 1-613-231-4971.

Studijų dienos

S.m. liepos 11-13 d.d. Kent State universitete įvyks SALSS rengiamos studijų dienos. Dalyvavimo mokeskis — \$25. Visą reikalingą informaciją teikia SALSS pirmininkas Antanas Šileika: 22 Langside Ave., Weston, Ont., Canada. Tel. Toronto 244-0080.

KLJS valdyba

Montrealiečių lietuvių studentų komisija, kuri rengia S. Amerikos Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavimą Montrealyje š.m. lapkričio 22-24 d.d. Iš kairės: S. Brikis, V. Kudžmaitė, R. Bulota, V. Malciūtė, G. Bulota

“Nubraukite dulkes nuo laikrodžių...”

Čikagon suvažiavus šiaurės Amerikos lietuviai gydytojai

VL. RAMOJUS

Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos pirmininkas dr. G. Balukas, aktyvus Lietuvių Fondo darbuotojas, buvęs IV dainų šventės rengėjų komiteto pirmininkas, balandžio 29 d. vakare į savo rezidenciją Čikagoje buvo sukvietęs spaudos ir radijo atstovus pasidalinti mintimis apie artėjantį Pasaulio Lietuvių Gydytojų S-gos ir Amerikos Lietuvių Gydytojų S-gos dešimtąjį suvažiavimą, įvyksiantį gegužės 23-25 d. d. Sheraton - Chicago viešbutyje.

Išėjusios lietuviai gydytojai į pirmąją Amerikos Lietuvių Doktorų Draugiją susibūrė 1913 m. Čikagoje. 1919 m. gydytojų pastangomis buvo įsteigta Lietuvių Gelbėti Draugija, daug padėjusi moraliai ir materialiai vos tik nepriklausomybę atgavusiai Lietuvai. Po II pas. karo lietuvių gydytojų skaičius S. Amerikos žemynė smarkiai padidėjo. 1957 m. Čikagoje įvyko pirmasis naujos dekadės lietuvių gydytojų suvažiavimas, kuriame dalyvavo ir lietuviai gydytojai iš Kanados. Tame suvažiavime ir buvo įsteigta Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjunga, šiuo metu apjungianti dešimt paskirų lietuvių gydytojų dr-jų. Tos draugijos egzistuoja ne tik įvairiose Amerikos valstijose, bet ir Kanadoje, Australijoje, V. Vokietijoje ir dabar kuriasi P. Amerikoje. Vien iš Vasario 16 gimnazijos abiturientų gyvenimui išėjo 24 gydytojai, kurių dauguma dirba V. Vokietijoje. Šiuo metu registruotų PLGS narių laisvajame pasaulyje yra apie 800. Juos lanko dr. K. Pemkaus redaguojamas profesinis “Medicinos” žurnalas, skirtas ne tik medicinos reikalams — jis taip pat gerai informuoja skaitytojus apie lietuvių gydytojų veiklą politiniame, visuomeniniame ir kultūriniame išėjusios lietuvių gyvenime.

Vienas didžiųjų PLGS uždavinių yra išleisti pilną Lietuvos medicinos istoriją. Darbas jau pradėtas. Veikalo redaktorių pakviestas dr. J. Puzinas. Atskiri bendradarbiai jau rašo redaktoriaus užsakytus straipsnius. Tikimasi veikalą paruošti per dvejus metus. Veikalo paruošimas ir išleidimas atsisieja apie \$10,000. Atrodo, kad dėl tos sumos gydytojai nesibaido, puikiai suprastami tokio didelio veikalo svarbą.

PLGS valdyba per tarptautines organizacijas ir kitais kanalais stengiasi palengvinti kančias sovietų koncentracijos stovyklose kalinamam dr. Izidorui Rudaičiui. Buvo net telefonu susisiekti su tariamuoju dr. I. Rudaičio “advokatu” Vilniuje, kuris atsakęs propagandinius žo-

džiais: “Dr. Rudaitis yra pilnai aprūpintas medicinos priežiūra, ir jokia pagalba iš Amerikos jam nėra reikalinga...” Koks pasiūlymas iš kalinio!

Suvažiavimo programa

Suvažiavimas prasidės gegužės 24 d. rytą Sheraton viešbutyje, Čikagos vidurmiestyje. Išvakarėse įvyks kultūrinis pobūvis Jaunimo Centre esančioje Čiurlionio Galerijoje, kur bus atidaryta gydytojų žmonių-dailininkų meno kūrinių paroda. Joje dalyvaus Marija Ambrozaitienė, Dalia Aleknienė, Vanda Balukienė, Ada Korskaitė-Sutkuvienė. Visos keturios ponios yra gerai žinomos dailininkės, gi V. Balukienė ketverius metus buvo Čiurlionio Galerijos direktore. Parodą rengia Illinois Lietuvių Gydytojų Dr-jos Pagalbinio Moterų Vieneto stipendijų fondas. Šis fondas gydytojų žmonių pastangomis įsteigtas 1965 m. ir iki šiol yra surinkęs apie \$12,000, iš kurių duodamos stipendijos medicinai studijuojantiems lietuviams studentams, ypač neužmirštant žuvusių ar mirusiųjų gydytojų vaikų. Per visą suvažiavimą viešbutyje vyks prof. dr. P. Avižoniui atminti bei pagerbti paroda. Prof. P. Avižonis, vienas didžiųjų Lietuvos medicinų, davė pradžią ir pirmajai lietuvių kalbos gramatikai.

Suvažiavime bus visa eilė profesinių paskaitų, o istorikas J. Puzinas ir dr. P. Bagdas specialiose paskaitose prisimins veiklą ir mokslininką prof. dr. P. Avižonį. Suvažiavimo metu bus išrinkti ir nauja PLGS valdyba. Gidė rinktų užomunu, kad tos pareigos šį kartą gali atitekti Kanadoje gyvenantiems lietuviams gydytojams.

Didįjį lietuvių gydytojų ir jų draugų sambūrį jungs šeštadienio vakare įvyksiantis banketas vienoje iš puošnių viešbučio salių. Banketo metu meninę programą atliks satyrinio teatro vienetas “Antrasis kaimas”. Banketo iškilmingumu bei pasisekimu, šalia kitų, labiausiai rūpinasi Illinois Lietuvių Gydytojų Dr-jos Pagalbinis Moterų Vienetas ir jo pirm. Aldona Griniuvienė.

Išėjusios lietuviai gydytojai, organizuotam darbui susibūrę jau 1913 m. ir ilgai išlaugę ir stiprią sąjungą, yra daug atlikę ne tik išėjusios lietuviškam pulkui palaikyti, bet ir Lietuvai padėti. Tokiu pat žvilgsniu jie žiūri ir į ateitį. Todėl nebe reikalauja dr. G. Balukas spaudos konferenciją užbaigę prasmingais rašytojo Solženicino žodžiais: “Nubraukite dulkes nuo savo laikrodžių — jie vėlinasi. Atitraukite taip pamėgtas užuolaidas. Jūs turbūt neįsivaizduojate, kad už jų jau aušta rytas...”

Atsilyginkite už “LKB KRONIKA”

Už paimtas knygas sau ar platinimui malonėkite atsilyginti kaip galima greičiau. Pinigai reikalingi Kronikų vertimui į svetimas kalbas: ispanų, portugalų ir II dalies spausdinimui lietuvių kalba.

Kviečiame visus įsijungti į LKRŠ Rėmėjų eiles ir savo auka pagelbėti persekiojamai Bažnyčiai okupuotoje Lietuvoje.

Rašyti ir aukas siųsti: LK Religinės Šalpos Rėmėjų valdyba, 6825 So. Talman Ave., Chicago, Ill. 60629, USA.

LKRŠ Rėmėjų vyr. valdyba

JOHN'S ELECTRIC APPLIANCES and SERVICE

343 Roncesvalles Ave. • Tel. 535-4646

Saldytuvai nuo \$59.95 • Elektrinės krosnys nuo \$49.95 • Džiovintuvai nuo \$55.95 • Pataisyti ir pilnai garantuoti • Vazuojame taisyti ir į namus • Aptarnaujame ir taisome visų rūšių namų apyvokos reikmenis. • Turime didelį pasirinkimą dalių ir elementų. PERKAME — PARDUODAME — MAINOME

CANADIAN ART MEMORIALS LTD.

176 LAKESHORE ROAD WEST
(kampus Mississauga Road N.)
Port Credit, Ont. Tel. 278-2757

LOUIS TEMPORALE — oficialus skulptorius
Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.

Atlieka įvairius kopų paminklų akmenis ir skulptūras darbus — greitai ir meniskai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume nuskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

“Grandinėlės” šokėjai Dalia Rudytė ir Alvydas Narbutaitis Kent State universiteto scenoje, kur buvo parodyti lietuviškų papročių šokiai, dalyvaujant daugeliui įvairių tautybių žmonių

Generolas, žygiavęs per Lietuvą

J. VAICELIŪNAS

1974 m. birželio 10 d. V. Vokietijoje mirė maršalas Erich von Manstein, 85 metų amžiaus. Jis buvo vienas žymiųjų Vokietijos karo vadų II D. karo metu.

Kilmė

Mansteino tėvai vadinosi Levinski. Jis buvo 10-tas vaikas šeimoje. Erichą išūniję jo teta Manstein, kurios vyras buvo generolas. Mansteinų ir Levinškių protėviai siekia XIII š. — kryžiuočių ordino laikus. Iš jo giminių, skaitant abi šeimas, buvo 12 generolų, kurie tarnavo Vokietijos ar Rusijos kariuomenėse.

Mansteinas iš mažens buvo auklėjamas būti kariu. 1907 m. baigė karo mokyklą ir buvo paskirtas į 3-įjį gvardijos pulką, kuriame karininko tarnybą pradėjo ir jo dėdė maršalas Hindenburgas. 1920 m. vedė Silezijos dvarininko Loesch dukterį. Susilaukė dviejų sūnų, kurių vyresnysis žuvo žygyje į Rusiją II D. karo metu.

Karo tarnyba

Po I D. karo Mansteinas vadovavo kuopai ir dirbo štabe. Kurį laiką buvo pasienio tarnyboje. Vėliau buvo perkeltas į Reichswehrą — Vokietijos kariuomenę, kuri buvo reikalinga ir vidaus saugumui palaikyti, nes sukilimus rengė komunistai ir kiti: Kapp — 1920 m., Hitleris — 1923 m.

1934 m. Mansteinas buvo perkeltas į Berlyno igulos štabą, o 1936 m. — į vyriausią štabą operacijų skyriaus viršininku. Kai 1938 m. iš Vokietijos kariuomenės vado pareigų buvo atleistas gen. Fritsch, iš savo pareigų buvo atleistas ir Mansteinas. Kurį laiką buvo divizijos vadu, o vėliau buvo paskirtas gen. Rundstedto armijų grupės štabo viršininku.

Mansteino planas

Didžiausias Mansteino pasiūlymas vakarų fronte — Schlieffeno karo plano reformavimas. Pagal to garsaus generolo paruoštą planą vokiečiai puolė vakarus I D. karo metu. Numatyta tą puolimą praplėsti — jį vykdyti ir per Olandiją.

Mansteinas paruošė vakarų puolimo planą, pagal kurį vokiečiai pagrindinį smūgį turėtų duoti per Ardenus, perkertant priešų jėgas. Nors daug augstų karininkų tam planui priešinosi, bet Hitleris jį priėmė. Pagal Mansteino planą vokiečiai vakaruose pasiekė didelių laimėjimų: Atlantą pasiekė per 3 savaites, o karą vakaruose baigė per 6 savaites. Paliubų sutartis buvo pasirašyta 1940 m. birželio 22 d.

Žygis į rytus

1941 m. birželio 22 d. Mansteinas kartu su visų frontų pradėjo žygį į rytus. Jis su savo vadovaujamu 56-ju šarvuočių korpu puolimą pradėjo iš Tilžės kryptimi: Ariogala - Kėdainiai - Ukmergė - Daugpilis - Ilmenio ežeras. Rungtyniavo su savo kairiuoju kaimynu — gen. Reinhardt, 41 šarvuočių korpo vadu, kuris jų pirmas pasiekė Dauguvos upę. Rungtynės laimėjo Mansteinas, nes gen. Reinhardtui sunkiau teko kovoti su bolševikais. Jo korpo 6-ji šarvuočių divizija, vadovaujama gen. Landgraf, Raseinių - Vosyliškės rajone aršiai kovėsi su bolševikų šarvuočių divizija, kuri buvo ginkluota sunkiaisiais tankais. Bolševikai mūšį pralaimėjo, palikdami kovos lauke 29 sunkiuosius tankus.

Jei vakaruose Mansteinas daugiau pasižymėjo kaip strategas karinio plano paruošime, tai rytuose — kaip strategas praktikas.

Žuvus 11-tosios armijos vadui gen. Schobertui, Mansteinas buvo paskirtas tos armijos vadu. Jai buvo duotas uždavinys užimti Krymą. Uždavinys buvo nelengvas, nes Krymo pusiasalyje bolševikai turėjo didesnes pajėgas, negu Mansteinas, o į tą pusiasalį reikėjo įsiveržti per sąsmauką. Mansteinas Krymą užėmė. Už tai jis buvo pakeltas į maršalo laipsnį. Per 10 mėnesių, vadovaudamas 11-tai armijai, Mansteinas paėmė į nelaisvę per 430.000 bolševikų karių, kai pats savo armijoje turėjo 200-300.000 karių.

Ažuolo lapai

Užėmus Krymą, po trijų mėnesių rytų fronto pietinėje dalyje buvo sudaryta Dono armijų grupė, kurios vadu buvo paskirtas Mansteinas. Hitleris norėjo pasinaudoti gabiu karo vadu ir išgelbėti prie Stalingrado apsupą 6-ją armiją. Bet tas reikalas buvo labai pavėluotas. Pradžioje ta armija pati galėjo iš apsupimo prasisveržti, bet vėliau, kai ją apsupo keleriopai didesnis bolševikų pajėgos, to apsupimo negalėjo pralaužti ne Mansteinas, nes bolševikai pradėjo puolimus ir kituose frontuose.

1943 m. vasario 16 d. bolševikai užėmė Charkovą. Manstei-

nui teko gelbėti padėtį. Iš Kaukazo fronto jo žinion atvyko 1-ji šarvuočių armija. Ji, kartu su 4-ja šarvuočių armija, buvo permesta į Doneco rajoną. Mansteinas su tomis armijomis atmušė bolševikus ir atsiėmė Charkovą. Už šio mūšio laimėjimą Mansteinas buvo apdovanotas Ažuolo lapais prie riterio kryžiaus.

Padėtas “ant lentynos”

Nežiūrint teorinių ir praktinių karinių gabumų, 1944 m. balandžio mėnesį Mansteinas buvo atleistas iš pareigų, nes jo nuomonė nesutiko su Hitlerio nuomone. Mansteino vietą užėmė gen. Model. Kadangi Hitleris buvo vyriausias karinių “žaidimų” vadovas, skirdavo ir atleisdavo augstuosius karinius pareigūnus. Atleistuosis iš pareigų karininkus jis “padėdavo ant lentynos”. Kartais juos dar panaudodavo, o kaikurie jų taip ir pasiliko iki juos susėmė karo laimėtojai.

Kadangi Mansteinas pateko į anglų nelaisvę, šie nuteisė jį 18 metų kalėjimo. Po 4-rių metų jis iš kalėjimo buvo paleistas ir gyveno netoli Muencheno.

PLUMBING and HEATING

J. LISIAUSKAS

valdžios pripažintas plomberis, atlieka įvairius vamzdžių ir apšildymo darbus.

Darbas sąžiningas ir nebrangus.
148 Westminster Ave., Toronto
Metro Lic. PH.136. Tel.532-5191

KLEMENSAS JURA

Gegužės Madonai

Prisimenu:

Tėvelis įžiebavo iškilmių lempą,
Visa šeima suklauptavom, palenkę galvas
Prieš Tavo šventąjį paveikslą.
Kas vakarą — senoj seklyčioj

Prisimenu, kai jaunų virpančių skambiu balsu
Skaitydavau gegužės maldų knygą,
Vėliau — litanią Tavo garbei skirtą —
Visi kartojo:
Melskis už mus...

Aš menu:

Kai sunkaus nuovargio dienomis
Nekantriai laukdavau šitų malonių vakarų...
Tėveliai, broliai ir sesutės,
Tarnai, o kartais net — kaimynai
Visi, visi — jungdavom širdis maldoje.

Toli, toli paliko

Saldus ir mielas vargas tų laikų,
Svelnia rimtim maža širdis plazdėjo...
Džiaugsminga laimė teikė vaiko sielai
Anie šventi gegužės vakarai.

Mano sesutės

(Kur jos?)

Išpuosdavo šventąjį paveikslą
Pavasario žolynais, pirmais žiedais...
Pagarba, meile mūsų jaunos širdys tvino —
Nesugrąžinamai toli anie laikai.

Gerei menu:

Nuo maldų knygos pakeldavau augstyn akis
Į žvakių nušviestą paveikslą šventą.
Ryžiu, viltim plazdėjo mano jauna širdis:
Nebuvau užmirštas, apleistas.

Ir šiandien — visa tai širdy menu —

Po daugel daugel vargo metų.
Šventą tradiciją šeimos anų dienų
Gyva — lyg būtų buvus vakar...

Išsklidome plačiais pasaulių tolais,
Sniegynuos Sibiro, Amerikoje, Kanados plotuos...
Gal nieks nenuravi aplėistų tėvų kapų,
Kada ramybę savo kančiai rado...

O aš ir vėl matau visus, visus suklauptusius
Ano išpuosťoj tėvų seklyčioj.
Karštoj maldoj žemai visus palinkusius —
Motinos lūpas, snabždančius rožančių...

Salve Regina... kartoju maldą graudžią —
Pažvelk iš dangiškių augštybių...
Sugrūdusia širdim šaukiusi Tavo vardo...
Šaukiuos malonės, nors ir jos nevertas.

Jau nuodėmių našta sunki prie žemės lenkia
Ir dienų rūpesčiai raukšlėja skruostus,
Klumpu — palūžęs, silpnas, menkas
Prieš Tavo šventąjį sostą.

Aš neturiu pavasario purienų puokštės
Papuosti Tavo dieviškų altorių,
Nešu tik sunkią našą vargo kieta,
Tik sielvartų marias aukuju...

Ir aš... ir aš nuo herodų rūstybės bėgau...
Mirtis neaplenkė senos tėvų seklyčios...
Dabar — maldoj tik ašara karti nurieda,
Tik ašara — po daug dešimtmečių klajonių.

Pažvelk, o Motina, iš augšto žvaigždžių sosto,
Šaukiusi vaikštos anų laikų paguodos...
Suteik ramybę, nors ir ne šių pasaulių plotuos,
Grąžink viltį, kuri krūtinėj gėsta...

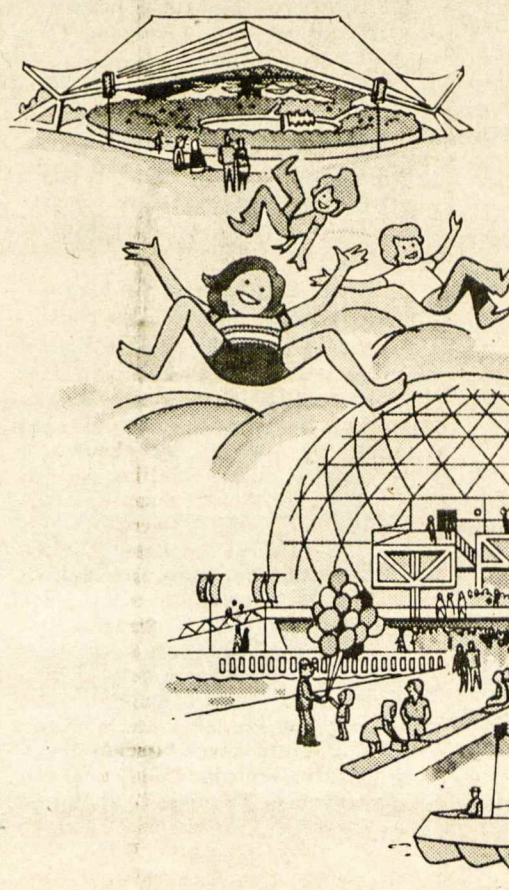
Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptaukiami seni PIGIA KAINA.
P. Lubys. Tel. WA 2-7981, 261-0537.

PARDUODAME LIETUVISKUS
SURIUS, estiškę duoną. Didelis
mėsos gaminii pasirinkimas.
SUPERIOR SAUSAGE CO.
1004 Dundas St. West,
Toronto. Tel. 531-8422

ontario place '75 atidaromas gegužės 17

Štai kokia čia vasara:
devyniasdešimt šeši akrai ant trijų salų
Toronto paeržėje šeimos išvykoms,
pramogoms, idomybėms.
Šiais metais Kinesferoje bus rodomi du
milžiniško dydžio filmai kiekvieną savaitę ant
didžiausio pasulyje ekrano, būtent, naujas
didis filmas “Energija” ir pakartotinai žmonių
prašytas kvapą užimantis “Superior
ežero šiaurė”.

Jaudinančios teatrinės
naujovės “Teatre I”,
kur matysite gražiausias
Čekoslovakijos “32 stygas”, stebinantį
sceninį vaizdą “Didingoji šiaurė —
Ontario”... o “Teatre II” — “Atspindžius”.
Pasidžiaukite artistinėmis vasaros žvaigždėmis
Forume. “Rock” muzika, simfonijos, populiarioji ir
liaudies muzika, džiazas, baletas ir įvairūs
spektakliai.

Pamatykite pramogas Vaikų Miestelyje,
kuris yra laimingiausia ir įdomiausia
pasaulyje vaikų žaidimo vieta.
Pavaikščiokite apie miniatiurinę
golfo aikštę Storyland.
Pasirūpinkite laiveliais apie
salas arba paskraidykite
tikru malūnsparniu.
Aplankykite garsųjį
laivą “HMCS Haida”.
Užleikite ir krautuves.

Pasigardžiokite įvairiais bei
įdomiais valgiais, užkandžiais;
atsigalvinkite daugiau kaip
dvidešimtį restoranų, užkandinių
ir alinių, kurių daugelis turi
pramogines programas.

Pasivaikščiokite po parkus, pasigėrėkite
kanalais ir užkandžiokite paeržėje.
Valandos: gegužės 17 — rugsėjo 1 parkas
būna atdaras septynias dienas į savaitę
nuo 10.30 v.r. iki 1.00 v.r. (sekmadieniais
— iki 10 v.v.). Rugsėjo 6 — spalio 13
parkas būna atdaras tikrai šeštadieniais,
sekmadieniais ir Padėkos Dieną.

Teatrai atidaryti nuo 11 v.r. Paskutinis
spektaklis prasideda 9 v.v.

Bilietai: suaugusiems \$1.50, jaunuoliams \$1,
vaikams 0.75 ct. arba nemokami, jei su tėvais
(iki 4 vaikų). Ontario pensininkams — nemo-
kami (išskyrus Kanados parodos CNE metą).
INFORMACIJAI:

Rašykite: Ontario Place Corporation,
8 York Street, Toronto, Ont. M5J 1R2
Telefonas (416) 965-6332.

Atidarymo balius — gegužės 17, 18, 19.
Įvairių žvaigždžių spektaklis — 3.00 v.p.p.
kiekvieną dieną Forume; “Energijos” premjera
— Kinesferoje ir “32 stygų” — Theatre I.

Be to, daugybė specialių renginių, žygio ir
karinių orkestrų, kalbančių “gyvulių”,
juokdaryų ir magikų. Fajerverkai —
šeštadieniais ir pirmadieniais, temstant.
Tai tokia čia vasara!

ontario
place '75

A Crown Corporation of
the Government of Ontario.
Ministry of Industry and Tourism.
Claude Bennett, Minister.

Tautos ir valstybės istorija

V. Liulevičiaus redaguotas Lietuvos istorijos vadovėlis — antroji dalis

J. JAKSTAS

1974 m. išėjo net du V. Liulevičiaus redaguoti Lietuvos istorijos vadovėliai, skirti lituanistinėms mokykloms. Abu vieno pavadinimo, bet skirtingo turinio. Pirmasis (pažymėtas pirmąja dalimi) buvo naujoviškas, tiesiog revoliucinis mūsų visoje vadovėlių istorijoje. Jis nėra istorinio vyksmo vaizdavimas, kaip istorijos vadovėliuose įprasta, bet visuomenės būsenos, statuso aprašas iš įvairių pusių. Šį vadovėlį galima pavadinti jei ne sociologija, tai bent sociologine istorija.

Kitokio pobūdžio yra antros dalies to pat pavadinimo vadovėlis. Jis yra jau istorinio vyksmo vaizdavimas. Vadovėlyje pateikiamas istorinis vyksmas dėstomas šešiuose skyriuose: Lietuvos valstybės raida, valstybės valdžia, lietuvių tikyba, kultūra, švietimas, prekyba. Pagal šiuos 6 požirius galima veiklą trumpai aptarti.

1. Valstybės raida

Apie valstybės pradžią kalbama senu, rodos, A. Alekno pradėtu būdu: pradedama žinutėmis apie lietuvių romėno Tacito ir kitų jau viduramžių kronikininkų, kaip Einhardo, Karolio D. biografo, normano Wulfstano, Rimberto. Kažin ar Amerikos lietuviukams, kuriems bendra Europos istorija beveik nežinoma ar mažai žinoma, tie vardai duos kokių vaizdėlių apie seną lietuvių tautą. Lietuvių tautos raidą tikėtų pradėti nuo baltų giminių, apie kurias kalbama ir pirmoje dalyje, apsiribojant augštaisiais ir žemaisiais, iš kurių išsivystė lietuvių tauta ir valstybė. Teisingai pažymima (16 psl.) valstybės organizavimo si pradžią Augštačiuose. Čia rodomos ir 4 sritys.

Paprastai kalbant apie valstybės raidą nuo seniausiu laikų neišsiverčiama neapžvelgus visuomeninių santykių, luomų. Tiesa, tai padaryta jau pirmoje dalyje. Jei jau negalima buvo kartotoi tai, kas pasakyta pirmoje dalyje, tai jau labiau netiko grįžti prie "kunigaikščių istorijos", kuri paliktai vien pradinei mokyklai. Princiūne kunigaikščių istorija nebūtų jau toki bloga, jeigu ji nebūtų taip lėkštai, archaiskai išdėstyta. Jau pati antraštė "Lietuva — didžiausia Europos valstybė" skamba publicistiškai ir netinka mokyklų vadovėliui. Geriau būtų tikusi antraštė pvz. "Lietuva tampa didžiąja kunigaikštija". Čia būtų buvusi proga autoriui pakalbėti, kaip Lietuva iš dviejų kilčių (augštaičių ir žemaičių) išsivystė į didelę valstybę, kuri nuo XIV š. imta vadinti didžiąja kunigaikštija. Šiame sąryšyje būtų tikė pagvildesti klausima, kaip vyko lietuvių ekspansija į slavų kraštus — taikiu būdu ar karu.

Didžiosios Lietuvos kunigaikštijos mažėjimas nėra istoriškai pagrįstas. Peranksti kalbėti apie jos mažėjimą tuojau po Vytauto mirties. Lietuva dar laikėsi savo augstumoje iki paties XV š. galo. Ji pralaimėjo pirmą mūšį Maskvai 1500 m. (ties Vedroša). XV š. svarbus Lietuvos istorijai. Jame daug kas įvyko. Nepakanka vien Livonijos karais jį užpildyti. Bent Liublino unija turėjo būti prisiminta.

Kaip jungtinė Lietuvos - Lenkijos valstybė nyko ir priėjo prie padalinimo, nepakankamai paaiškinta. Pasakymas "kaimyninių valstybių susikaupti jėga ir nepasotinami apetitai sužlugdė Lietuvos valstybę" yra pasenęs Respublikos žlugimo priežasties aiškinimas.

Kas skaitytoją tiesiog apstulbina, tai nutraukimas Lietuvos istorijos po paskutinio padalinimo. Atrodo, Lietuva rusų okupacijoje miegojo per 120 metų ir pagaliau nubudo 1918 m. Ke li bendrybiniai posakiai, ypač ta lapidariška frazė "pavergta tauta nemirė" (42 psl.), yra iš mūsų žurnalistikos paimti ir mokykliniam vadovėliui netinkami.

Nepriklausomos Lietuvos atstatymas, jos buities per 20 metų dėstymas turėjo būti kiek dalykiškesnis, visašališkesnis atliktas. Žemės reforma buvo svarbus dalykas. Jis pakeitė mūsų šimtametinę kaimo buitį, kilstelėjo krašto ekonominį lygį ir padarė ūkį daugiau progresyviu. Tačiau persiaura apsiriboti vien žemės reforma, apibūdinant nepriklausomybės laikotarpį. Trumpos užuominos apie išleistų knygų skaičių irgi nepakanka. Nepri-

klausomybės laikotarpis buvo epochinis reiškinys mūsų tautos gyvenime, ir apie jį kalbant svarbu pabrėžti, ką jis reiškia tautos išlikimui.

Tiesiog tenka stebėtis, kad moderniam istorikui, kuriam privalu aiškinti visuomeninius reiškinius natūraliomis priežastimis, toptelėjo mintis švystelėti teologine fraze: "Nepriklausomybės laikotarpis buvo neįkainojamos vertės Dievo dovana" (43). Čia kritiškėsnis mokslas nukas galėtų klausiti mokytoją, kodėl gerasis Dievulis, dovanojęs nepriklausomybę, po 20 metų ją atėmė. Istorikos galbūt galėtų paaiškinti, kad Dievulis nubaudė lietuvius už jų nuodėmes. Panašiai istorinius įvykius mokslininkai aiškino anais laikais, kai istorija jiems buvo "gesta Dei".

Apie antrąją bolševikų okupaciją, kuri trunka jau trisdešimt metų, reikėjo visdėlio kiek daugiau pasakyti. Juk mokiniai turėtų žinoti apie dabartinę Lietuvos būklę.

Baigiamasis valstybės raidos skyrius "Vilnius — Lietuvos sostinė" būtų tikęs geriau pridurti kaip priedas.

2. Lietuvos valdžia

Ryšium su valstybės valdžios apibūdinimu būtų reikėję pirmiausia pabrėžti patriarchinės Lietuvos valstybės pobūdį: valstybė laikyta valdančios giminės nuosavybe. Lietuva buvo gedinaičių patrimonija (tėvoniija). Arčiausiai prie kunigaikščio stovėjo valdančios ar valdžiusios giminės nariai. Didžiojo Lietuvos kunigaikštijoj jie buvo kilę iš gedinaičių ir riurikaičių giminės. Jie sudarė augščiausią giminės šaką. Didžiojo Lietuvos kunigaikščio dvaras. Jų pareigos nusistovėjo unijiniais laikais lenkų santarkos poveikyje. Nuoseklumo dėlei pirma būtų tikė kalbėti apie administracinę Lietuvos padalinimą (į vaivadijas, pavietus) ir paskui rašyti apie seimus bei seimelius. Juk jie vyko pavietų ir vaivadijų ribose. Teismai senojoje Lietuvoje, nepriklausomoje ir dabartinėje komunistinėje aprašyti trumpai, bet taikliai.

3. Lietuvių tikyba

Po trumpos ekskursijos į lietuvišką pagonybę, kuri vadovėliui visai tinkama, einama prie Mindaugo krikšto. Šioje vietoje skyriaus autorius kun. dr. J. Gutauskas pasineša eiti mūšose paskutiniu metu tapusiu madininku keliu. Mindaugo krikštą jis be niekur nieko paverčia "Lietuvos krikštu". Mindaugo krikšto istoriją papasakojo trumpai A. Alekno būdu. Kaip žinoma, Alekna sekė lenku J. Latkowskio. Autorius šioje vietoje nei iš šio, nei iš to įterpia sakinį apie "smūgį, ištikusį jauną katalikybę Lietuvoje" (92), nors apie katalikybės plitimą Lietuvoje nekalbama. Pagal šaltinį, Mindaugas pasikrikštijo su visa šeima ir daugybe dvariečių.

Katalikų, be abejonės, buvo Lietuvoje nuo pat valstybės įsteigimo. Juk lietuviai ne tik kariavo su krikščionimis, bet ir taikingai santykiavo su jais, ypač su rygiečiais ir lenku možūrais. Lietuviai pasižymėjo didele tolerancija. Krikščionys

gyveno kunigaikščio dvare, jiems buvo statomos šventovės. Reikia manyti, kad vienuoliai galėjo laisvai pamokslininkauti krašte. Algirdo dvare kurį laiką gyveno graikas vienuolis pranciškonas Petras iš Kandijo (EL, 1, 75). Pizos susirinkimas išrinko jį popiežium Aleksandru V. Lietuvos valstybė ir jos valdovai paliko pagonimis. Iki vadinamos Kriavo unijos Lietuva niekur nebuvo laikoma katalikiška valstybe. Nei valdovai, nei jų augstieji pareigūnai niekur nesidėjo katalikais prieš 1387 m. ir nesirodė atstovaujį katalikiškai valstybei. Kaip įrodymą turime lietuvių skirtingai atliktą priesaikos formulę, kuria jie patvirtino prekybos sutartį su rygiečiais, livoniečiais ir padaugiu miestais. Apie atliktą priesaiką visų trijų partnerių pasakytą: pagal Rygos miesto tarybos sutikimą jie tuo reikalu, t.y. sutarties patvirtinimui, pabučiavo kryžių; pagal Lietuvos karaliaus, jo vaikų ir visų jo bajorų sutikimą, jie (atsėit, lietuviai, darę sutartį) tuo reikalu taip pat atliko šventąsias savo apeigas; pagal Polocko vyskupą... karaliaus ir pagal Vitebsko karaliaus sutikimą, jie visi, patvirtindami minėtą taikos sutartį, pabučiavo kryžių (Gedimino laišakai, Vilnius 1966 m., 195 psl.). Kaip matome, lietuviai išsiskyrė iš dviejų partnerių, kurie krikščioniškai, t.y. bučiuodami kryžių, patvirtino sutartį. Lietuvių atliktos "šventos apeigos", be abejonės, buvo pagoniškos. Jie atliko tuo būdu pagoniškos valstybės priesaiką. Sutarties data — 1387 m.

Reikėtų pagaliau baigti kalbas apie Mindaugo Lietuvos krikštą ir grįžti prie tradicinio mokslo. Nuo unijos su Lenkija Lietuva ėmė tapti krikščioniška valstybe ir tuo būdu artėti prie Vakarų pasaulio.

Kalbant apie reformaciją, būtų tikė pažymėti du jos sąjūdžius: liuteriškąjį ir kalvinistą. Pirmasis ėjo iš Vokietijos ir sklido daugiau vokiečių kolonistų tarpe, antrasis slinko iš Lenkijos ir veikė bajorus ir didikus. Greitą kalvinizmo išnykimą aiškinant turėjo būti pažymėti du veiksniai, lėmusieji katalikybės atsigavimą, būtent, išlikusi katalikiška centrinė valdžia (Lenkijoje ir Lietuvoje) ir nesutrikusi bažnytinė hierarchija.

Tinkamai pavaizduota Lietuvos Bažnyčios istorija nuo XIX š. pradžios iki sovietų okupacijos. Nedalykiškai, neistoriškai pakalbėta apie Bažnyčios padėtį sovietų okupacijoje. Čia nukrypta į publicistiką, kai suimti du veiksniai, lėmusieji katalikybės atsigavimą, būtent, išlikusi katalikiška centrinė valdžia (Lenkijoje ir Lietuvoje) ir nesutrikusi bažnytinė hierarchija. (B. d.)

Optical Studio
OKULISTAS R. SCHMID
1596 Bloor Street West
Toronto 9, Ont. (prieš Lietuvius Nemus) • Tel. 535-6252
Greitas patarnavimas, neauštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Mielam mūsų draugui

VLADUI GERMANAVIČIUI

mirus, jo šeimai Lietuvoje ir kitiems giminėms bei artimiesiems nuoširdžių užuojautą reiškia —

Simcoe, Ont.

B. E. Gudinskai

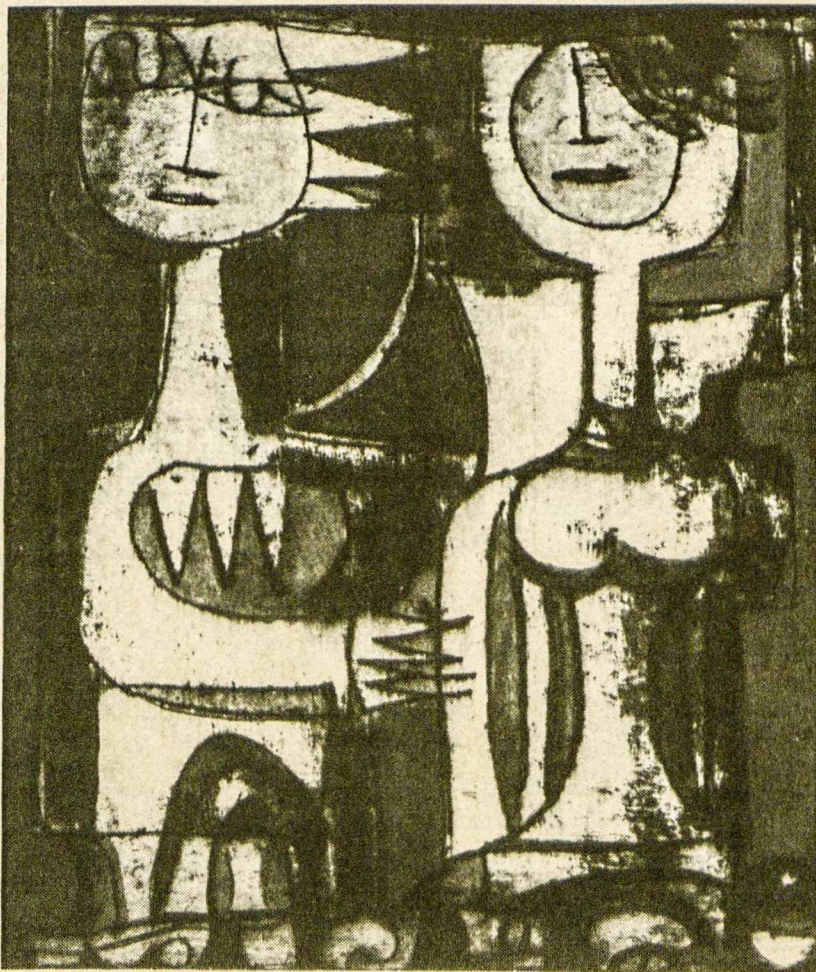
LITHUANICA GRAPHICS

311 Barton Street E., Hamilton, Ont.

Reikalinga studentė spaustuvė

Mūsų spaustuvei vasaros metu reikalinga lietuaitė studentė. Išmokysime rinkti tekstą kompiuteriu ir kitus spaustuvės darbus. Reikia mokėti lietuviškai žodžiu ir raštu. Dėl sąlygų kreiptis laišku arba telefonu:

529-6302 Hamilton, Ontario

Dail. Alfonso Dargio paveikslas, kuriame atsispindi autoriui būdinga tema — žmogus

Dargio tapyba Toronte

TELESFORAS VALIUS

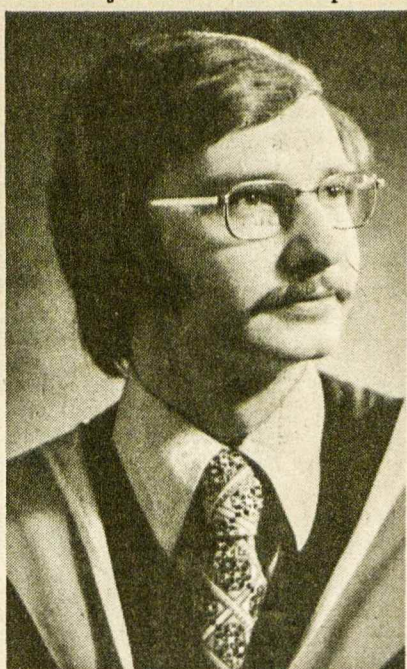
Alfonso Dargio 40-ties tapybos darbų paroda Prisiškėlimo parapijos Parodų salėje Torontoe buvo sutikta entuziastingai. Tai buvo matyti jau parodos atidarymo dieną. Jei dail. Dargis ir naujosios kūrybos dalis praturtino mūsų kultūrinę atmosferą, esame dėkingi dailininkui Dargiui ir klebonui kun. Aug. Simanavičiui. OFM, nes pastarojo rūpesčiu ši paroda buvo surengta.

Paroda buvo spalvinga, gerai atrinkta, išstatyti didesnio formato darbai, pasigėrėtinai puikiai apipavidalinta ir neperkrauta (dažnai parodose matyti darbų, kurie turėtų likti dailininko studijoje ar dirbtuvėje). Dargio tapyba pilna jėga reikė naujausios dailininko kūrybos nuotakas. Parodos darbų tema — žmogus.

Primityvus, realistinis ir daugiau ar mažiau abstraktus, žmogiška silueta išreiškias plėmas Dargio yra naudojamas su skoningu ir įvairumu. Daugelis jų reikšmingai dominuoja paveiklo kompozicijoje ir atlieka svarbiausias dailininko užmojų funkcijas. Tam tikroje ekspozicijoje darbų dalyje tačiau minių plėmų siluetai dažnai tik talkina dargiškomis kompozicijoms.

Parodoje išstatytųjų kūrinių bendras bruožas — statiška, šventiškos nuotaikos, rami, nors ir kontrastingų spalvų kompozicija. Likusi dalis kūrinių — masių planai bei įvairių objektų (kartais geometrinų) plėmai. Kiekviena kompozicija spręsta su skirtingomis variacijomis. Visai tai sudarė turtingos, įvairios ir kartu vientisos parodos pasigėrėtina jėga.

Dargis kompozicijoje vargo neturi: jaučia kiekvieno plėmo

ALGIS SENKUS, 1973 metais bakalauro laipsniu baigęs Toronto universitete finansų ir ekonomijos mokslus. Pagilinęs studijas, jas baigė verslo politikos ir finansų magistr laipsniu Yorko universitete 1975 m. Toronto Universiteto Lietuvių Studentų Klubo pirmasis išdinkas ir 1974-75 akademinių metų pirminkas. Sio metu — Saurės Amerikos Lietuvių Studentų Sąjungos vicepirmininkas. Gimnazijoje ir universitete aktyvus sportininkas, skautų veikėjas, baigęs Gilvelio skautų vadų mokyklą, gavęs "Queens Scout" žymenį, vyresniųjų Kanados skautų grupės vadas Toronte. Toronto rajono skautų tarybos ir specialiu parengimų vadovybės narys. Dirba "Xerox" bendrovėje kaip vieno skyriaus direktorius.

reikšmę bei paskirtį kūrinėje, todėl jo ir labiausiai formalus balanso statiskumas yra vykusiai apvaldomas bei sprendžiamas taip lengvai ir įtikinamai, kad darbe nesijaučia jokios problemų keliančios sugestijos. Taip miela ir lengva išgyventi į Dargio kompozicijos pasakiškumą dvelkiantį pasaulį.

Tas pats ir dailininko spalvoje: dekoratyvus spalvų skalės be rezervų naudojimas leidžia Dargiui sklandyti ribų nežinančiose vizijose. Dailininkas jaučia šviesos reikšmę kūrinėje, todėl taip dažnai, nors ir leidamas ir gana rizingas spalvų sąlyčio išraiškas, išgauna nuosaiškią spalvos pajėgumo harmoniją.

Dargis ir spalvoje rūpinasi formos išryškiniu — kartais labai griežtai išjėskodamas reliefinį plėmo stovį, kartais tik duodamas sugestijas bei palikdamas daikto tikrumą pajusti žiūrovui. Teatrisukas ir dekoratyvumas yra būdingi jo tapyboje, todėl ir spalvinis kontrastas taip dominuoja dažname jo darbe.

A. Dargio meninė patirtis, jo pasiekti įvertinimai bei pripažinimai dailės gyvenime, kuriuose atsispindi nuosirdus jo darbams ir kūrybinė rimtis, įgalina žiūrovą gėrėtis kūryba, dvelkiančia išimtinai iš jo pasaulio. Žiūrovui lieka tik priimti, perprasti, išgyventi ir džiaugsmą teikiantį tapybos darbą ir tuo būdu praturtinti savo dvasinį žvilgsnį lietuviškojoje dailėje.

VYTAUTAS ČESNA

Tu miegi

Tu miegok, tu jaunystę sapnuoji...

Tu miegok, nepabusk:

Tu laiminga po stogu augstuojai Rankom sieki žaibus.

O gyvenimas teka...

Aukso miestai griuvėsiuose skendi, Catvių žaidžios užduko seniai...

Šiandienos kaip garbė tuščių gaudų Dengia dulkės, dienų pelenai.

O gyvenimas teka...

Tu miegok, tegul dulkės užkrinta Ir diplomus tuščius kaip širdis.

Tu miegok, tegul ilsi mintys, Kol nauji pumpurai čia išdigs.

O gyvenimas teka...

Vilkaviškis 1943

Atsiųsta paminėti

HAMILTONO LIETUVIŲ TAUTINIŲ SOKIŲ ANSAMBLIS "GINTARAS" 1950-1975. Albuminio pobūdžio suaktyvinis leidinys. Redagavo Gediminas Breichmanas ir Vytas Beniusis. Tiražas — 1000 egz. Atspaudė "Time Press Litho Ltd.", 82 Queen Elizabeth Blvd., Toronto, Ont. Hamilton, Ont., Canada, 105 psl.

AIDAI, mėnesinis kultūros žurnalas, 1975 m. 2 nr. Redaktorius — dr. Juozas Girnius, leidėjas — Tėvai pranciškonai (361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207, USA). Metinė prenumerata — \$12.00.

NAUJOJI VILTIS. Politikos ir kultūros žurnalas. 1974 m. nr. 7. Leidėjai — Lietuvių Studentų Tautininkų Korporacija Neo-Lithuania ir Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga. Redakcinė kolegija — dr. Jonas Balys, Aleksas Laikinas, dr. Br. Nemickas. Administracija — 7150 Se. Spaulding Ave., Chicago, Ill. 60629, USA.

Tėviškės Ziburiai • 1975. V. 15 — Nr. 20 (1319) • 7 psl.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

KLEVELANDO LSK ZAIBO TINKLININKĖS, laimėjusios JAV Tinklinio Sąjungos IV. apygardos čempionatą, Lietuvių Namuose suorganizavo dailės parodą ir literatūros vakarą. Šio renginio dalyvės buvo moterys — dail. M. B. Stankūnienė, dail. V. Balukienė ir rašytoja J. Svabaitė-Gylienė. Su pastarosios "Gabriukio užrašais", poezijos rinkiniu "Septyni saulės patekėjimai" su pažindino St. Barzdukas. J. Svabaitė skaitė savo eilėraščius iš minėto rinkinio, papildydama juos naujais, kuriems įkvėpimą jai davė apsilankymas Lietuvoje. Muzikinį intarpą — H. Genzmerio sonatą atliko pianistė R. Cyvaitė ir fleitistė M. Schindler. Abiejų dailininkių kūrybinę biografiją atskleidė Z. Klorytė. Dail. M. B. Stankūnienė parodą dalyvavo su 34 kūrinių, kurių didžioji dalis atstovavo grafikai buitinėmis temomis iš Lietuvos gyvenimo. Dail. V. Balukienės parodai atvyko su akrilio ir aliejaus tapyba. Ypač įdomūs buvo jos labai kruopščiai sukurti lietuviškų audinių paveikslai.

ANTANAS GUSTAITIS iš Bostono atvežė gražią humoro puokštę į Klevelando inžinierių, architektų ir gydytojų pavasario balių. Programa jis pradėjo "kultūrinės vakaronės" atsiminimų prozinė satyra, eiliuotu "Čionykščių šileliu", "Žalgiriu", užbaigė satyros kūriniu "Politika", "Vinciškai kudirkščiai", "Šventoji karvė". Už ilgai trukusius plovimus atsilpygino "Skundu".

LIETUVIŲ FOTO ARCHYVAS, vadovaujamas fotografijos menininko kun. Algimanto Kezio, SJ, yra pasiryšęs išleisti iliustruotą etninę lietuvių enciklopediją. Jos reikalai buvo aptarti Čikagos Jaunimo Centre įvykusioje tradicinėje penktadienio vakaronėje, kuriai vadovavo dr. J. Puzinas. Numatyta išleisti šešias knygas, apimančias Sv. Kazimiero kapines Čikagoje, JAV lietuvių muziką, teatrą ir baletą, lietuvių tradicijas, lietuvių šieivijos literatūrą, Penssylvanijos lietuvių, lietuviškąjį švietimą JAV. Kun. A. Kezy, SJ, papildydamas dr. J. Puziną, paaiškino, kad leidiniai bus panašūs savo išvaizda, nes norima sudaryti enciklopedinį vientisumą. Netrukus jau pasirodys pirmasis enciklopedinis leidinys — "Sv. Kazimiero kapinių albumas", kurio apipavidalinimu pasirūpino dail. V. Lukas. Spaustuvė atiduotas ir antrasis leidinys "Penssylvanijos anglikas Lietuva 1874-1974", paruštas kun. A. Kezio, SJ, V. Būteno, E. Bradinaitės ir J. Bradūno. Kompoz. J. Žilėvicius jau yra parušęs tris ketvirtadalius leidinio apie muziką, teatrą ir baletą, talkinamas I. Serelienės, p. Gerstikienės, kompoz. V. Jakubėno ir kt. Leidinį apie lietuvių tradicijas parušė kun. St. Yla, iliustravo dail. Z. Sodeikienė ir dail. I. Mitkute. Dvi knygos apie lietuvių šieivijos literatūrą ruošia A. Skrupskelienė. Sumanyto įgyvendinimas pareikalaus nemažai lėšų. Vien tik geros kokybės popierius kiekvienam leidiniui kainuos apie \$4.000, o visos išlaidos pareikalaus apie \$10.000.

KLEVELANDO "GRANDINELES" KONCERTAS, surengtas Ohio valstijos Kent universiteto Etninės Kultūros Centre, susilaukė daug dalyvių. Universiteto vadovybei, profesoriams ir studentams buvo sudaryta proga susipažinti su lietuvių tautiniais šokiais, o koncerto pelnas parėmė lietuviškų studijų stipendijų fondą.

BALTIEČIŲ TEATRO PROJEKTAS Southern Illinois universitete Carbondale, Ill., sėkmingai vykdomas. Šį pavasarį universiteto teatro fakultetas pastatė A. Landsbergio "Penkis stulpus turgaus aikštėje" anglų kalba. Be to, jau surinkti 33 baltiečių scenos veikėjų angliškąjį vertimai. Iki metų galo tikimasi turėti 40. Siemai taipgi norima parušti spaudai šešis baltiečių dramaturgų kūrinius anglų kalba, papildytus lietuvių, latvių ir estų teatro raidos duomenimis. Vadovaujantis susikirtimo su tironija motyvais, pasirinkti šie dramos kūriniai: iš sovietų okupuotos Estijos — Enn Vetemaa "Iliuminacijos", Paul Eerik Rummo "Pelėnės žaismas", iš okupuotos Latvijos — Žversto Mad Christoperio "Rūda", išieivio latvio Gunars Priede "Mėlynasis". Lietuviams atstovaus šieivijos kūriniai: Antano Skėmos "Pabudimas" ir Algirdo Landsbergio "Penki stulpai turgaus aikštėje". Lietuvių teatro istoriją parušė prof. A. Landsbergis, latvių — dr. Juris Sileniekis, estų — dr. Mārdi Valgema.

ČIKAGOS MARQUETTE PARKO "Playhouse" salėje debiutavo trys jaunieji menininkai — dail. Pranas Skvirblis, fotografas Kazys Norvilas ir dail. Robertas Ramanas. Parodos atidaryme žodį tarė dail. V. Petravicius. Lankytojų tarpe ypač daug buvo jaunimo. Dail. P. Skvirbliui šioje parodoje atstovavo grafikos darbai, K. Norvilui — gamtos poezija atskleidžiančios spalvotos nuotraukos, dail. R. Ramanas — spalvinių ir kompozicinių sprendimų įiejėjimas tapyboje.

ILLINOIS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJOS paskelbtam promoginės dainos konkursui jau gauta apie 20 kūrinių. Čikagiškė vertintojų komisija — Alice Stephens, Balys Pakštas, Faustas Strolia, Alvydas Vasaits ir Aloyzas Baronas geriausioms dainoms paskirs \$500, \$300 ir \$200 premijas.

VILNIAUS FILHARMONIJOS simfoninis orkestras išvyko Lenkijon dalyvauti Sovietų Sąjungos kultūros dienų renginiuose. Išvykoje dalyvauja vyr. dirigentas J. Domarkas, dirigentė M. Dvarionaitė, solistai — smuikininkas R. Katilius ir pianistas P. Stravinskis.

PROF. DR. PETRO AVIZONIO šimtas gimimo metines vilniečiai paminėjo "Raudonojo Kryžiaus" ligoninėje. Pranešima apie jo gyvenimą bei veiklą skaitė gydytojas Jokūbas Skliutauskas, kuris taip pat yra dramaturgas ir rašytojas. Atsiminimais dalijosi M. Chozadnicienė, K. Katilius, akloji sol. B. Grincevičiūtė. Prof. dr. P. Avizonis, miręs 1939 m. spalio 17 d. Kaune, buvo medicinos mokslų daktaras, Kauno universiteto profesorius, praeektorius, rektorius, akių klinikos steigėjas "Raudonojo Kryžiaus" ligoninėje Kaune, gausių straipsnių, veikalų "Akių ligų vadovas" autorius. Pasinaudodamas F. Kuršaičio gramatika, 1897 m. parušė trumpą lietuvių kalbos gramatikos konspektą ir jį atidavė peržiūrėti J. Jablonskiui. Pastarasis, papildęs, sudėjęs kirčio ženklus, jį pavadino "Lietuviška gramatikė", kuri 1899 m. buvo atspausdinta hektografu ir išsiuntinėta lietuviškiems laikraščiams. Ta "Lietuviška gramatikė" vėliau pasinaudojo ir pats J. Jablonskis, 1901 m. rašydamas "Lietuviškos kalbos gramatiką". Ji Tilžėje buvo išleista Petro Kriaučiūno slapyvardžiu.

VILNIAUS FILHARMONIJOS simfoninis orkestras išvyko Lenkijon dalyvauti Sovietų Sąjungos kultūros dienų renginiuose. Išvykoje dalyvauja vyr. dirigentas J. Domarkas, dirigentė M. Dvarionaitė, solistai — smuikininkas R. Katilius ir pianistas P. Stravinskis.

RESPUBLIKINIAME MEGEJIS KŲ FILMŲ festivalyje Vilniuje komjaunimo centro komiteto pereinamąjį prizą ir I premiją laimėjo Kauno P. Ziberto šilko fabriko saviveiklos kolektyvo dokumentinis filmas "Gyvenimo prasmė", supažindinantis žiūrovus su šios įmonės darbininku Romualdu Stačiumi, savo laisvalaikį atiduodančiu vaikams. Darbininkų šeimoms, jų darbai bei laisvalaikis buvo skirtas Kauno "Bangos" saviveiklinės kino studijos filmas "Žmonės kaip žmonės", laimėjęs II premiją. Hidrotechnikos ir melioracijos mokslinio tyrimo instituto kino mėgėjams paskirta III premija už Vilniaus istoriją "Vienuliuka nepilnų eilučių". Specialaus diplomu už sėkmingiausią debiutą susilaukė "Lelios" susivienijimo kino mėgėjų, festivalyje dalyvavę su dokumentiniu filmu "Žmonės eina pro gamyklos vartus".

KETURIS GASTROLINIUS KONCERTUS Maskvoje surengė P. Bingelio vadovaujamas Kauno choras, vilnietis dirigentas J. Domarkas, Vilniaus operos solistai — mezzo-sopranas N. Ambrazaitė ir bosas V. Kuprys. Koncertų programoje — L. Beethoveno "Iškilmings Mišios" ir V. A. Mocarto "Requiem". Pirmojo kūrinio atlikime lietuviams talkino J. Domarko diriguojamas Sovietų Sąjungos akademinis simfoninis orkestras, vietiniai solistai K. Konrad ir K. Lisovskis. V. A. Mocarto "Requiem", diriguojama J. Domarko, atliko Maskvos filharmonijos simfoninis orkestras, Kauno choras, maskviečiai solistai N. Krasnaja, V. Levko, K. Lisovskis. L. Beethoveno "Iškilmings Mišios" numatoma atlikti Kaune ir Vilniuje birželio mėnesį.

VILNIAUS FILHARMONIJOS simfoninio orkestro koncertams Kaune ir Vilniuje dirigavo 26 metų amžiaus japonų dirigentas Miciujus Inoue. Koncertų programon jis buvo įtraukęs G. Verdi operos "Likimo galia" uvertiūrą, J. F. Haydn "Simfoniją nr. 102" ir P. Čaikovskio "Penktąją simfoniją".

DEBIUTINĮ KONCERTĄ KLAIPĖDOJE surengė kamerinis choras, kurį vadovs Gediminas Purlys padarė iš Vilniaus konservatorijos Klaipėdos fakulteto ir S. Simkaus augsttesniosios muzikos mokyklos studentų. Naujojo choro dirigentas — Remigijus Songaila. Koncertas buvo pradėtas senąja muzika ir užbaigtas dabartine. Jame buvo atlikta archaiskų monotoniskumu dvelkianti nežinomo autoriaus "Gedulinga giesmė prie karalienės Barboros Radvilaitės kapo", Naujailo motetas "Seniores populi". Programą pajavirino valtornistas Z. Čmeliauskas, su choro pagyda atlikęs A. Dvoržako "Melodiją", su pianiste A. Ingaunyte — V. A. Mocarto "Koncertinį rondą".

VILNIAUS KONSERVATORIJOS prof. St. Vainiūno fortepiono klases diplomantė Jūratė Sleinytė surengė trečią studijų metais paruštą rečitalį. Vilniečiams pageidaujant, ši kartą ji buvo pasirinkusi B. Dvariono ir F. Sopeno kūrinius.

MOLDAVIJOS KISINIOVE įvykusiam VIII visasajunginiame kino festivalyje Lietuvai atstovavo rež. M. Giedrio meninis filmas "Perskeltas dangus", dokumentiniai filmai — rež. Z. Putulio "Mes vyrai, mama", rež. H. Sablevičiaus "Liub šokt, liub dainuot!" ir kino žurnalas "Taizybu Lietuva" 1974 m. 14 nr., režisuotas B. Pajėdienės. Hollywoodo stiliumi surengtame festivalyje lietuvių pasirodymas nebuvo sėkmingas. Antrąją premiją už geriausią moters vaidmens atlikimą laimėjo aktorė L. Viroleinen, tą vaidmenį sukūrusi rež. M. Giedrio "Perskeltame danguje". Rež. Z. Putulio dokumentiniai filmai "Mes vyrai, mama" paskirtas festivalio diplomus už jaunų karių auklėjimo temą, rež. H. Sablevičiaus filmo "Liub šokt, liub dainuot!" operatoriui K. Matzevičiui — už filmavimą.

V. Ksti.

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.

1072 Bloor St. W. Tel. 534-9286

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę

visada Jums sąžiningai patarnaus

S. JOKUBAITIS

Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.

NEMOKAMAS PRISTATYMAS | NAMUS

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Tel. 532-3400

AKTYVAI — virš 7 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:	MOKA UŽ:
Pirmadieniais 10-3	term. indėlius 1 metų 8½%
Antradieniais 10-3	pensijų s-tas 8¼%
Trečiadieniais uždaryta	taupomąsias - savings s-tas 7½%
Ketvirtadieniais 10-7	depozitų - čekių s-tas 6%
Penktadieniais 10-8	DUODA PASKOLAS:
Šeštadieniais 9-12	asmenines 9½%
Sekmdieniais 9.30-1	nekiln. turto 9½%

Skyrius ANAPILYJE veikia sekmdieniais —
9.30 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki \$10,000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perloidas. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

F. SENKUS REAL ESTATE

1997 Dundas St W. • Tel. 533-4414

AUTORITE SALES and SERVICE

Telefonas 531-1305 1636 DUNDAS St. W.
ir Bloor Autorite Garage, 296 Brock Ave.
(tarp Dundas ir College)

- Sąžiningas ir patikimas patarnavimas.
- Visi automobilių mechaniniai taisymai.
- Sniginės ir paprastos padangos, Michelin, B. F. Goodrich, Radial ir kt.

Sav. FRANK PETTIT

NUO LŪŠNOS IKI DANGORAIZIO!
Verslo bei pramonės pastatų elektros
įrengimai, priežiūra ir kiti darbai

ELEKTROS RANGOVAS

Tel. 925-7716

Petras Prakas

Visi darbai atliekami GERIAUSIAI

AR TURITE SUNKUMŲ SUPRASTI KĄ REIŠKIA GYVYBĖS DRAUDA?

Klauskite mane apie:

- pajamų mokesčių atskaitas
- pensijų planus
- taupomuosius ląkstus
 - invalidumo pajamas
 - nuosavybių draudą
 - šeimos apsaugą
- Studentų draudus fondus mokslui eiti

Juozas Eimis Ramas

Canadian Premier Life
2 Carlton St., suite 714

Raštinė: 363-7881

Namai: 766-5857

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.

telefonas 536-5936

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

NORINČIUS INVESTUOTI

ar apsigyventi COSTA DEL SOL (pietinėje Ispanijos dalyje)

prašome kreiptis į: JUSTIN RASA, Playamar 4-14-D,
Torremolinos (Malaga), SPAIN. Tel. 38-72-00

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas

(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukiti kairėn
prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen
gatve tiesiog į garažą.

- Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus. •
- Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

Toronto lietuvių grupė Lietuvos paviljone Humburside gimnazijoje, kur buvo surengtas tautybų festivalis
"Kanados mozaika"

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

net 14%. Tai yra pastebėjus ir finansų ministeris J. Turner, primenantis taipgi daugelio užmirštamą faktą, kad Kanados įmonių gamyba nėra pakilusi ir negali kompensuoti tokio atlyginimų didinimo be gaminių pa-brangimo. Jeigu kanadiški gaminiai pasidarys brangesni už amerikietiškuosius, Kanada i gresia masinis nedarbas dėl per-mažos vidaus rinkos. Iš 8 mili-jonų dirbančių kanadiečių uni-jos padengia tik nepilnus 2 mi-lijonus, gaunančius augščiausią atlyginimą Kanadoje. Dalies Ka-nados Darbo Kongreso reikala-vimų federacinė vyriausybė ne-gali patenkinti, nes jie yra pro-vincinių vyriausybų kontrolėje. Tai pvz. liečia gyvenamųjų pa-talpų nuomos kontrolę ir profe-sijonalių atlyginimus. Finansų min. J. Turner planuoja susiti-kimus su unių vadais ir tikisi, kad atlyginimų padidinimo su-varžymas bus išspręstas iki ge-gužės pabaigos, kai jis turės pa-teikti naują Kanados biudžetą. Priešingu atveju J. Turner žada imtis kitų priemonių, kurios greičiausiai bus priverstinė atly-ginimų bei kainų kontrolė.

Provinciniame Kvebeko pa-rlamente buvo paskelbti Cliche komisijos tyrinėjimo rezultatai, liečiantys Kvebeko statybos dar-bininkų unių įvairius teises pa-žeidimus. Komisija pasiūlė vi-riausybei perimti keturių unių Montrealyje kontrolę ir neleisti A. Desjardins grįžti statybinin-kių unių vadovybėn. Premjeras R. Bourassa žada šiuos pasiū-lymus įgyvendinti, nors dėl jų uni-jos Montrealyje jau pradėjo streikus, palietusius net ir olimpinis statinčius. Kvebeko Darbo federacijos pirm. L. La-berge atvirai grasina pasauli-nę 1976 m. olimpiadą "nukelti" į 1977 m.

Rašytojas A. Solženicinas at-vyko Kanadon rusų Ortodoksų Bendrijos Velykų proga. Jis da-lyvavo pamaldose Montreale Sv. Petro ir Sv. Povilo kated-roje, bet vengė susitikimų su spaudos atstovais. Tarptautinė Kanados radijo tarnyba paskel-bė pusketvirtos minutės A. Sol-ženicino pareiškimą, daugiausia lietusį Ukrainos tragediją. Jis priminė Vakarų paasuliui jo vi-sišką nesidomėjimą kitų kraštų likimu, pavyzdžiui nurodądamas šešių milijonų Ukrainos ūkinin-kų mirties pareikalavusį badą 1933 m. Amerikietis fotografas Tom Walker buvo padaręs tų mirštančių ūkininkų nuotraukų, kuriomis atsiskė pasinaudoti Vakarų spauda. Kanadon A. Sol-ženicinas yra atvykę su turistu vi-žina. Jo kelionės planai neskel-biami, bet minimas apsilanky-mas Winnipege ir Vankuveryje. Prasitaria, kad A. Solženici-nas iš Kanados norėtų užsukti į JAV.

London, Ontario

JAUNIMO SUVAŽIAVIMAS, ren-giamas JAV ir Kanados lietuvių jau-nimo sąjungų, įvyks Londone gegu-žės 17-19 d.d. Jo tikslas — pasi-ruošti jaunimo kongresui P. Ameri-koje. Suvažiavime turėtų dalyvau-ti visi, kurie planuoja būti kandidatais į kongreso atstovus. Suvažiavimo na-rių registracija prasidės penktadie-nį vakare Kings College ir bus tę-siama šeštadienį University Commu-nity Centre 251 kambaryje. Infor-macijų teirautis pas Liną Kaijį, 460 St. George St., London, Ont. Tel. 519-439-4937.

Londono jaunimo atstovai

Jieškote geros dovanos? Už-sakykite lietuvišką laikraštį ar-ba nupirkite lietuvišką knygą.

SPORTAS

VYČIO ŽINIOS

Tarpapygardinės stalo teniso pir-menybės įvyko gegužės 3-4 dienomis Ročesteryje. Pirmenybės buvo su-remtos Kanados lietuvių stalo teni-sininkams nepatogių laikų. Nebuvo iš anksto atskleista ir daugelis jau-nimo dalyvavo Toronte vykstančiuose renginiuose. Kad nepakenktų Ročesterio lietuvių pasiryžimui ruošti šias pirmenybes, jose dalyvavo keli vytičiai, nors daugelis jaunų stalo tenisininkų turėjo likti Toronte. Iš vytičių šiose pirmenybėse dalyvavo J. Nešukaitis, E. Vaičekauskas, V. Nešukaitis, J. ir R. Karpiai, V. ir G. Grabauskai ir L. Janušauskaitė. Individualinėse vyrų varžybose pir-mą vietą laimėjo V. Nešukaitis, an-trą — E. Vaičekauskas ir trečią — J. Nešukaitis. Komandinėse vyrų varžybose Kanados apygardą laimėjo I v. Komandoje žaidė: V. Nešukai-tis, E. Vaičekauskas ir J. Nešukai-tis. Ji nugalėjo rytų apygardą 5:1 ir Kanados II-rą 5:0.

Kanados moterų komanda pralai-mėjo rytų apygardą 4:5. Kanados komandą sudarė: V. Nešukaitė, L. Janušauskaitė (Toronto) ir L. Vo-sylienė (Roč.).

Berniukai varžėsi trijose grupėse — A, B ir C. Kanados berniukai C klasėje laimėjo I v. Komandą su-da-rė jaunieji Vyčio stalo tenisininkai. Tai tik dalis šiose pirmenybėse įvykusių varžybų. Kanados apygardai atstovavo Vyčio ir Ročesterio stalo tenisininkai.

Jaunieji stalo tenisininkai šiuo metu laiko egzaminus bronzos me-daliui gauti. Egzaminai vykdomi

Ateitininkų žinios

Sendraugių vasaros stovyklos. Sen-draugių sąjungos valdyba ruošia dvi vasaros stovyklas: Dainavoje liepos 27 — rugpjūčio 3 d.d. ir Kenne-bunkporte rugpjūčio 17-24 dienomis. Norintieji dalyvauti Dainavos stovykloje registruojasi pas Praną Baltakį, 11700 Old Columbia Pike, Apt. 1102, Silver Spring, Md. 20904, USA. Kennebunkporto stovyklai re-gistruojamasi: Franciscan Fathers, Kennebunkport, Maine 04046, USA. Sendraugių stovyklos yra pu-ki proga pailsėti, pabendrauti ir at-sinaujinti ateitininkiškoje dvasioje. Laukiame gausių dalyvių. Ypač lau-kiame sendraugį iš Kanados.

Rugpjūčio 24-31 d.d. Dainavoje įvyks jubilėjinė Ateitininkų Fe-deracijos stovykla su plačia ir tur-iinga programa, dalyvaujant visu trijų sąjungų nariams. Sendraugiai raginami joje gausiai dalyvauti. Apie registraciją jubilėjinė stovyklon bus pranešta vėliau.

Vyresniųjų moksleivių at-kų stovykla Dainavoje įvyks birželio 15-29 d.d.; jaunučių stovykla Dainavoje — birželio 29 — liepos 13 d.d.; Mont-realis stovykla įvyks "Baltijos" stovyklavietėje liepos 12-26 d.d.; ateiti-ninkų stovykla Neringoje įvyks rug-pjūčio 17-23 d.d.; MAS cv labai pa-gaidauja, kad visi stovyklautojai įs-gytų registracijos formas iš anksto ir kad jas kuo greičiau sugrąžintų iki gegužės 31 d. rytų srityje — Rasai Razgaitienei, 2932 Beach Chan-nel Dr. #2L, Far Rockaway, N.Y. 11691, tel. 212-327-2019; Čikagos — P. Kupriui, 1806 S. 49th Court, Ci-cero, Ill. 60650, tel. 312-863-8733; Detroito — Linui Mikulionui, 4225 Gunther Dr., Sterling Heights, Mi. 48077, tel. 313-268-6993; Kanadoje — MAS CV, 286 East 17th St., Hamil-ton, Ont. L6A 4M7, tel. 416-383-8248; Klevelando srityje — Elenutei Raz-gaitytei, 6755 Parkgate Oval, Seven Hills, Ohio 44131, tel. 216-524-2307; Montrelio srityje — P. J. Adamo-nienei, 6470 Jolobert, Montreal, Que. tel. 514-256-5355.

Nuosirdžiai dėkojame už aukas Toronto ateitininkų veiklai paren-ti: kun. P. Gaidai, p.p. Zemačiams ir p.p. Girdauskas.

Prašome rezervuoti sekmdienį — birželio 15. Po 9 v. pamaldų visi tėvai, studentai, moksleiviai, jau-nučiai, sendraugiai ir draugai(ės) kviečiami dalyvauti metų veiklos už-baigimo gegužinėje Albion Hills Con-servation Area. Bus galima nuva-žiuoti autobusų.

Studentų ateitininkų pavasario kursai bus gegužės 24-25-26 savait-

maždaug pagal tarptautines taisyk-les. Iki šiol bronzos medalia egza-minus išlaikė tik 4 vytičiai: P. Tut-lys, K. Banelis, J. Karpis ir A. Sin-kevičiūtė. J. Karpis buvo geriaus-sias. Egzaminai nėra labai lengvai įveikiami. Kalkuriams dar nepavyko juos įveikti ir teks pakartoti.

Erikas Petrus tarpmokyklinėse lengv. atletikos rungtyse nustimė rutulį 47-1½ pėdų ir laimėjo I v. savo grupėje.

Golfo sekcijos vadovas R. Vaitke-vičius praneša, kad užsakyti aikšty-nai Vyčio golfo turnyras: uždarom pirmenybėm — rugsėjo 7 d., 11.30 v.r., Georgetown aikštynas; sezono už-darymo — spalio 19 d., 11.30 v.r., Hornby Towers aikštynas. Vyt. Si-minkevičius Aušros klubo suruošta-me sezono atidarymo turnyre pri-metė sviedinuką dviem smūgiais ar-čiausiai prie vėliavės ant 18-tos ža-liosios.

Didiesiems mūsų rėmėjams — Prisikėlimo ir "Paramos" bankeliams už gausią paramą nuosirdžiai dėko-jame. A. S.

AUSROS ŽINIOS

Po antrų nesėkmingų moterų krep-šinio rungtynių ausrietės laimėjo vi-cečempionatą. Ir paskutinėse run-gtyse ausrietės vedė, bet pabaigoje sustėjo taškų laimėjimas, o York Raiders komanda pralenkė ir baigė 35:44. Judita Klimaitė buvo atžymė-ta lygoje kaip geriausia žaidėja šių metų krepšinio žaidimuose. Jai bu-vo įteikta Manhattan Challenge Tro-phy. Reikia tikėtis, kad ateinan-čiuose metuose ausrietės bus čem-pionės. Sėkmės!

galį prie Ročesterio. Visi suintere-suoti studentai kviečiami dalyvau-ti. Registraciją tvarko Ramunė Kroky-tė, 69 Fern Castle Dr., Rochester, N.Y. 14622, USA. Kaina — \$35, iš kurių \$5 yra registracijos mokes-tis.

Skautų veikla

• Sktn. Stepo Kairio muzikinis vienetas ir ekskursantai naktį iš penktadienio į šeštadienį, gegužės 17 d., 1 v., autobusu išvyksta į Vašingtoną. Visiems reikia rinktis pusvalandį prieš išvykimą laika-k Towers aikštėje (Bloor-Dundas). Grįžtama gegužės 19 d.

• Vyr. skaučių, gintarių, sk-vyčių ir jūrų budžių sąskrydis šaukiamas gegužės 23-26 d. d. Fort Murray, N.J. Kviečiamas skautiška jaunimas iš visų vietovių. Sąskrydyje dalyvaus ir Simas Kudirkas. Programoje eilė ak-tualių pašnekesių su diskusijomis ir smagi pramoginė dalis. S. m. sąskry-džio rengėjai — Atlanto rajono sesės ir broliai. Taipgi sąskrydyžio metu šaukiama jaun. skaučių vadovų su-eiga, kuriai vadovaus skryiaus ve-dėja v.s. J. Mikutaitienė.

• Sv. Jurgio šventės proga pa-žangumo žymeniu apdovanoti "Ram-byno" tunto broliai: V. Keturakis, R. Saplys ir A. Kalinauskas. Į psl. I. pa-kelti Mindaugo dr-ės skautai: G. Karosas, G. Sendžikas ir V. Simkus.

• Paskutinėje šio sezono Mindaugo dr-ės darbo sueigoje egzaminus į III pat. I. išlaikė kandidatai: A. Radzevičius, E. Augaitis ir J. Kar-pis. Į II pat. I. išlaikė R. Turūta. Dr-ivė ruošiasi išsklavimui ir stovykla-vimui Romuvoje liepos 19 — rugpjū-čio 2 d. d.

• Kultūros darbuotojų suvažiavi-me gegužės 24-25 d. d. dalyvavo Montrelio "Vaivorykštės" narės.

• Gauta medžiagos siunta skau-čių uniformoms. Kreiptis į ps. A. Jankaitienę.

• "Gintara" ir jo vadovus — bro-lį J. Karasiejų, seses Ritą Karasiejie-nę, D. Nausėdienę, D. Garbalius-kienę, visus jų rėmėjus ir talkinin-kus, žengiančius į trečiąjį dešimt-metį, sveikina "Satrijos" ir "Ramby-no" tuntai, linkėdami ir toliau nelengvą darbą sėkmingai tęsti su skautišku žvilgsniu į šviesesnę ateitį.

C. S.

Norite supažindinti savo bi-čiulius su "Tėviškės Žiburiais"? Atsiųskite jų adresu "T2" ad-ministracijai. Ji nemokamai siųs keletą numerių susipažinti.

REAL ESTATE

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate narys

Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West

PARDAVIMAI HIGH PARK RAJONE

INDIAN RD., atskiras, 9 kambarių, vandeniu šildomas; privatus įva-žavimas, dviem automobiliams garažas, atviras mortgičius.

INDIAN RD., atskiras, 14 kambarių tributis (triplex), 50' x 200' skly-pas, 3 garažai.

GLENDONWYNNE ST., atskiras, gražus 7 kambarių namas, 4 kam-bariai pirmame augšte, platus įvažiavimas, garažas. Vienas atviras mortgičius.

INDIAN GROVE, atskiras, 14 kambarių, arti Bloor, privatus įvažia-vimas, didelis sklypas.

SWANSEA, gražus, pilnai modernizuotas 5 kambarių namas per du augštus. Palieka naujus — šaldytuvą, virimo krosnį, plovimo mašiną ir džiovintuvą. Kilimai. Garažas. Prašoma kaina \$49,900.

RONCESVALLES gatvėje, atskiras 12 kambarių dvibutis (duplek-sas), moderniai įrengtas, vandeniu šildomas; galima naudoti kai-kuriems verslams; privatus įvažiavimas; greitas pardavimas. Įmokėti apie \$20,000. 9% mortgačius.

SKUBIAI REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI

AL. GARBENIS STASYS DARGIS

Namų tel. HU 9-1543 Namų tel. 248-9196

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:	IMA:
8½% už 1 m. term. dep.	9½% už asm. paskolas
7½% už taupymo s-tas	9½% už mortgičius
8¼% už pensijų planą	
6% už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 10 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$10,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — pinigines perloidas, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais — nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro; antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais — nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro; penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BUSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Telefonas 532-8723 Toronto, Ontario, M6P 1A6

DUFFERIN RADIO AND TV

SALES AND SERVICE

Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. • Parduodamos lempos ir baterijos. • Priřyres specialistas su ilga praktika.

1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

ED. KONDRATAS, siuvėjas

Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, aškinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)

1113 Dundas St. W., Tel. 533-5454 Lietuviams daroma
Toronto 3, Ontario NUOLAIDA

A. J. MORKIS Realtor

• Sąžiningos patarnavimas
• Parūpiname mortgičius
perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę betkuriame rajone.
102 Riverwood Parkway
Toronto, Ontario M8Y 4E9 Telefonas
233-5996

YOUNG a. BIGGIN LTD. REALTOR

10 pardavimo įstaigų Toronto rajonuose
Jei planuojate pirkti ar parduoti nekilnojamą nuosavybę,
mielai jums patarnaus

VYT. V. GIRDAUSKAS

Patarnaujame nuosavybių pirkimo bei pardavimo
reikaluose ir MISSISSAUGA apylinkėje
1576 Bloor St. West • Telefonai: Įstaigos: 537-3431
Toronto 165, Ontario • 537-3433

LITHO-ART SPAUSTUVĖ

Įvairūs spaudos
darbai: leidiniai,
programos,
visi verslo bei
reklaminių
spaudinių

971 College St., Toronto 4, Ontario

Telefonas: 533-4363

LIETUVIAI SAVININKAI

R. CHOLKAN & CO.

LTD. REALTOR

REAL ESTATE —

GENERAL INSURANCE

MISSISSAUGA, gražus, didelių kambarių, 3-jų miegamųjų, viena-augštis, pasakiška, moderni virtuvė su įmontuota indams-plauti mašina, spalvota kepinimui-virimui plyta, šaldytuvai ir kiti priedai, 2 didžiuliai kambariai su baru ir kilimais rūsyje, garažas su privačiu įvažiavimu, kiemas su vaismedžiais. Prašoma kaina tik \$89,800.

RONCESVALLES — HIGH PARK, apie \$15,000 įmokėti, puikus di-džiulis 11 kambarių, atskiras mūrinis namas, 2 prausyklos, 3 virtu-vės, gražiai įrengtas didžiulis poilsio kambarys rūsyje su baru; gauna apie \$5000 nuomos, be to, butas šeiminiui.

RATHBURN — KIPLING, atskiras mūrinis 3-jų miegamųjų viena-augštis, didžiulis kiemas, garažas su privačiu įvažiavimu, galima tuo-jau užimti, prašoma kaina tik \$64,900.

KINGSWAY, puikus vos keliolikos metų senumo, atskiras, mūrinis 6 butų pastatas (sixplex), 3 ir 2 miegamųjų, didžiuliai kambariai, balkonai, 6 garažai su privačiu įvažiavimu, netoli krautuvų bei susi-iekimo, neblogas parkynas, kaip 6 vienaugščiai viename name.

RUNNYMEDE — BLOOR, apie \$15,000 įmokėti, gražus, 7 kambarių, mūrinis namas; dvi prausyk

SKAITYTOJAI PASISAKO

KURJOZAI

Pastabose dėl keleto menkareikšmių netikslumų, rastų J. Brazaičio redaguotoj knygelė apie dr. Praną Padalį, "I. a." ("T2" 1975, 15) paminėjo ir su dr. Padalio apibūdiniu jokia ryšio neturinčių neva kurjoza. Esą, vieną (1939 rugsėjo) šeštadienio rytą jam (I. a.) bėlaikant egzaminus VD universiteto ekonomistų komisijoj, kur sekretoriau dr. Padalskis (Padalis), įėjęs auditorijon kurjeris ir kažką pasnibždėjęs dr. Cesevičiui (docentui, politinės ekonomijos teorijų dėstytojiui). Dr. Cesevičius išėjęs, grįžęs, kažką pasakęs kolegoms profesoriams ir vėl išėjęs... To "įvykio" kurjoziskumas, pasirodo, buvęs štai toks: "Tik pirmadienį sužinojome, kad tą šeštadienį Lietuvos respublikos prezidentas A. Smetona pakeitė Tautininkų Sąjungos generalinį sekretorių Vincą Rastenį dr. D. Cesevičium..."

Negerai sužinota arba negerai atsiminta. Dr. Domas Cesevičius maždaug tuomet (karui prasidėjus atskubėjęs namo iš Amerikos) buvo paskirtas Tautininkų Sąjungos ne generaliniu sekretorium, o pirmininku, ir, žinoma, ne vieton V. Rastenio, o vieton tame poste tada buvu-

sio kun. Vlodo Mirono. Generalinis sekretorius tada irgi buvo paskirtas naujas — Jonas Statkus, irgi ne vieton V. Rastenio, o vieton Mečio Kviklio.

Nepamanykit, kad čia aš, V. Rastenis, lyg bandyčiau išsiginti gal nebūvus LTS generaliniu sekretorium. Būti tai buvau, bet keletą metų anksčiau, negu tas "I. a." kurjoziškai į dr. Padalio biografiją įrašytas šeštadienis. Buvau 1931-35 metais.

Kitas panašus raidininkas, "A.L.", "T2" 12 nr. skaitytojų pasisakymuose pranešė irgi "kurjoza". Sako, kad aš "T2" 5 nr. teigęs, jog "lietuviški paveikslai savose salėse nebūtinai reikalingi, nes jie lengvai randami Lietuvių Enciklopedijoj ir Encyclopaedia Lituanica".

Nieko panašaus mano laiške nebuvo. Buvo tik priminimas, kad "jauniesiems laisvintojams" su V. Kudirka (ar su kitais žymiais Lietuvos žmonėmis) supažindinti salių sienos nėra vienintelis šaltinis ir kad enciklopedijose apie tokius asmenis yra daugiau reikalingų žinių, negu ant sienų galima pakabinti.

Prasimanęs teigimą, kokio mano laiške visiškai nebuvo, A. L. ima pats su tuo savo prasimanymu kovo-

ti, klausdamas, kažkodėl mane, girdi, "kam reikalingos meno galerijos, muzėjai, bibliotekos su tūkstantais įvairių paveikslų", "kam reikalingi paveikslai šventovėse", "gal visa tai galima būtų sutalpinti į LE ir EL ir pasakyti vaikams ten surasti reikiamą puslapį".

Siuo atveju į tokius klausimus atsakyti irgi tik klausimu: "Kodėl, gerb. A. L., imi kalbėti apie akėčias, kai kalba buvo apie vežėčius?" Juk pirmajame savo laiške A. L. teiravosi ne apie kokius dailės kūrinius, o konkrečiai — kur būtų galima rasti ir būsimiesiems "jauniems laisvintojams" parodyti V. Kudirkos portretą, bei juo nėra pakabinto lietuvių salės sienoj. Ir patarimas buvo — pažūrėti enciklopedijon.

Grįžęs prie "vežėčių" A. L. sako, kad "Jokia enciklopedija negali atstoti paveikslų reikšmės viešose vietose". Gerai, tą galima svarstyti, bet tik tada, kai tu paveikslų (tiksliau tariant, tam tikrų portretų) tose vietose vietose jau yra. O kur jų bent kol kas dar nėra, tai kodėl gi turėtų būti ignoruojamos mūsų enciklopedijos? Jos tikrai gali atstoti tai, ko pasigendama sienose.

Ir priešingai — istorinių Lietuvos asmenybių vien portretai salėse tikrai negali atstoti mūsų enciklopedijų bei kitos atitinkamos literatūros, ypač "jauniesiems laisvintojams" auklėti. Bėda tik, kad, pasak A. L., "nevisi enciklopedijas turi, o

įsigyti jų neįprasti". O aš (gal ir naiviai) pamaniau, kad bent tiems, kurie dar sielojasi, kaip čia iš mūsų jaunimo priauklėti naujų "jaunų laisvintojų", būtų buvę natūralu jau seniai be prievartos apsirūpinti mūsų enciklopedijomis ir jomis sumaniai naudotis tam geram tikslui...

Beje, Niujorko Kultūros Zidinio sienos jau gana apšviesti papuoštos paveikslais — dailės kūrinių (kurų atstoti enciklopedijos visiškai nepretenduoja). Bet kunigaikščių, prezidentų ar kitų žymybių portretų dar nėra ir kažin ar bus. Užtat jau yra Zidiny neblogo lietuviška biblioteka (aišku, ir su enciklopedijomis). Atseit, čia dėmesys kreipiamas pirmiausia į mokančius ir dar netinginančius lietuviškai paskaityt, o ne į tuos, kuriems jau užtenka tik prabėgom į tą ar kitą portretą žvilgtelėti ir gal dar sūnui ar dukrai kokį kartą pirštu parodyti — va, žiūrėk, čia toks ir toks svarbus lietuvis...

V. Rastenis

Išvija nėra nei atgaila, nei ekspatriacija, nei savanoriškas tėvynės apleidimas, nei vegetacija, nei karjera, bet tautinės pasiuntinybės sąjau, privaloma tarnyba kankinamai ir žudomai tautai bei pavergtai tėvynei... Tikras patriotizmas yra didelė kūrybinė jėga, kuri visus tautiečius jungia, cementuoja, bet ne skaldo. MYKOLAS KRUPAVICIUS

TORONTO, ONT.

Dr. Algimantui Saunoriui ir jo šeimai p.p. Kronų rezidencijoje, Dundas miestelyje, praėjusį savaitgalį buvo suruoštas priėmimas, dalyvaujant gražiam būreliui artimųjų. Dr. Saunoris su žmona ir sūnumi prieš porą mėnesių iš Vilniaus atvyko į Hamiltoną pas savo motiną. Siuo metu jis mokosi anglų kalbos ir ruošiasi pirmiesiems egzaminams, kurie reikalingi gydytojo teisėms gauti Kanadoje.

A. A. Kostas Dargis mirė gegužės 9 d. Velionis, išėjęs į pensiją, paskutiniu laiku gyveno Keswicke prie Simcoe ežero. Kanadon atvyko prieš 47 metus. Palaidotas iš Prisikėlimo par. Sv. Jono liet. kapinėse Anapilyje. Paliko žmoną ir sūnų.

A. A. Jurgis Bagdonas mirė gegužės 12 d. Pašarvotas Skinner a. Middlebrook Ltd. laidotuvių namuose, 128 Lakeshore Rd. E., Port Credit, Ont. Laidotuvės — gegužės 14, trečiadienį, 10 v.r., iš laidotuvių koplyčios lietuvių kapinėse.

Elena ir Domas Draudvila gegužės 10 d. L. Namų salėje paminėjo 25-rių metų vedybų sukaktį, dalyvaujant giminėms iš JAV ir gausiam būriui bičiulių. Elena Draudvilienė yra Maironio mokyklos mokytoja.

Toronto "Atžalynas" gegužės 3 d. buvo nuvykęs į Sault Ste. Marie, Ont., kur atliko Motinos Dienos minėjimo meninę programą — suvadino "Sekminių vainiką" ir davė tautinių šokių, dainų ir poezijos pyne. Gausūs dalyviai atžalyniečius priėmė labai nuoširdžiai — ilgai plojo už programą, vaišino ir globojo. "Atžalyno" vadovė S. Martinkutė nuoširdžiai dėkoja visiems Sault Ste. Marie tautiečiams, ypač KLB vietinės apylinkės pirm. Rimui Gasparui, p. Vanagienei ir Zuzanai, p. Gasparienei, Aliui Gasparui ir Jonui Meškiui už dovaną šokėjams. Plačiau žiūr. 4 psl.

Humberside gimnazijoje surengtą tautybių festivalį — "Kandžišką mozaiką" aprašė mėnraštis "Bloor West Villager" gegužės mėnesio laidoje ir įdėjo keletą nuotraukų, kurių tarpe dvi parodo lietuvių paviljoną. Aprašymo autorei Sally Kure krito į akis lietuvių raguolis. Jis parodytas ir nuotraukoje.

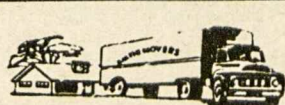
ŠNIPAI...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Jos pareigūnai mano, kad 80% komunistinio bloko šnipų yra V. Vokietijoje, būtent, 15.000.

Lietuviai šnipai

O kaip su lietuviais? Ar yra jų sovietinio špionožo tinkle? Netenka nė abejoti, kad jų yra. Vieni jų yra paruošti specialiose šnipų mokyklose ir dirba užsieniuose kaip diplomatai sovietinėse ambasadose arba kaip sovietinės spaudos atstovai; kiti atvyksta prisidengę įvairiais nekaltais pretekstais šnipinėti bendrųjų krašto reikalų; treči gauna uždavinius šnipinėti lietuvių ir kitų išeivių sferose; ketvirtį yra parenkami iš užsienio lietuvių — komunistų ir nekomunistų. Už rankos jų dar niekas nesučiupo, bet iš tam tikrų ženklų galima matyti, kas dirba Maskvos naudai. Tai verčia išeivijos viršūnes ir kitus budėti, nes patirtis ne kartą parodė, kad slaptoji sovietų armija toli siekia. M.

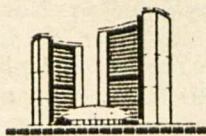

BALTIC MOVERS
VISŲ RŪŠIŲ PERVEŽIMAS
BALDAI IR KT.
Vežamas turas pilnai apdraustas
Skambinti tel. LE 4-1403
30 DEWSON ST., Toronto, Ont.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas, mechaniniai darbai ir automatinės transmisijos
DUNDAS AUTO BODY
MAX KANE AUTO BODY
Darbas sąžiningas ir garantuotas
Lietuvius aptarnauja Jonas Jučas
430 BATHURST ST.
Tel. WA 1-3225 arba WA 4-1001

Simon's TELEVISION

2385 Dundas St. W., Toronto 9, Ont. Telefonas 532-8772
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor - Dundas požeminio. • Prieš perkdami kitur, pasitarkite apie mūsų kainas. • Garantuotas sutapymas.
TAISOM — PARDUODAM — NUOMOJAM
Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS

TORONTO MIESTAS
PRANEŠIMAS
atmatų išvežimo reikalu

Kadangi pirmadienis, gegužės 19, yra nedarbo diena miesto tarnautojams, todėl tą dieną atmatos nebus išvežamos.

Pirmadienio išvežimas bus atliktas antradienį, o antradienio — trečiadienį.

R. M. BREMNER
Toronto miesto viešųjų darbų
priežiūros viršininkas

V. Bačėnas All Seasons Travel, B.D.

2224 Dundas Street W.,
Toronto, Ontario
M 6 R 1 X 3

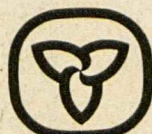
Visais kelionių reikalais
betkur pasaulyje skambinti
tel. 533-3531
nuo 11 v. r iki 7 v. v.

\$1500 PAŠALPA ONTARIO NAMŲ PIRKĖJAMS

Kas ją gaus? Kaip? Kada? Kodėl?

Ontario supranta, kaip svarbu turėti savo namą. Mes kaip tik ir norime padėti jums nusipirkti pirmąjį namą su \$1500 pašalpa. Tai dalis bendro plano, siekiančio, kad būtų daugiau prieinamų namų Ontario provincijoje. Ir kad pagyventų ekonominį gyvenimą. Taigi, jis yra geras mums visiems.

Norintieji gauti atsakymus į savo klausimus tegu kreipiasi telefonu į mus (Ministry of Revenue, Queen's Park, Toronto). Skambinimas yra nemokamas; reikia tik išsukti "0" ir paprašyti telefonistę numerio Zenith 8-2000. Gyvenantieji metropoliniame Toronte vietinio telefono srityje teskambina 965-8470.

Ontario

W. Darcy McKeough
Treasurer of Ontario

William Davis
Premier

Arthur Meen
Minister of Revenue

PERKI ŠEVI AR OLDSMOBILĮ?

Visų rūšių varčios arba naujas mašinos gausite per
VIC ADAMS (Viktoras Adomavičius)
C H E V - O L D S
courtesy 2749 Lakeshore Blvd.
• Raštinė: 255-9151 TORONTO • Namai 767-7820

Lietuviška maisto gaminių krautuvė PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave., Tel. 535-1258
TORONTO, ONTARIO
• — UŽSAKYMAI PRIIMAMI TELEFONU — •
• — NEMOKAMAS PRISTATYMAS — •

ĮVAIRŲS SIUNTIINIAI IR DOVANOS

į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą
paprastu ir oro paštu

Dovanos be maito: Motociklai, skl. mašinos, televizijos priimtuvai, šaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjai gali pirkti prekių specialiose krautuvėse. Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasitarkti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 1934 svarų gryno svorio. Turime pardavimų įvairių medžiagų ir kitų prekių. Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.

LIETUVIŲ Baltic Exporting Co. 480 Roncesvalles Ave.,
JSTAIGA Toronto 3, Ontario
Telefonas LE 1-3098 Savininkai A. ir S. KALŪZA

Tėviškos Ziburiai • 1975. V. 15 — Nr. 20 (1319) • 9 psl.

"GRANDINĖLĖ" IR VĖL BUVO NAUJA

Klevelando tautinių šokių grupė "Grandinėle", garsėjanti savo neortodoksiškumu tautinių šokių bei aprangos srityje, atliko įdomią koncertinę programą Anapilio salėje gegužės 10 d. Pakviesta Anapilio Moterų Būrelio, "Grandinėle" su savo šokėjais ir orkestru — 35 asmenys — ir vėl žavėjo ne tik torontiečius, bet ir plačių apylinkių lietuvių. Žiūrovų tarpe buvo tautiečių iš Hamiltono, Londono, Kitchenerio, Whitby ir kt. vietovių. Netrukio ypač jaunimo. Erdvioje scenoje "Grandinėle" pirmiausia pasirodė su pasveikinimo šokių Kepurine. Šokėjai, lydimi savo ryškaus takto orkestru, padvelkė malonių tautinių drabužių spalvingumu, meistrišku šokio atlikimu. Bematant užmezgė ryšį su labai gausiais žiūrovais, kurių buvo per 700. Kaip užburti jie sekė kiekvieną šokį su dideliu dėmesiu. Visi šokiai atrodė kažkaip nauji, nors kairieji jų nekartą matyti, nes buvo juose naujos interpretacijos. Žymi dalis šokių Kanadoje buvo matoma pirmą kartą. Pvz. Varkijietis, Našlinis Jonkelis, Siaudėlė (nuo žodžio "siausti"; tiksliau, nuo Siautelė), Našlė, Bergždenikės, Tryptinis. Tai buvo naujiena žiūrovams. Galbūt ir dėlto programa, užtrukusi apie pusantros valandos, niekam nenusibodo, nors jokio kito pajavairinimo nebuvo.

"Grandinėlei", vadovaujama L. Sagio, kaip ir seniau, netrūks išradingumo nei aprangoje, nei choreografijoje, nei šokių atrankoje, nei vaidyboje. Visur ji

laikosi tradicinių etnografinių elementų, bet juos stilizuoja ir interpretuoja saviatai. Laikydamosi tokios linijos, "Grandinėle" plačiai naudojasi dabartinėje Lietuvoje sutelkta etnografinė medžiaga. Ypač ji yra pamėgusi vaidybinį elementą, paryškinantį lietuvišką buitį. Tai kūrybinis kelias, kuris neleidžia "Grandinėlei" sustingti ir įgallina reikštis vis nauju dinamizmu. Tuo keliu einant pavojus tyko tas, kad gali įsibrauti svetimų įtakų, ypač slaviškų, muzikoje ir šokyje.

Koncertinė "Grandinėlės" grupė, atlikusi programą Toronte, yra, atrodo, nauja (išskyrus vieną kitą), bet jau pasiekusi sceninį lygį. Ypač meistriškas yra G. Neimanas, vadovo L. Sagio padėjėjas. Girdėti, kad "Grandinėle" turi pakankamai prieauglio, kurį ruošia ateičiai. Jaunystė, kaip ir visų kitų panašių sambūrių, yra "Grandinėlės" pagrindas. Tik jaunystės dėka sambūris gali atlikti tokias keliones. Pvz. iš Klevelando į Torontą "Grandinėle" atvyko autobusu šeštadienį, atliko programą ir sekančią naktį grįžo atgal. Linkėtina šiam jaunimo sambūriui visuomet išlikti jaunu bei dinamišku.

Torontiško vakaro programą pranešinėjo V. Dailysdienė, rengėjų padėką "Grandinėlei" išreiškė pirm. S. Aušrotienė, Rengėjos apdovanojo vadovus gėlėmis. Prie jų prisijungė ir Toronto "Gintaras", pasveikinęs svečius taip pat gėlėmis. Bv.

sas savo jėgas jie skiria darbo žmonių švietimui ir pažangai. Iš tų eilučių matyti, kas šiuo metu vadovauja propagandinei komunistų veiklai lietuvių išeivių grupelėje. Jeigu tik tokius "literatus" lietuviai turėtų, tai jokios literatūros nebūtų. Deja, F. Kauzonas tikrosios Kanados lietuvių kultūrinės veiklos net nepalietė. Mat, ji ne "košer".

MEDUS

reikalingas sveikatai
Natūralus, nepasterizuotas.
Induose ar korijuose.
Iš bityno: 30 Dewson St.,
Toronto 4, Ont.
Eagles Nest
Telefonas 534-0563

DRAUDA

Balio Maskeliūno istaiga

Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814
2483 Lakeshore Blvd. West, Toronto 14, Ontario
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

FRANK BARAUSKAS Limited REALTOR

3828 Bloor St. West, Islington, Ont. M9B 1K8

- Nuosavybių pirkimo ar pardavimo reikalais Jūsų vartojamomis kalbomis padės
- Valteris Drešeris Realtor Mgr. 231-6226
- Helen Bailey (Balčiūnienė) 233-3323
- Arvidas Zakarevičius 233-3323
- Pranas Barauskas, F.R.I. 743-0100

Dresher-Barauskas INSURANCE AGENCY LTD.

Visų rūšių drauda • VALTERIS DREŠERIS
• Įstaigos tel. 233-3334 ir 231-2661 • Namų tel. 233-4446 •
• 3828 Bloor St. W. (Prie Kipling ir Six Point Plaza) •

OKULISTAS

L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.

470 COLLEGE ST., TORONTO
Tel. 921-3924

Darbo valandos 9.30 v.r. - 6 v.v.
Dėl priėmimo skambinti telefonu

OKULISTAS

S. BROGOWSKY, O.D.
412 RONCESVALLES AVE.
(prie Howard Park Ave.)

Kabineto tel. 531-4251
Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 6.30 val. vak. Šeštadieniais nuo 10 v. ryto iki 4 v. p.p.
Vėlesniu ar kitu laiku tik susitarus telefonu. Trečiadieniais uždaryta.

INSURANCE

Namų — Gyvybės — Automobilių — Komerciniai
249-2067 WALTER DAUGINIS 249-2883
35 Landron Cres., Weston, Ontario

TORONTO

Anapilio žinios

Telefonas 277-1270

— Šį sekmadienį — Sekminės, Sv. Dvasios atsiuntimo šventė.
— Ilgojo savaitgalio proga, šį sekmadienį, 11 v.r. pamaldos bus ir Wasagoje, Gerojo Ganytojo stovyklavietėje.

— Gražiai praėjo pirmosios Komunijos ir šeštadienės lietuvių mokyklos mokslo metų užbaigimo ir Motinos Dienos iškilmės.
— Gegužės 12 d. Sv. Jono liet. kapinės palaikomos a.a. Kostas Dargis, Vėlonės žmonai ir sūnui nuoširdi užuojauta.

— Lietuvos Kankinių šventovės statybai aukėjo \$600: N. N. (duosnus aukotojas dėl asmeninių priežasčių prašė pavadės neskelbti); \$100: dr. A. Valadka; \$40: p. Sibilskienė iš Hespeler, Ont. Anapilui aukėjo \$250 (\$750): dr. S. E. Šalkauskiai. P. Ancevičienė iš Otavos Anapilio statybai aukėjo \$25 prisimintimui a. Elzbietai Frenzelienei vietoje gėlių puokštės.

— Siaurinė Anapilio sodybos pusė apsodinta medeliais. Dėkojame visiems talkininkams, ypač P. Vyskupačiui ir J. Petronio šeimai.

Pavasario kapinių lankymas nukeliamas į birželio 1, sekmadienį, 3 v.p.p. Šiuo metu liejami pamatai naujiem paminklams.

— Pamaldos sekmadienį, 10 v.r., už a.a. Julę Pleiriene, 11 v. už a.a. L. Kocių ir M. Borstienę, Wasagoje — už a.a. Kleopą Daulenski.

Lietuvių Namų žinios

— Praėjusį sekmadienį, Motinos Dienos proga, popietę aplankė apie 400 asmenų. Gailla, bet popietės rengėjai nebuvo pasirengę tokį svečių skaičių tinkamai aptarnauti. LN administracija labai atsiprašo tuos svečius, kurių nepajėgė aptarnauti. Ji tikisi, kad ateityje tokie dalykai nepasitaikys, nes popietę tarnybą ruošiamasi labai pagerinti.

— Kad LN tikrai būtų visų lietuvių namai, jiems reikia daugiau narių. Dėlto gegužės 11 d. įvyko naujiems LN nariams įrašyti vėjus talkininkų susirinkimas. Prisimėnė sušauktinio LN narių susirinkimo rezultatai, kad visi nariai šiemet išpareigoja surasti dar po vieną narį, susirinkimas kviečia visus LN narius pranešti surastų naujų narių vardus, pavardes, adresus ir telefono numerius, kad jos būtų galima įrašyti ir paskelbti. Telefonuoti 533-9030. Už greitus pranešimus vėjus komitetas bus dėkingas.

— LN Moterų Būrelis mano, kad LN talkai galėtų daug padėti ir vyrai, jei susiorganizuotų panašiai, kaip moterų būrelis. Vyru organizuoti sutiko St. Kuzmas ir T. Stanulis. Tie vyrai, kurie galėtų reikale LN pagalbėti, prašomi paskambinti į LN raštinę tel. 533-9030.

— Praėjusią savaitę LN nario įnašus įmokėjo: E ir M po \$500; Cipiljauskas Liudas, Medelis Romas, Melnykas Vladas, Stankus Antanas ir Vaidotas Vitas — po \$100. Nario įnašus papildė: Požeriūnas Antanas \$75, Butienė Konstancija \$25 ir Poška Balys \$20.

Maironio mokyklos VIa skyrius, vadovaujamas mokytojos Z. Didžbalienės, išleido laikraštėlį "Gimtoji Salis" ir atsiuntė "T2" redakcijai paminėti. Jame yra daug mokinių rašinėlių ir iliustracijų. To vardo laikraštį kurį laiką leido Belgijos lietuvių.

PARDUODAMA:

18 kambarių motelis, restoranas su baru, 3 namai ir 23 akrai žemės prie JAV 104 kelio — tarp Niagara Falls ir Rochester, N.Y. Savininkai, išbuvę 12 metų, parduoda dėl nesveikatos viską ar dalimis. Lietuviui bus nuolaida. Gera proga išieiti iš miesto. Skambinti po 9 val. vakaro, tel. 716-638-5166.

VIENTELE KANADOS VALDŽIOS REGISTRUOTA NATŪRALUS GYDYMO SVEIKATOS KLINIKA. Įvairūs natūralūs gydymo būdai — masažai, gydymieji judesiai, elektronika, įvairūs spinduliai, garai. B. NAUJALIS, R.M., N.P. R.N.A. Natūralaus gydymo specialistas. 460 Roncesvalles Ave., Toronto 154, Ont. Tel. LE 3-8008.

FOTOGRAFIAS įvairioms progoms. Skambinti po 7 v.v. B. Tarvydai tel. 534-5615.

JONAS BANYLIS atlieka visus statybos remontus, naujus pristatymus, prausyklų keramikos, sienų ir grindų darbus. Skambinti po 5 v.p.p. telefono 535-4329.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prielnamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronto.

BARONESSA Beauty Salon

Savininkė Alė Kerberienė

2265 Bloor St. W.

kampas Bloor-Durie gatvių

Telefonas 762-4252

Įvairaus stiliaus sušukavimai,

pusmetiniai, dažymas, peru-

kal ir t.t. Prielnamos kainos.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Sveikiname Vytautą ir Elena Stuičius, gegužės 10 d. paminėjusius savo 20 m. vedybų sukaktį.
— Pr. sekmadienį mūsų šventovėje buvo paminėta Motinos Diena. Per 11.15 v. Mišias giedojo sol. J. Sriubiskienė; jai nuoširdžiai dėkojame.

— Gegužės 10 d. iš mūsų šventovės palaidotas Valerijonas Gylis; žmona, sūnų Bronių ir dukterį Reginą Kazlauskienę giliai užjaučiame. Gegužės 12 d. palaidotas Kostas Dargis; žmonai, sūnui Petriui ir sūnėnui Stasiui Dargiui reiškiamė nuoširdžią užuojautą.

— Gegužinės pamaldos laikomos sekmadieniais po 11.15 v. Mišių, antradieniais ir ketvirtadieniais — 7.30 v. vakaro, kitomis dienomis — po 8 v. Mišių ir šeštadieniais — po 9 v. Mišių.

— Santuokai rengiasi: Salomėja Puodžiukaitė su Ross Kendall; Marija L. Romeikaitė su David A. Thibideau; Viktoras E. Narušis su Ona J. Jonaityte; Regina Mačiulytė su Domenic Lazzaro; Dalia T. Kiškūnaitė su Normand Janelle.

— Choro repeticija — ketvirtadienį, 7.30 v.v. muzikos studijoje.

— Pensininkų popietės būna antradieniais, 4 v.p.p., ateitininkų kambarėje.

— Motinos Dienos novenos Mišios laikomos kasdien 8 v. r., o šeštadieniais ir sekmadieniais — 9 v.

— Šventovės atnaujinimo vajus vyksta gana sėkmingai. Nuoširdžiai dėkojame jau prisidėjusiems ir maloniai prašome kitus nedelsiant prisidėti.

— Jau artėja stovyklų metas. Aušros stovykla bus liepos 6-20 d., ateitininkų — liepos 20 — rugpjūčio 2 d. Jau galima registruotis par. raštinėje.

— Mišios: šeštad., 8 v. — už T. Modestą Stepaitį; 8.30 v. — už Antaną Sapijonį, užpr. B. Sapijonienės; 9 v. Motinos D. Novenos Mišios; 9.30 v. — už Petronelę Misičienę, užpr. P. A. Misičienę; sekmad., 8 v. — už Elzbieta Petraitienę, užpr. P. A. Grigų; 9 v. Motinos D. novenos Mišios; 10 v. — už Joną Simkų, Barborą ir Edvardą, užpr. St. Simkaus; 11.15 v. — už Kazimierą Adomavičių, užpr. O. Adomavičienės; 7 v. — už Pažerinių šeimos mirusius, už prašytos C. A. Pažerūnų.

Kun. dr. V. Skilandžiūnas, Otavos kalėjimų parapijos ir koordinatorius, gegužės 8-9 d.d. dalyvavo Ontario kalėjimų pareigūnų ir kapelionų konferencijoje, kuri įvyko Ontario parlamento rūmuose. Joje buvo svarstomas kapeliono vaidmuo Ontario kalėjimų sistemoje ir kiti klausimai. Konferencijos proga kun. dr. V. Skilandžiūnas aplankė Anapilį ir "T2" redakciją. Kalėjimų kapeliono pareigose jis dirba jau treji metai. Be to, jis yra ir Otavos lietuvių kapelionas.

Mokytojų ir jaunimo studijų savaitė įvyks rugpjūčio 10-17 d. d. Dainavoje. Stovyklų mokesčiai: suaugusiems — \$60, šeimos nariams, studentams ir moksleiviams — po \$30, vaikams iki 12 m. — \$15. Norintieji dalyvauti iš anksto registruojasi pas Pr. Karalių, 12470 Snow Rd., S. Newbury P.O. Burton, Ohio 44021, USA (tel. 216-834-4259) arba pas savo apylinkių lituanistinių mokyklų vedėjus. Prašome mokytojus ir jaunimą gausiai šioje studijų savaitėje dalyvauti.

KLB švietimo komisija

MIELAM DĖDEI

A+A

KOSTUI DARGIUI

mirus, STASĮ DARGĮ ir kitus artimuosius nuo-

širdžiai užjaučia —

Toronto VI. Pūtvio šaulių kuopos valdyba

A+A

AMBRAZUI RUDNICKUI

mirus, žmonai, sūnui, dukterims, giminėms ir

pažįstamiems nuoširdžiausią užuojautą

reiškia —

Bruno Petrauskas

A+A

BRONIUI GYLIUI

mirus, jo žmonai, dukrai REGINAI, sūnui BRO-

NIUI bei jų šeimoms nuoširdžią užuojautą

reiškia —

Izabelė ir Bronius Stasiuliai

Kultūros darbuotojų suvažiavimas, rengiamas KLB kultūros komisijos, įvyks gegužės 24-25 d.d. Toronto Lietuvių Namuose. Registracija prasidės šeštadienį, 9 v.r., programa — 10 v.r. Iki 12 v. bus pranešimai, o po pietų pertraukos, nuo 1 — iki 4 v.p. p., simpoziumas tema "Kultūra — tautos gyvybė". Nuo 5.30 v. p.p. iki 7.30 v.v. — sekcijų posėdžiai: taut. šokių, muzikos, dramos, tautodailės. Šeštadienį, 7.30 v.v., šokių vakaras su "Miss Vilnius" rinkimais, kulinarijos paroda, humoro prošvaistėmis.

Sekmadienį, gegužės 25, pamaldos: katalikų — 11.15 v.r. Prisikėlimo šventovėje, 11 v.r. — Anapilyje; evangelikų — 9.30 v.r. Išganytojų šventovėje (Bloor - Indian Rd.). Parodų atidarymas (mėgėjų dailininkų, tautodailės, spaudos, foto mėgėjų, filatelijos ir numizmatikos) 12.30 v.p.p. Bendras posėdis — nuo 1 v.p.p. iki 3 v.p.p. Koncertas 4 v.p.p. — 6 v.v. (žiūr. skelbimą).

Suvažiavime kviečiami dalyvauti apylinkių atstovai, kultūrinių vienetų vadovai ir visi suinteresuoti kultūros darbuotojai. Suvažiavimą rengia KLB kultūros komisija, kuriai pirminkauja "Aukuro" vadovė E. Kudabienė.

Toronto Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvo aktyvai šiais metais per 4 mėnesius padidėjo \$734,287.00. Balansas š.m. balandžio mėn. buvo \$7-869,532.00. Svarbesnės aktyvų pozicijos: kasa ir sąskaitos bankuose — \$942,948.00, investavimai — \$1,670,269.00, asmeninės ir mirtieji paskolos — \$5,135,092.00. Narių santaupų bendra suma — \$7,458,194.00, kurios yra apdraustos nuo 1967 m. pilna indėlių suma per stabilizacijos fondą Ontario Kredito Kooperatyvų Sąjungoje. Komerciniai bankai šios rūšies draudimą turi tik iki \$20,000.00 sumos. Lietuviškų organizacijų veiklai paremti buvo išmokėta iki š.m. balandžio 30 d. — \$3,125.00.

Yra gautas didesnis kiekis trečiosios serijos olimpinų monetų. Nariai, kurie jas užsisakė, prašomi nedelsiant atsiimti. Ne užsisakiusieji gali irgi įsigyti monetų mūsų įstaigoje. Monetų rinkinio, kurį sudaro 4 monetos, kaina yra \$46.00. Olimpinės loterijos bilietų traukimas įvyks š.m. birželio 8 d. Yra gauta dar papildomai šios loterijos bilietų, kurie bus parduodami iki š.m. gegužės 22 d. Gegužės 19, Viktorijos šventės dieną, įstaiga bus uždaryta.

J. Varanavičius, vedėjas

"Visual Arts Ontario" surengė dailės parodą Hamiltone (Hamilton Place) ir atidarė gegužės 7 d. Joje dalyvauja 53 dailininkai, kurių tarpe yra du lietuviai — Dagsys ir T. Valius. Paroda bus atidaryta iki birželio 23 d.

"The Toronto Sun" gegužės 9 d. išspausdino savo redakcijos nario R. MacDonald paruoštą pasikalbėjimą su Estijos konsulu Ilmar Heinsoo, kuris pateikė informaciją apie okupuotos Estijos priespaudą, "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką" ir apilamai apie Baltijos valstybes. Minėtasis straipsnis pavadintas "KGB terror campaign".

Kultūros darbuotojų suvažiavimo Toronte parengimai:

gegužės 24, šeštadienį, 7.30 v. v., Lietuvių Namuose,

ŠOKIAI

PROGRAMOJE:

- Vilniaus karalaitės rinkimai
- humoristinės prošvaistės
- uždandžiai ir baras
- kulinarijos paroda
- šokių orkestras

Įėjimas: \$3.00, studentams ir pensininkams — \$2.00

Gegužės 25, sekmadienį, 4 v. p. p.,

Lietuvių Namuose,

KONCERTAS

tema "KULTŪRA — TAUTOS GYVYBĖ"

PROGRAMOJE:

- Londono ansamblis "BALTIJA"
- Niagaros pusiasalio ansamblis "NEMUNAS"
- Prisikėlimo parapijos choras
- Hamiltono teatras "AUKURAS"
- Toronto teatras "AITVARAS"
- B. Vaitkūnaitės-Nagienės išraiškos šokėjos iš Montrealio

KLB kultūros komisija

IŠLYDĖJOM 41 MOKINĮ

Toronto lietuvių kolonija pastaraisiais metais garsėja palydėvėmis į kapines, bet šį kartą, t.y. gegužės 11 d., palydėjom į gyvenimą 41 mokinį. Tai gražus Maironio mokyklos 1974-75 m. m. derlius, kurį sudarė net dvi dešimtys skyriaus grupės — a ir b. Susirinkus Anapilio salėje 4 v.p.p. gausiai publikai, baigusiujų išleistuves ir Motinos Dienos iškilmės pradžioje mokyklos vedėjas J. Andriulis, pakviesdamas programas pranešėja Z. Silininkaitė. Iškilmės mintį išreiškiančią invokaciją skaitė kun. A. Prapakas, OFM. Įvadinį žodį tarė KLB Toronto apylinkės pirm. ir Maironio m-los mokytojas V. Bireta. Mokyklos vedėjas J. Andriulis savo kalboje pabrėžė lietuvių motinos misiją tėvynėje, išeivijoje, skatino baigusius m-lą eiti Lietuvos keliu, aktyviai dalyvauti lietuviškajame gyvenime. Pažymėjimus baigusiems įteikė gen. Lietuvos konsulas dr. J. Žmuidzinai, asistuojamas vedėjos J. Andriulio, dešimtyčių skyrių auklėtojų — S. Bubelienės ir V. Biretos. Pasidžiaugdami gausiu baigusiujų būriu, sveikinimo kalbas pasakė gen. konsulas dr. J. Žmuidzinai, m-los tarybos pirm. kun. P. Ažubalis ir tėvų k-to pirm. P. Dovidaitis. Didžiai nuoširdų žodį baigusiesiems tarė mokykl. S. Bubelienė, mokių jaus septynerius metus. Ji nesakė savo mokiniams sudiev, bet iki pasimatymo. Įspūdingas buvo momentas, kai visi baigusieji, pakilę nuo savo kėdžių ant scenos, su rožėmis rankose ir pažymėjimais, — nužygiavo pasveikinti savo motinų.

Atsiveikimo kalbas su mokykla pasakė R. Smolskis ir A. Vaitkutė. Abiejų kalbos buvo labai gerai paruoštos ir sklandžiai perduotos, įvertinančios mokytojų, ypač savo auklėtojų, pastangas. A. Vaitkutė nuoširdžiai savo kalbą palydėjo ašaromis, liudijančiomis meilę mokyklai ir auklėtojui S. Bubelienei.

Meninę dalį, kurią pranešinėjo R. Girdauskaitė, atliko dešimtukai ir kitų skyrių mokiniai. Gražiai paruoštą referatą motinos tema skaitė A. Rašymas, X sk. mokinys. Deklamavimu duetu R. Rimkutė ir A. Palilytė, o N. Slivinskaitė, VII sk. mokinė, padainavo solo "Be pušys vaitoja". Keletą chorinių dainų atliko viduriniųjų skyrių mokiniai, vadovaujami D. Garbaliuskienės ir Z. Silininkaitės. Porą taut. šokių pašoko mokykl. D. Nausėdienės paruošta mokinų grupė. Savo kūrinių "Be tavęs" skaitė B. Valančiūtė. Humoristinio pobūdžio savo kūrų bos pyne "Sudiev Maironio mokyklai" padainavo X sk. moki-

nės. Kanklininkės paskambino porą liaudies dainų ir talkino IX ir X skyrių mergaičių chorui, kurį paruošė D. Viskontienė ir D. Pranaitienė (ši ir dirigavo). Iškilmė baigta visų giedamu Lietuvos himnu. Taip pradžioje džiugi išleistuvių šventė, kurią užfiksavo gausiose nuotraukose S. Dabkus. Po programos baigusieji su tėvais ir mokytojais dalyvavo vaišėse.

Iškilmės dalyviai šiemet pasigedo lituanistinio seminaro baigusiujų, kurie savo kursą baigė tik už dviejų savaitių. Programos sklandumui gerokai kliudė dažnas gausių mikrofonų perstatinėjimas, įjungimas, išjungimas, pakėlimas, nuleidimas, nešiojimas, bandymas... Zr.

TORONTO MAIRONIO MOKYKLĄ (10 skyrių) 1974-75 m. baigė šie mokiniai:

1. Birgelis, Vytautas
2. Cepaitytė, Giedrė
3. Cepas, Rimas
4. Ciurlytė, Vida
5. Daržinskas, Petras
6. Dovidaitytė, Vida
7. Draugelytė, Daina
8. Dūda, Robertas
9. Gataveckas, Edmundas
10. Genautytė, Nijolė
11. Jankaitė, Raminta
12. Janulaitytė, Vida
13. Jasinevičiūtė, Vida
14. Kairys, Antanas
15. Kaknevičius, Romas
16. Karosas, Gintaras
17. Kulnytė, Rūta
18. Lukošius, Edis
19. Lukošius, Jūratė
20. Melynaitė, Jūditė
21. Morkūnas, Arūnas
22. Radžiūnaitė, Dana
23. Radžiūnaitė, Lina
24. Rašymas, Antanas
25. Remeikaitė, Vida
26. Smolskis, Raimundas
27. Stadytė, Audrė
28. Stauskas, Paulius
29. Stončius, Vytautas
30. Stulginskaitė, Vida
31. Tarvydas, Martynas
32. Tasekaitė, Loretta
33. Ulba, Rimas
34. Underytė, Sniegulė
35. Vaidila, Audrius
36. Vaitkutė, Aušra
37. Valančiūtė, Birutė
38. Valickis, Tadas
39. Varanaitė, Audra
40. Žalnierūnas, Paulius
41. Zukauskaitė, Gina.

Matas Nevidomskas - Nevidon iš Preston, Ont., ir jo brolis Juozas Nevada iš Klevelando gegužės 8 d. lankėsi Anapilyje ir "T2" redakcijoje. Abu yra lietuviškos spaudos rėmėjai. Pirmasis paaugojo "T2" \$10, antrasis — \$5. Ir vienas, ir kitas yra seni išeiviai — Matas nematė Lietuvos jau apie 50 metų, o Juozas — 65 metai. Abudu gerai kalba lietuviškai. Jų brolis Antanas gyvena Kalgaryje ir yra žymus visuomenės veikėjas.

PRIVATUS PARDAVIMAS

EGLINTON — BATHURST, \$20,000.00 įmokėti, mūrinis, atskiras dviejų augštų, 12 kambarių namas; 3 prausyklos, garažas, privatus įvažiavimas. \$8,300.00 metinių pajamų.

EGLINTON — OAKWOOD, \$30,000.00 įmokėti, mūrinis, atskiras, trijų butų 16 m. senumo pastatas (triplex). Kiekvienas butas turi po 2 miegamuosius. Du mūriniai garažai.

JANE — ANNETTE, \$30,000.00 įmokėti, mūrinis, atskiras, trijų butų 18-m. senumo pastatas (triplex). Kiekvienas butas turi po 2 miegamuosius. Du mūriniai garažai.

Namai išmokėti. Nekooperojama su namų pardavimo įstaigom.

Skambinti telefonu 783-2105

MONTREAL

Aušros Vartų parapijos žinios

— Pirmosios Komunijos iškilmės įvyko gegužės 4 d. Pirmą kartą Komuniją priėmė 11 vaikų — 7 mergai-

tės ir 4 berniukai. Juos paruošė sesuo Paulė. Gražius pažymėjimus paruošė A. Vazalinskas.

— Gegužės 7 d. posėdžiavo parapijos komitetas, kuris daugiausia svarstė suaktyvinės šventės reikalus. Jis prašo organizacijos ir pavienius asmenis atsiųsti suaktyviniams leidiniui istorinių nuotraukų bei informacinių rašnių.

— Ištekėjo p.p. Sušinskų dukra. Vestuvinis pokylis įvyko parapijos salėje. M. G. Gureckaitė ruošiasi ištekti už Carlos Cagnello.

— Gegužinės pamaldos laikomos sekmadieniais po 11 v. Mišių.

Lietuvių tautodailės paroda buvo surengta gegužės 23 d.d. Place Bonaventure, Salon de la Femme. Ryšium su paroda pasirodė ir lietuvių tautinių šokių grupės. Visa programa susilaukė nemažo kitataučių dėmesio.

Motinos Diena paminėta gegužės 11 d. Sv. Kazimiero parapijos salėje. Kartu buvo ir šeštadienės mokyklos mokslo metų užbaigimas bei pažymėjimų įteikimas. Paskaitą skaitė sesuo Paulė, o meninę programą atliko mokiniai.

Pranas D. Girdžius, poetas bei rašytojas, yra išleisdamas knygą "Tos pačios motinos sūnūs". Jos autorius yra montrealietis. Knyga susilaukė gana gero įvertinimo spaudoje.

Naujoji radijo stotis CINQ-FM (Centre-Ville) veikia nuo 1974 m. gruodžio mėnesio. Ji perduoda programą prancūzų, anglų, graikų, portugalų ir ispanų kalbomis. Daugiausia laiko skiriama prancūziškai programai, būtent 65%, angliškai — 10%, kitoms — 25%.

Etninių grupių festivalyje Montreale mieste 1974 m. lapkričio mėnesį buvo surengta ir lietuvių tautodailės paroda

Paskutiniu metu draudimo kainų struktūroje įvyko pakeitimai

- Galite būti ir nustebinti gavę draudimo atnaujinimą
- Todėl verta pasitarti su savarankišku agentu, kuris remiasi tradicija, profesiniu supratimu, pastoviomis draudimo bendrovėmis, turinčiomis plačias galimybes

Teirautis:

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

Telefonas: 722-3545

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA. Tel. 727-3120

6695 — 35th Avenue, Montreal 409 Namų 376-3781

Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

Komercinio, privataus turto, automobilių, a.sakomybės, gyvybės draudimas

"LITAS"

ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL, QUE. H4E 2A8. TEL. 766-5827

MOKA UŽ:	DUODA PASKOLAS:	
Einamasis s-tas	Asmeninės	10.5%
Taupomasis s-tas	Nekiln. turto	10.25%
Term. ind. 1 m.	Čekių kredito	12.0%
Term. ind. 2 m.	Investicines nuo	10.75%
Term. ind. 3 m.		9.0%

Duoda nemokamą gyvybės apdraudimą iki \$2,000 už taup. s-tos sumą. Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 už paskolos sumą.

Kooperatinė namų (iki 4 butų) ir namų inventorios apdrauda. Kreiptis: Gil Constantini, C.I.B., Quebec Credit Union League, 17 Ronald Drive, Montreal West 263. Tel. 487-5820.

KASOS VALANDOS: